

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Ruday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

tödmívelésügyi és növénytermesztési szakosztályának

1908. évi május hó 22-én (péntek) d. u. 4 órakor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Az alföldi mezőgazdálkodás reformja.
2. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület javaslata a birtokossági közlegelők kisajátítása tárgyában.

Cserhádi Sándor s. k.,
szakosztályi elnök.

A mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály ülése.

(1908 május 14.)

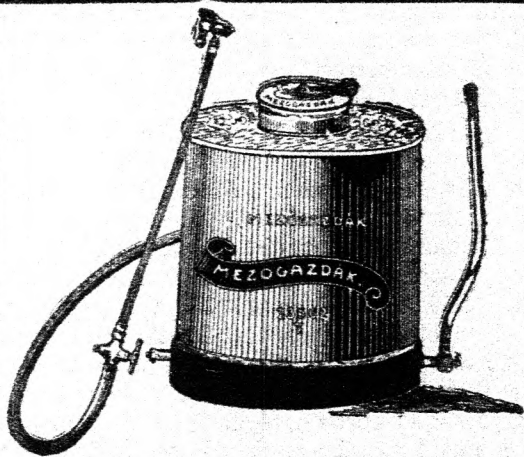
Jelen voltak Rubinek Gyula igazgató, utóbb Gaál Jenő dr. elnökle alatt Pallavicini Ede örgróf, az OMGE. alelnöke, Bacher Emil, Blante Jenő, Bogdányi Mór, Bujanovics Gyula, Csütöry Béla, Desseffy Emil gróf, Ehrlich Henrik, Elek Ernő, Förster Lajos, Frankl Ede, Heim Gyula, Hérics-Tóth Jenő, Hofherr Albert, Horváth János dr., Karkoványi Ákos, Kerpely Kálmán, Kleindán Hugó, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kosutány Tamás dr., Köpöcsy Elemér, Lázár Pál, Löherer Andor, Mendl Jeromos, Ország Róbert, Perczel Ferencz, Propper Samu, Ráthonyi-Rousz Henrik, Roiczky Jenő dr., Sierbán János, Sporzon Pál, Szabó Ferencz, Szilágyi Gyula dr., Sztojancsics György báró; az egyesület tisztviselőikara részéről Rubinek Gyula igazgató, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Mutschenbacher Emil dr. segéd-titkár és Krolopp Hugó szakosztályi titkár mint előadó; kimentettek magukat Bolla Mihály, Jánosváry László és Melegh Béla.

A szakosztály megalakulása, elnök és társelnökök választása.

Rubinek Gyula igazgató: Mélyen tisztelt uraim! Az OMGE. körülbelül hat évvel ezelőtt szükségét látta annak, hogy működését egy új tételre is kiterjessze és működése keretébe bevonja a kereskedelmi és ipari érdekeknek istápolását is, amennyiben azok a mezőgazdaság érdekeivel kapcsolatosak. Ezen akcióját az akkori kereskedelemügyi miniszter ur örömmel üdvözölte, felkarolta és annak anyagi segítészével lehetővé vált, hogy az egyesület kebelében egy kereskedelmi és ipari szakosztály megalakuljon egyelőre ideiglenesen, miután annak véglegesítése attól volt függővé téve, hogy ezen szakosztály milyen működést tud kifejteni és milyen visszhangra talál majd a gazdasági egyesület tagjai körében. Hat évi működés tapasztalatai meggyőztek bennünket arról, hogy ezen intézmény állandósítása égetően szükséges. Egyébként is az egyesületnek mind szélesebb körökre terjedő működése kívánatos teszi, hogy mezőgazdasági iparágak különleges szolgálatára és mezőgazdasági kereskedelmi kérdések szolgálatára, továbbá üzemi és műszaki kérdéseknek speciális szolgálatára egy állandó szakosztály létesíttessék. Miután az egyesületi alapszabályok amugy is megváltoztathatók voltak, a múlt évi közgyűlés az egyesület választmányának előterjesztésére és magának a szakosztálynak javaslatára is akként módosította alapszabályainkat, hogy az eddigi négy szakosztály mellé még egy ötödiket is szervezzünk. Ezen szakosztálynak a választmány által megválasztott igen tisztelt tagjait s azon tagjait, kik önmaguk jelentkeztek a szakosztályban való működésre, van szerencsém a mai napon üdvözölni s egyúttal arra kérem, hogy elnök választásával ténylegesen megalakulva, működésüket megkezdni sziveskedjenek. Az egyesületi tanács jelölési joga alapján vagyok bátor a mélyen tisztelt szakosztálynak az elnöki székre újból ajánlatba hozni azt a férfit, aki eddig is ezen szakosztálynak, amely mint ideiglenes szakosztály szerepelt, élén állott és a legnagyobb buzgalommal igyekezett ennek a szakosztálynak az ügyeit addig érlelni, hogy megértjük, hogy az mint állandó szakosztály az egyesület szervezetébe beiktatható volt. Ajánlom Gaál Jenő dr. öméltségét. Miután ehhez egyhangulag hozzá méltóztatott járulni, felkérem öméltségét, hogy az elnöki széket elfoglalni méltóztassék.

Gaál Jenő dr.: Igen tisztelt szakosztály! Kérem, hogy ezen nagyon megtisztelő bizalomért fogadják hálás köszönetem kifejezését. Én azonban úgy érzem, hogy ez a bizalom részben előlegezett, miután az ipari szakosztálynak működése eddig valami nagy sikerekkel nem járt. De érzem, hogy úgy a szakosztály, mint esélyességem ebben nem nagyon hibás, mert magában a szervezetben volt a legfőbb akadálya annak, hogy pozitív eredményeket érjünk el. Konstatálom, hogy a szakosztály minden tagja a legnagyobb odaadással működött és én tulajdonképpen lendületet csak az ő buzgalomuktól kaptam. Később magam is kétségbeestem, hogy lehetséges-e valamit csinálni és meggyőződtem, hogy a régi szervezet mellett sikereket nem fogunk elérni. Ezért melegen üdvözöltem az igazgató-választmányt és az egyesületnek általában azt az elhatározását, hogy ezt a szakosztályt az ideiglenes minőségéből kiemelve állandósította és beillesztette az egyesület szervezetébe, továbbá pozitíve kijelölte azt a hatáskört, amelyben a szakosztálynak működnie kell, hogy más szakosztályokkal összeütközésbe ne jöhessen, amennyiben ebben a szakosztályban tisztán ipari, kereskedelmi, üzemi és műszaki szakkérdések tárgyalatnak. Amennyiben méltóztatnak gondolni, hogy én ezen sok tekintetben heterogén ügyeknek valamelyes szolgálatot tehetek, készséggel rendelkezésükre állok.

További teendő a napirend értelmében a társelnökök megválasztása. Kérem, hogy Bernát István volt társelnök urat és Bolla Mihály műszaki tanácsos urat, a műszaki bizottság eddigi elnökét társelnökkéül megválasztani méltóztassék. Amennyiben ezen ajánlatot elfogadni

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmívelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—

„ B. „ „ „ 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 24 oldal.

méltóztatnak, a nevezett két urat megválasztott társelnököknek jelentem ki.

Műszaki és üzemi bizottság megválasztása.

Gaál Jenő dr. elnök javaslatára a szakosztály a következő tagokat választotta be a két bizottságba: A műszaki bizottságba Bolla Mihály, Hofherr Albert, Karkoványi Akos, Köpöcsy Elemér, Kühne Károly, Lázár Pál, Melegh Béla, Ország Róbert, Propper Samu. Ráthonyi-Reusz Henrik, Sporzon Pál és Vajda Odón tagokat; az üzemi bizottságba pedig Blante Jenő, Emödy József, Förster Lajos, Hensch Árpád, Kerpely Kálmán, Koppély Géza, Kosutány Tamás dr., Nick Ede, Reusz Henrik, Sierbán János és Szilágyi Gyula dr. tagokat.

Titkárváltás bejelentése.

Rubinek Gyula igazgató előadja, hogy a szakosztály újalakításával szüksége merült fel annak, hogy a szakosztályi titkári állás is rendszerezett és állandósított legyen. Ez tényleg meg is történt, az igazgató-választmány egyik tavaszi ülésén a titkári állást állandósította. Miután az eddigi titkár, aki ideiglenesen működött, állásáról lemondott, szüksége merült fel annak, hogy az igazgató-választmány új szakerőből gondoskodjék, ami a tavaszi első választmányi ülésén tényleg meg is történt és erre az állásra Krolopp Hugó debreczeni gazdasági akadémiai tanár választott meg, akit bátorodik bemutatni a szakosztálynak.

Gaál Jenő dr. elnök kötelességének tartja az újonnan megválasztott előadó titkár melegen üdvözölni a szakosztály körében és azt hiszi, hogy az új titkárnak ismert szaktehetsége és az egyesület működése iránt már eddig is kifejtett buzgalma biztosítékát képezik annak, hogy működése a legszebb eredményekkel fog járni.

Krolopp Hugó megköszöni az elnökök és a szakosztálynak buzdító és elismerő szavait s kijelenti, hogy mindenesetre azon lesz, hogy működése a szakosztályt teljes mértékben kielégítse.

A szakosztály segélyezése a kereskedelemügyi miniszter által.

Krolopp Hugó előadó bejelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur értesítette az OMGE.-et, hogy miután az OMGE. az ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztályt állandósította, az egyesületbe bekebelezte és feladatát körvonalazta,

öt év tartamára évi 8000 korona segélyben részesíti e szakosztályt.

Miután az OMGE. elnöksége az egyesület nevében már hivatalosan megköszönte a miniszter ezen elhatározását, a szakosztály köszönettel tudomásul veszi azt.

Költegetés bemutatása.

Krolopp Hugó előadó bemutatja a szakosztály 1908. évi költséget, amely kereken 14,000 koronát tesz ki, amiből 8000 korona a kereskedelemügyi miniszter ur által adott segélyvel fedezve van.

Rubinek Gyula méltányosnak tartja, hogy midőn a szakosztály ezen speciális célok szolgálatára, a mezőgazdasági ipar és kereskedelem kérdéseinek istapolására, előmozdítására, népszerűsítésére, fontos üzemi és műszaki kérdések megoldására stb. nagy szolgálatokat tesz, ne csak a kereskedelmi miniszter anyagi támogatását vegyük igénybe, hanem kérjük erre a földművelésügyi minisztert is, aki eddig az egyesületnek egyetlenegy ilyen akcióját sem támogatja. Azt hiszi, hogyha arra hivatkozunk, hogy ennek a szakosztálynak a működését a kereskedelemügyi miniszter ur 8000 koronával támogatja, akkor 4-6000 koronát a földművelésügyi miniszter urtól is fogunk kapni.

A szakosztály elhatározza, hogy felterjesztést intéz a földművelésügyi miniszter urhoz a szakosztály működésének anyagi támogatása tárgyában.

Jövőbeli munkaprogram megállapítása.

Krolopp Hugó előadó: A szakosztály jövőbeli munkaprogramjának első feladatát a mezőgazdasági iparágak fejlesztésére irányuló intézkedések fogják képezni. A mezőgazdasági iparágak közül a jelenlegi időben kétségtelenül elsősorban a legfontosabb szerepet játszzák a mezőgazdasági szövetezeti szeszgyárak, mert a szeszkontingens-törvény megváltoztatásával új kontingens kerül kiosztásra és kívánatos, hogy ennek nagy része a kisgazdák kezébe jusson. Bejelenti, hogy 11 szövetezeti alapon álló mezőgazdasági szeszgyártól kért be eddig alapszabályokat, de csak háromtól kapott. Jelenleg alakulóban van 3-4 új szövetezeti mezőgazdasági szeszgyár. Hogy aránylag oly kevés mezőgazdasági szövetezeti szeszgyár van az országban, annak szóló szerint az az oka, hogy a szövetezeti szeszgyárak alakítása rendkívül

tűzében hazahozta, hogy elmaradt nemzete emelésére és a magyar ifjuság pallérozására fordítsa.

1861-ben a Természettudományi Társulat novemberi ülésén Preysz Mórícz tanár közfel-tűnést keltő előterjesztéssel lepte meg az ülés közönségét. Bemutatta a tokaji borok utóerjedésének megállítására s a borok tartósabbá tételére vonatkozó vizsgálatainak az eredményét.

Ismeretes tulajdonsága a tokaji bornak, hogy palackokra fejtve — különösen ha jó pinceszől melegebb helyre kerül — erjedésbe megy át, zavaros lesz s gyakran kellemetlen ízt is kap. Az itt fellépő utólagos erjedés még nem volna nagy baj; a tokaji bornak palackokban való szétküldését azonban nagyon megnehezíti. Pasteur érdeme, hogy ismerjük azokat a mikroorganizmusokat, melyek a borban az erjedést előidézik. Bizonyos hőmérsékleten megszakad az erjedés folyamata, mert az erjedést előidéző gombák csak bizonyos hőfokig fejlődhetnek.

Preysz hosszú kísérletezés után megtalálta a módját annak, hogyan lehet a bor utóerjedését megakadályozni. Ha ugyanis a bort zárt edényben 70-80 fokra hevítjük, vigyázva arra, hogy melegítés után levegő a borhoz ne jusson — többé nem fog erjedni. Ehhez hozzájárul, hogy a bor ezen eljárásnak kitéve nagyon kedvező változáson megy keresztül: sötétebb színt kap, tisztasága a tökéletesség legnagyobb fokát éri el, zamata jobban kifejlődik, ize megfinomul.

sok nehézséggel jár. Nehézséggel jár először azért, mert a szövetezeti megalakulásakor minden hektoliter szesz után 10 korona kauczió kell a pénzügyigazgatóságnál lefizetni. Másodszor rendkívül terhes a szövetezeti tagokra nézve az is, hogy földbirtokaik tulajdonjogainak igazolására hiteles birtokleveket és telekkönyvi kivonatokat kell beszerezniük, azok után pedig bélyeg- és kiállítási illetékeket kell fizetniük. Egy kisgazdának, kinek földbirtoka 5-6 parcellára is oszlik, ezen okmányok beszerzése igen nagy kiadásokat okoz. Előadó a gyakorlati életből merített konkrét példát hoz fel, mely esetben a fentemlített kiadások egy kisgazdánál 59 K-ra rugtak, dacára annak, hogy a kataszteri birtok-ívek kiállításánál az illető hivatalnak csak a fél kiállítási illetéket számította fel.

Nagyon természetes, hogy ily körülmények között rendkívül nehéz a kisgazdákat megnyerni annak, hogy szövetezeti szeszgyárakat létesítsenek, mert hiszen már akkor kell tetemes összeget fizetniük, amikor még azt sem tudják, hogy megkapják-e a kontingenst vagy sem. Ha nem kapják meg, csak a kauczió térítettik meg nekik, a többi költséget pedig a kisgazdák hiábavaló kiadásnak tekintik. Ezért nagyon helyesnek tartaná szóló, ha a szakosztály ebben a kérdésben állást foglalna és illetékes helyen a felerősülő nehézségek elhárítását kérelmezné.

Rubinek Gyula: A szövetezeti szeszgyárak alakulásainál bizonyos anomália van. A törvény ugyanis a földbirtokhoz köti a kontingenst. Már most szövetezeti forma mellett bárki bármikor kiléphet a szövetezethez, egyszerűen bejelenti kilépését és akkor függőben marad a szövetezeti forma, mert a kilépő követelheti, hogy az ő kontingens-igényét fizessék ki. Ilyenkor azután kénytelen felszámolni a szövetezetet és visszaadni a kontingenst. Nagyon helyes idea, amit előadó említett szólónak s ami felett azóta szóló gondolkodott, hogy miután a mostani kontingens-törvény átalakulóban van, abba bele kellene venni, hogy a szövetezeti alakulások ne a földbirtokhoz köthessenek, hanem a kontingens a szövetezethez mint olyannak birtokába adassék, csupán a földbirtok mennyisége köthessék meg. Miután ez a dolog sürgős és a választmányi ülésig nem várhatunk vele, kéri a szakosztályt, hogy ugy az előadó javaslatát, mint ezt az utóbbi javaslatot, amely tulajdonképpen szintén az előadó javaslata, elfogadni és ennek értelmében a földművelésügyi és pénz-

Preysz a bor utóforrásának megállítására irányított vizsgálatainak az eredményét a „Hegyaljai Bormivelő Egyesület“-nek Vay Miklós báró elnöklete alatt tartott közgyűlésén (1862 október 16.) is előterjesztette, felhívva a jelenlévő bortermeleket eljárása kipróbálására.

A meglepetés moraja zúgott végig a gyűlekezeten, midőn az előterjesztésből megértették a vizsgálat eredményének jelentőségét. E perctől kezdve eltűntek a korlátok, melyek útját állották annak, hogy a tokaji bor világkereskedelmi cikk legyen. Preysz ezen vizsgálatával egy csapásra a kor legkiválóbb kutatói közé emelkedett. Ugyanerre az eredményre Pasteur csak négy évvel később (1865) jutott; a műveltet — melynek Preysz volt a föltalálója és első alkalmazója — Pasteur nevével nevezték el. Preysz csak magyar nyelven közölve vizsgálatainak eredményét, a prioritást számára ki-küzdni nem lehetett.

Preysz korszakos találmánya csaknem feledésbe ment, amidőn 1865. évi május 24-én Diósy Márton Londonban élő hazánkfa a „Gazdasági Lapok“-hoz intézett levelében megemlékezvén Pasteurnak a francia akadémiaiban „A borok konzerválása“ czim alatt tartott előadásáról (1865 május 1.), konstatálja, hogy Preysznek 4 évvel ezelőtt hozzá intézett levele szerint Preysz már akkor tisztában volt az eljárással, mely megakadályozza a borok utóerjedését és meggyógyítja a borbetegségek egyrészt, amelyeknek a mikroorganizmusok a létrehozói. Egyben

TÁRCZA.

Egy magyar gazdaságtudós emlékezete.

Írta: Hankó Vilmos dr.

Ezelőtt harmincz esztendővel érdemes magyar tudós és gazdasági író hunyta be szemét örök pihenésre. A neve Preysz Mórícz. Mióta meghalt, ritkán van róla emlékezés, pedig európai színvonalon álló, tág látókörű tudós és író volt; tanárnak mint, magyarnak pedig szellemben és szívben izzó lelkesedésű.

Midőn Preyszról itt egyet-mást elmondok, a nemzetgazdasági tekintetből is nagyfontosságú „pasztörözés“ feltalálójának emlékezetét akar-nám a „Köztelek“ olvasói előtt felújítani, míg nem borul rá végképpen a felejtés.

Preysz Mórícz Sopron megyében, a Sopron szomszédságában elterülő pusztán, jómódu szülők-től született (1829). Középkorai tanulmányait Sopronban, felsőbb iskoláit Pesten végezte. Innen Bécsbe került, ahol a hírneves Schrötter tanár mellett a kémiai buvárkodás módszereiben képezte ki magát. 1855-ben meghívták a pesti reáliskola kémiai tanszékére, amelyet ugyanezen esztendőben el is foglalt.

Preysz izzó vágygyal, duzzadó tetterővel lépett életpályájára. Ami kincset a bécsi műegyetemen, a bécsi tudósörökkel való érintkezés s utazásai során a nyugati szellem termékeiből felszedett, azt felolvasztva saját lelke

ügyi miniszternek Pallavicini katonájának gyárak a szövetezeti ingatag, hetik bá kivonása, illetők ö alakítása Lázár

Pallavicini hatna. N sági tétel bizonyos tott fel. gább kap sére képe kapitális szövetez kell fogá éppen szá nak óhaj láttuk, ho akik a leg teni a fölc ban, idej Ha a szöv a részvé mindenna előadó ja annyival annak, ho gazdák, m keit meg

Pallavicini vonatkozó felterjesztés, kifejezés, mert — ismeri — ezer koron

Desseuff mellett h mezőgazda humánus, sülnék és tához.

Löhnerer javaslatba urhoz abb nál a siker

tisztelettelj lónak.

Preysz é megállapítá előtte, sem tumok volta melőlől be legártatlana Az elemzés czimú mun Érdekes

javaslatba bort a pala dioxiddal tá dályozni a vel való éri

A haszná portba oszth mustmérőkn Az első ily Claude Lajos darab ilyen

Ugyanó v telenített to hatását tanu meglepők az pesti orvosok betegségek feltűnően ró mentes, bes Preysz volt készített.

ügyi miniszterekhez sürgős felterjesztést intézni sziveskedjék.

Pallavicini Ede ögróf: Bár mindig lelkes katonája volt a szövetségi eszmének, a szeszgyárak alakítására még sem tartja alkalmasnak a szövetségi formát, mert annak alapja nagyon ingatag, a tagok változása épp úgy megtörténhetik bármikor, mint a beruházott tőkének a kivonása. Sokkal helyesebbnek tartja, ha az illetők összeállanak és egy részvénytársaságot alakítanak.

Lázár Pál nincs abban a helyzetben, hogy Pallavicini ögróf fejtegetéseire hozzájárulhatna. Nem szükséges általános nemzetgazdasági tételeket fejtegetni, hogy kimutassuk, hogy bizonyos tekintetben helytelen premisszákat állított fel. A szövetségi ingatag, hogy a gyengébb kapitalis embereket ugyanazon cél elérésére képesítse, amelyet különben csak a nagyobb kapitalis volna képes elérni. Éppen ezért a szövetségi eszmét a legnagyobb lelkesedéssel kell fogadnunk. Szóló örül, hogy az előadó éppen szövetségi alapon létesülő szeszgyáraknak óhajtja juttatni a kontingenst. Eddig azt láttuk, hogy gyakran a kontingenst azok kapták, akik a legnagyobb befolyást tudták érvényesíteni a földművelésügyi és pénzügyi miniszteriumban, ideje tehát, hogy átéljük erre a tere. Ha a szövetségi ingatag, úgy sokkal ingatagabb a részvénytársaság, mert a részvényeknek mindennap más tulajdonosa lehet. Elfogadja az előadó javaslatát a Rubinek kiegészítésével annyival is inkább, mert ez egyik tanujale lesz annak, hogy ebben a tereben épp úgy a kisgazdák, mint a legnagyobb földbirtokosok érdekeit meg tudjuk védeni.

Pallavicini Ede ögróf előbbi felszólalására vonatkozólag kijelenti, hogy történiék meg a felterjesztés, ő csupán abbeli aggályainak ad kifejezést, hogy ez célra nem fog vezetni, mert — amennyire ő a gyakorlati viszonyokat ismeri — szövetségi uton összehozni 40—50 ezer koronát rendkívül nehéz dolog.

Dessewffy Emil gróf nyomatékos indokolás mellett határozottan haladásnak tekintti, ha mezőgazdasági szeszgyárak és egyéb nemcsak humánus, hanem anyagi szövetségek is létesülnek és ezért hozzájárul az előadó javaslatához.

Lóherer Andor nem járul hozzá az előadó javaslatához és csatlakozik Pallavicini ögróf urhoz abban, hogy a szövetségi szeszgyáraknál a siker éppen nincs biztosítva.

Szilágyi Gyula dr. annyival is inkább indítatva érzi magát a kérdéshez hozzászólni, mert az eddig működő 11 szövetségi szeszgyárnak viszonyait meglehetősen ismeri. Az eddig működő 11 szövetségi szeszgyárban semmiféle bajok fel nem merültek, sőt ellenkezőleg iparkodnak egyik vagy másik gazdát lehetőleg rákényszeríteni, hogy a szövetségetől kimenjen és helyét más gazda foglalhassa el. Mind a 11 szövetségi szeszgyár igen jól működik és a gazdák igen nagy előnyét látják azoknak. Szóló a maga részéről a szövetségi szeszgyárak alakításának eszméjét egyik legegészségesebb eszmének tartja. Mindössze az a hiba volt eddig, hogy amint az előadó arra rámutatott, az alakulás nagy nehézségekkel járt. Ha ezeket a nehézségeket kiküszöböljük, feltétlenül fognak és pedig gyorsabb tempóban szövetségi szeszgyárak alakulni. Elfogadja az előadó javaslatát, de bevételt kívánna abba még azt, hogy vétessék be az új szeszadótörvénybe, hogy a szövetségetől kilépő gazda a kontingensért kárpótlást ne kérhessen, legfeljebb átruházassa azt.

A szakosztály Szilágyi dr. módosításával elfogadja az előadó javaslatát s Rubinek kiegészítő javaslatát.

Gaal Jenő dr. elnök felkéri előadót további javaslatainak előterjesztésére.

Krolopp Hugó előadó megjegyzi, hogy mivel a szövetségi szeszgyárak alakítása a szakosztály idejét teljesen igénybe fogja venni, többi javaslatai inkább csak a jövőre szólnak. Ilyen a gazdák kezében levő cukorgyárak alakítása. Vágszereden az idén már üzembe is lép egy ilyen cukorgyár, helyes volna talán annak működését megvárni, aztán tanulmányozni, hogy milyen alapon lehetne azt tovább fejleszteni.

Dessewffy Emil gróf rámutatni kíván arra, hogy Szereden a gazdák cukorgyára azért alakult, mert legjobb akarattal mellett sem voltak képesek a cukorgyárak eljárása miatt a répat továbbra is hasznahajtó módon termesztetni. Ez a tény az ország sok helyén előfordul s lehet, hogy a jövőben nagyobb mérvet fog öltetni, mint idáig. A szakosztály tehát nem zárkozhatik el az elől, hogy erkölcsi támogatását megadja azon gazdáknak, akik szövetségi cukorgyárat létesítenek. Azzal mi semmit nem ártunk az ügynek, ha felveszszük a szakosztály programjába, hogy a szakosztályi férfiak tanulmányozni fogják ezt a megalakuló cukorgyárat.

Heim Gyula szintén csatlakozik **Dessewffy Emil** gróf felszólalásához és kifejti, hogy Vágszereden a gazdák által alakított cukorgyár szép példát fog mutatni arra, hogy ilyen vállalatok gazdák által egészséges alapon létesíthetők.

Kosutány Tamás dr. úgy látja, hogy a szakosztály programja egyoldalú, mert csak szesz- és cukorgyárról volt eddig szó, holott a mezőgazdasági iparnak annyi ága van. Szóló felfogása szerint nem volna szabad egy szem repezének más alakban kimenne az országból, mint olajpogácsa alakjában. Rendkívüli jelentőséget tulajdonít ezenkívül a gyümölcseszeggyártásnak főleg azért, mert ez internacionális forgalmi cikket képez, a konzervgyáraknak, azonkívül a malátagyártásnak.

Krolopp Hugó előadó kijelenti, hogy a munkaprogramot teljes egészében még ki sem fejtette, amikor Kosutány dr. felszólalt s így az őt több tekintetben megelőzte a mondanivalóban. Ugyanis előadó tervbevette, hogy a jövőben a szakosztály azzal is foglalkozzék, hogy a könnyebb fajta söröket, malátát, hogyan lehetne szövetségi alapon gyártani, szövetségi alapon olajtütöket létesíteni és egyáltalában szövetségi alapon fejleszteni mindazon iparágakat, melyeknek üzeméhez a mezőgazdaság szolgáltatja a nyers gyártási anyagot.

A szakosztály előadó javaslatát elfogadja.

Krolopp Hugó előadó: További részét képezi a programnak, hogy a „Gyáriparosok Országos Szövetségé”-vel, a „Hangyá”-val, a „Magyar Mezőgazdák Szövetségé”-vel és a „Keresztény Szövetségek”-kel közös tanácskozásokat kellene tartani a hazai ipar érdekeinek támogatása érdekében. Javaslatba hozza továbbá előadó, hogy a szeszipar felhasználásának előmozdítása érdekében a „Szeszfinomítók és Szesznagykereskedők Országos Egyesületé”-vel, a „Likörgyárosok és Gyümölcslepárlók Egyesületé”-vel, a „Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületé”-vel az OMGE. együttesen rendezzen olyan kiállítást, ahol bemutatnának, hogy a szesz mindenféle czélokra, kezdve a háztartási czikkeken a motorokig, hogyan használható fel; továbbá bemutatnának a likörgyártás kicsiben, gépek, eszközök, nyersanyagok stb. lennének ekkor bemutatandók és erre a célra jó hely lenne a városligeti Iparcsarnok. Kéri szóló, hogy bizassék meg, hogy a fenti egyesületekkel így irányban tárgyalásokba bocsátkozhassék.

tiszteletteljes üdvözlését küldi a tudós feltalálóknak.

Preysz érdeme a tokaji borok összetételének megállapítása is. Elemző kezében ilyen anyag sem előtte, sem utána nem volt soha. Ösrégi produktumok voltak ezek, közvetlenül az eredeti termelőtől beszerezve még oly időben, midőn a legártatlanabb borjavítást is bűnnek tartották. Az elemzés adatai a „Tokajbegyaljai Album” című munkában láttak napvilágot.

Érdekes Preysznak a bor megtörődése ellen javaslatba hozott lefejtési eljárása is. Mielőtt a bort a palackokba fejtene, a palackokat széndioxiddal tölti meg. Az eljárás célja megakadályozni a töltés folyamán a bornak a levegővel való érintkezését.

A használatban levő mustmérők három csoportba oszthatók. A harmadik csoportba tartozó mustmérőknél a fokorszázalékot jelent. Az első ilyenmű cukormérőt Preysz tervezte. Claude Lajos pesti mechanikus készített is néhány darab ilyen mustmérőt.

Ugyanő volt az, ki a lepárlás útján szeszelenített tokajinak a beteg szervezetre való hatását tanulmányozás tárgyává tette. Valóban meglepők azok az eredmények, melyeket budapesti orvosok ilyen borral elértek. Sorvasztó betegségek után elveszítettnek tartott gyermekek feltűnően rövid idő alatt felépültek ily alkoholmentes, besűrűsített tokaji bor használatát után. Preysz volt az első, ki alkoholmentes bort készített.

1876-ban az akadémiában — amelynek tagja volt — indítványozta a magyar borok fehérjetartalmának a megvizsgálását s ugyanakkor figyelmeztette az akadémiát a Babó-féle klosterneuburgi mustmérő elnézhetetlen gyarlóságára.

Preysz a „Pester Lloyd” gazdasági mellékletének állandó munkatársa volt. Alig volt kérdés a gazdaság terén, amelyet ő ott szóvá ne tett volna. Tanulmányainak, kutatásainak az eredményét (Az okszerű hizlalás elmélete stb.) azzal a célzattal beszélt meg, hogy olvasóiban öntudatra hozza, hogy a természetnek ajándékát tudással és munkával hogyan lehet még értékesebbé tenni.

Preysz a magyar föld természeti kincseit is vizsgálata körébe vonta. Tapasztalatai ugyanis arról győzték meg, hogy az ország fejlődésének természetes feltételei nincsenek kiaknázva. Főerőnk a földben van, mely gazdagon jutalmazza a munkát, ha Isten jó idővel kedvez. De megtörténhetik, hogy egy országos elemi csapás tönkreteszi az egész esztendő munkájának gyümölcsét s a következő esztendő mindennapi kenyerét. Milyen jó volna, ha ilyenkor a megélhetésnek más forrásaiból is meríthetnénk. Ilyen forrás gyanánt kínálkoznak Magyarország természeti kincsei.

Preysz az egészséges élet feltételeit jól ismerte. Nagyon jól tudta, hogy a közegészségügynek legfontosabb kelleke a jó ivóvíz. Megindította az akciózt Budapest lakóinak vezetett vízzel való ellátása dolgában. Ki nem fáradó tevő-

kenységének nagy része volt benne, hogy 1868-ban Budapest lakossága már vezetett vizet ihatott. Eppen olyan buzgalommal dolgozott azon, hogy a gázzal való világítás módját közelebb hozza a magyar közönség érdeklődéséhez. Ivóvíz, világítás, olyan dülök ezek, melyeknek kalászeit részben Preysz Móríciz dolgos kezemunkájának köszönjük.

Preysz munkáját megkönnyítette, hogy őt Pest város hatóságának áldozatkészége birtokába juttatta mindazoknak az eszközöknek, amelylyel az idő szerint a chemiát Európászerte tanították. Nagy érdeme Preysznak, hogy a pesti realiskolán a tanítás és buvárkodás céljára olyan chemiai laboratoriumot rendezett be, melyet még évtizedek multán is nem egy iskola választott mintának.

Preysz sorsa a magyar tudósé volt; elégett a napi munka és az anyagi gond emésztő tüzeiben. Ágyba került, mely nemsokára 1878 márczius 24-én halálos ágya lett.

Preysz nemcsak tudós, de végzetlen munkás ember és kitűnő hazafi volt, ki mióta csak talentumának fénye megvillant, szolgálta hazáját becsülettel, tudásának és tehetségének minden erejével. Élete is a magyar nemzet szolgálatában lobogott el, mielőtt kibonthatta volna tehetségének szárnyait. Preysz életét a köznek szentelte, a köznek kötelessége, hogy eleven tudatban tartsa emlékezetét.

László Pál hozzájárul az előadó javaslatához, kivéve a kiállításra vonatkozó részt. Amíg a szesznek mai ára van, addig nem lehet arról beszélni, hogy az motor hajtására használtassék. Hogy tehát valamit akkor hozzunk a publikum elé, amikor nem aktuális, ezt szülő legálább is szükségesnek nem tartja.

Rubinek Gyula előadja, hogy ezt a kiállítást már három évvel ezelőtt meg akarták valósítani, ugyan nem ez a szakosztály, de az OMGE. a „Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesületé”-vel és az „Iparegyesület”-tel karöltve. De akkor közbejött az ex-lex és halomra döntötte az egészet. Igaza van Lászlóknak, hogy a mai viszonyok nem alkalmasak arra, hogy ezt az eszmét propagáljuk, de a szakosztály figyelmébe ajánlja, hogy a szeszadótörvénynek most küszöbön álló reformja kilátásba helyezi az ipari célokra használt szesz prémiumban való részesítését és a denaturálási illeték eltörlését. Tehát jelenleg nem fog ocsóbbodni a szesz. Nem okvetlenül szükséges, hogy már most indítsuk meg a mozgalmat, de ezt a tervet a programban tartjuk fenn és ha a törvényben ezek az engedmények benne lesznek, akkor az ősz folyamán kezdjük meg a munkálatokat, hogy egy év múlva ezt a kiállítást feltétlenül megtartsuk. Németországban, Franciaországban és Belgiumban is az okozta a szesz óriási elterjedését, hogy kiállításokon, bemutatókon propagálták.

Pallavicini Ede őrnagy figyelmébe ajánlja a szakosztálynak, hogy Németországban főleg azért terjedt el oly nagy mértékben a szesznek ipari célokra való alkalmazása, mert ott nincsenek petrolumforrások, oda Amerikából hozzák a petrolumot.

Hérics-Tóth Jenő előadja, hogy a német kormány a szesznek mindenféle világítási célokra való használatán fáradozik és ezt úgy propagálja, hogy utcák, állomások stb. világítására mindenütt nagy spiritalógókat használ. Nálunk is ez vonná magára leginkább a közönség figyelmét. Helyesnek tartaná szólni, ha megkeressék a szakosztályt a kereskedelemügyi minisztert, hogy állomások, esetleg főbb utcák világítására ilyen spiritalógókat szerezzen be és alkalmazzon.

Krolopp Hugó előadó javaslatba hozza, hogy a szakosztály az élelmiszerek hamisításának kérdésével is foglalkozzék. Az élelmiszerek hamisítását nálunk az 1895. évi XLVI. t.-cz. tilalmazza, de ennek rendelkezései alól a hamisítók sokféle módon könnyen kibújhatnak. Az élelmiszerek hamisítása terén annyira elfajultak az állapotok, hogy Fiumében gyárilag állítják elő azon anyagok egy részét, melyek az élelmiszerek hamisítására szükségesek.

Mivel szólnak tudomása van arról, hogy Széll László dr. debreczeni gazdasági akadémiai tanárnak, akivel szülő mint tanár éveken át együtt működött, e téren érdekes tapasztalatai vannak, felkéri a szakosztályt, hogy nevezett tanárt kérje meg ősszel olyan előadás tartására, mely az élelmiszerek hamisítása terén észlelt tapasztalatokat felöleli.

Ha ez az előadás megtartott, akkor a szakosztály foglalkozhatna azzal a kérdéssel, hogy minő intézkedésekkel lehetne a jövőben az élelmiszerek hamisításának elejét venni.

Kosutány Tamás dr. felemlíti, hogy rengeteg adattal rendelkezik az élelmiszerek hamisítására vonatkozólag, amennyiben minden élelmiszerhamisítási ügy szólónak, mint az országos kémiai intézet igazgatójának a kezén fordul meg. Ha a szakosztály hozzájárul, szívesen magára vállalja ezt az említett előadás megtartását.

A szakosztály örömmel és köszönettel elfogadja Kosutány ajánlatát.

A műszaki és üzemi bizottság munkaprogramja.

Gaal Jenő dr. elnök proponálja, hogy e két albizottság munkaprogramját az előadó egyszerűen csak mutassa be a szakosztálynak és mihelyt e két bizottság megalakul, tegye át oda e munkatervet tárgyalás végeit.

A szakosztály ehhez hozzájárul.

Krolopp Hugó előadó mindenekelőtt az üzemi bizottság eddigi működésének feltüntetésére felsorolja az alábbi adatokat:

F. év január 1-től május hó 1-ig birtokvétel, eladás és bérleti ügyben 136 esetben fordultak a bizottsághoz.

Gazdatiszti állások közvetítése ügyében 103 egyén kereste meg a bizottságot. Adóügyekben 25 megkeresés jött. 40 tag pedig 2635 db fuvarlevelet küldött felülvizsgálatra s utóbbiaknak 802 K. tulfizetés utalványoztatott.

Mindez rendkívül sok munkával, levelezéssel jár és egy segéderőt állandóan igénybe vesz.

Látható ebből, hogy az üzemi bizottságnak, amely teljesen önzetlenül dolgozik a gazdák érdekében, az ügyforgalma oly nagy, hogy az ebből eredő kiadásokat a szakosztály dotációja fedezni nem képes.

Indítványozza tehát, hogy erre való hivatkozással kérje az OMGE. ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztálya a földmívelésügyi minisztertől azon anyagi támogatást, amelyről a szakosztály ülésén már volt szó.

A szakosztály ezt határozatilag kimondja.

Krolopp Hugó előadó ezután bemutatja az üzemi bizottság munkatervét. Ide tartozik első sorban, hogy felkérnök a földmívelésügyi miniszter urat, hogy a szaktanárok figyelmét hívja fel az üzemi bizottságra, akik ezután előadásaikban az üzemi bizottságra a birtokosok és gazdák figyelmét hívhatják fel. Azonkívül a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat is fel kell kérni, hogy értesítse a néptanítókat, hogy az OMGE. olyan kisgazdáknak, akik valamely gazdakör tagjai, azon esetben, ha az a gazdakör az OMGE. tagja, adóügyekben, továbbá üzemi és egyéb ügyekben tanácsot ad.

A tél folyamán pedig a Köztelken üzemi előadások tartását hozza előadó javaslatba.

A műszaki bizottság munkatervében első pontként szerepel, hogy a földmívelésügyi miniszter megkérendő, miszerint a fennhatósága alá tartozó gazdaságokat utasítsa, hogyha olyan

gépeket vásárolnak, melyek úgy magyar, mint külföldi származásban kaphatók, a magyar származásúakat részesítsék előnyben. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megkérendő, hogy hívja fel a gazdasági ismétlőiskolák tanítóit, a földmívelésügyi miniszter pedig a szaktanárokat, hogy előadásaikban a magyar gépipar támogatásának fontosságára terjeszkedjenek ki. További programponjtja a bizottságnak annak a kérdésnek a tanulmányozása, hogyan lehetne egyes vidékeken meghonosítani egyes mezőgazdasági iparágakat üzemen bemutatott gépek által, pl. homokcementtégla-gyártás stb. Végül előadó javaslatba hozza, hogy az OMGE. új állandó tenyészállatvásárlási telepén állandó gépkiallítás rendeztessék olyformán, hogy egy megbízott utján a kiállított gépek a helyszínén egyuttal eladhatók is legyenek.

A szakosztály e munkaterveket tudomásul veszi.

Krolopp Hugó előadó ezután a folyóügyekről számolt be.

A szakosztály e bejelentéseket tudomásul veszi.

Ezzel a tárgysorozat ki lévén merítve, elnök megköszöni a tagoknak az élénk érdeklődést és az ülést a szakosztály nagyfontosságú feladatainak újbóli méltatásával bezárja.

Földmívelésügyi költségvetés.

A költségvetési tárgyalás rendes keretei a jelen alkalommal erősen megszükültek. A délelőtti és délutáni ülés eredménye a költségvetés gyorsabb elintézése lett. E miatt senki sem panaszkodhatik, mert hiszen parlamentáris életünknek egyik legnagyobb hibája épp az volt, hogy a költségvetési vita rendszerint túlhoszu volt, anélkül, hogy annak az ország valamelyes hasznát látta volna. Mindazonáltal költségvetési vitának ezen megszorítása azt eredményezte, hogy a tárgyalás meglepetésszerű gyorsasággal haladt előre és kétségtelen, hogy mire soraink nyilvánosságra jutnak, a földmívelésügyi tárca vitája is véget ér. Ennek dacára a földmívelésügyi költségvetés mellett nem mehetünk el szó nélkül és különösen szükségét látjuk annak, hogy a törvényhozás figyelmét két fontos körülményre reáirányítsuk, amelyek sürgős elintézése a jelenlegi parlament becsületbeli kérdése.

Ezek a mezőgazdasági érdekképviselet és a tőzsdereform. A mezőgazdasági érdekképviselet megoldásának sürgőssége és fontossága a trónbeszédben is helyt foglal s ismételt hangsúlyozta annak szükségességét a jelenlegi földmívelésügyi miniszter is, úgy, hogy most, amidőn a

mezőgazdasági javaslat érkezett társadalmi bocsájta rövidese

A reformjogi kor megkövetelésben kérdés mert az ződésbe tőzsdetételő Kornfel elnöke, ohajtvá tárgyalá egyébké képvisel

Magá legköze mivelés nyekre ohajturn sabb közfgygőleg oldását Mint m költség Darány kezét a erén t azokat vélemér mivelés s igen amelyek bakat r

Mielőtt hatjuk sz ban divo beosztás oly nagy len, hogy mélyi es miniszter terium, szükségos a miniszta köréval vezetőld érdekebe ságot az zésénél. bizonyos elveit az is a fent

Külön átjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNY TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási célokra, (a mozdony után akasztott egy élet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet már végleg elkészült, elérkezett az ideje, hogy az a gazdasági társadalmi tényezők véleményezése alá bocsájtassék s ezek meghallgatása után rövidesen a Ház asztalára kerüljön.

A másik megoldandó kérdés a tőzsde reformja, amelyre vonatkozólag a jelenlegi kormány és parlament az Ausztriával megkötött vám- és kereskedelmi szerződésben vállalt kötelezettséget. Ennek a kérdésnek a megoldása el nem odázható, mert annak teljesítésére nemzetközi szerződésben köteleztük magunkat. Hogy a tőzsde reformja küszöbön áll, következtethető az abból a körülményből, hogy Kornfeld Zsigmond, a tőzsde jelenlegi elnöke, ezen tisztjéről lemondott, nem óhajtván a tőzsde reformjával kapcsolatos tárgyalásokban — amelyek eredménye egyébként is előrelátható — a tőzsde képviselőletében szerepet vállalni.

Magának a költségvetésnek bennünket legközelebről érdeklő részével, a földmívelési költségvetéssel épp a körülményekre való tekintettel hosszabban nem óhajtunk foglalkozni. Csakis egyes fontosabb kezdeményezésekre hívjuk fel a közfigyelmet, valamint ezekkel összefüggőleg olyan kérdésekre, amelyek megoldását a jövő költségvetésektől várjuk. Mint minden alkalommal, úgy a jelenlegi költségvetésnél is megállapíthatjuk, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter kezét állandóan a gazdaközvélemény ütöerén tartja s ügyes kézzel választja ki azokat a kérdéseket, amelyeket a közvélemény megvalósításra megérlel. A földmívelésügyi költségvetés telve van újabb s igen jelentékeny kezdeményezésekkel, amelyek közül alább csak a legfontosabakat ragadjuk ki.

Mielőtt azonban erre reá térnénk, nem hagyhatjuk szó nélkül a földmívelésügyi miniszteriumban divó azt a szokást, hogy a személyzeti beosztás minden egyes év januárius hó elsején oly nagy változásokat szenved, amelyek lehetetlen, hogy ne az ügy kárával történjenek. Személyi cserékre egy olyan nagy ügykörrel bíró miniszteriumban, mint a földmívelésügyi miniszterium, feltétlenül szükség van s különösen szükséges a fiatalabb generációra nézve, hogy a miniszteriumnak egész ügykezelésével és munkakörével megismerkedjen, de már az osztályok vezetőinél ez állandóság feltétlenül az ügy érdekében fekvő s egyedül biztosítja a folytonosságot az osztály gondozására bizott ügyek intézésénél. Lehet, hogy e miniszteri intézkedésben bizonyos rendszer nyilvánul, amelynek vezérelveit azonban nem ismerve, az önkéntelenül is a fenti kritikára szolgáltat alapot.

A másik általános vonatkozású megjegyzésünk az a sajnos tapasztalat, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban a gazdasági szakértelem még mindig nem részesül abban az elismerésben, amelyre épp ebben a miniszteriumban joggal tarthat számot s amelyben egyéb más szakok, mint pl. az erdészeti, az állatgyógyászati és a technika szakemberei részesülnek. Elég például reá mutatnunk az állattenyésztési és tejgazdasági rovat személyi járandóságainak indokolására, ahol az országos állattenyésztési főfelügyelő részére hosszas és kiváló szolgálata elismerésül az általa tényleg betöltött ügykörnek megfelelően az 5-ik fizetési osztály legalsó fokozatának megfelelő fizetés akképp állapított meg, hogy 2000 korona külön személyes pótlékot hoz a miniszter javaslatba, ahelyett, hogy az illető állattenyésztési főfelügyelő ugyanezen illetményekkel egyszerűen miniszteri tanácsossá lépne elő. De nemcsak ez az egy eset, de ugyanez az elv érvényesül az egész vonalon. Már pedig nem tudjuk belátni, hogy az a gazdasági képzettséggel bíró egyén, aki ügykörét nemcsak a kellő szorgalommal, de a kellő szaktudással is tölti be, miért ne volna a fogalmazói karba véglegesen besorozható. Ezen a lealázó helyzetben reméljük véglegesen fog segíteni felsőbb gazdasági szakoktatásunknak küszöbön álló reformja, amelynek alapjait a földmívelésügyi miniszter a jelenleg tárgyalás alatt lévő költségvetésben fekteti le akkor, amidőn a *Budapesti létesítendő főiskola* telkének megvásárlására 900,000 koronát irányoz elő. A gazdasági főiskola ugyanis feltétlenül úgy szervezendő, hogy annak elvégzése mindazon közigazgatási tisztviselői állások betöltésére jogosítsa az illetőt, amelyek mezőgazdasági szakismereteket igényelnek. Reméljük, hogy a földmívelésügyi miniszter ezen első elhatározó lépését követi a többi s a mezőgazdasági főiskola eszméje végre nálunk is testet ölt. Sajnosan nélkülözük ezzel kapcsolatban a tanerők kiképzésére szükséges összeg előirányzatát, amely nélkül pedig a gazdasági főiskolát megszervezni nem lehet. Általában a gazdasági tanárképzés egy teljesen rendezetlen ügy, amelynek sürgős megoldását ugyancsak a jelenlegi földmívelésügyi minisztertől várjuk, aki erre vonatkozólag már ismételtlen ígéretet is tett.

Lendülettel indokolás kapcsán kér 250,000 koronával nagyobb dotációt *állattenyésztési célokra* a miniszter, még pedig 100,000 koronát állatdíjazásokra, míg 150,000 koronát tenyészanyag bevásárlására kigazdák, községek és egyesületek részére.

Most, amidőn az élelmiszerek drágasága miatt általános a panasz, kétszeresen indokolt az állattenyésztés felkarolása, állami támogatása. Akkor, amidőn látjuk, hogy a Nyugat nagy állattenyésztő államai, mint Anglia és Svájc ma is évente milliókat áldoznak állatdíjazásokra, kétségtelen, hogy az állattenyésztésnek ilyen módon való előmozdítása a leghasznosabb befektetés; csak sajnálnunk lehet, hogy a földmívelésügyi kormánynak e célra még mindig csak szerény eszközök állanak rendelkezésére. A tenyészanyag beszerzésére előirányzott 150,000 korona többlet ugyancsak úgy fog felhasználni, mint eddig, azaz pénzintézetektől felvett és felveendő kölcsönök kamatterhének könnyítésére fog szolgálni.

Az állattenyésztés előmozdításának ezen kétségtelenül hatalmas eszközei mellett felhívjuk illetékes tényezők figyelmét az *állattenyésztési egyesületekre*, amelyek a külföldi, különösen pedig németországi és svájci állattenyésztés nagyszabású felvirágzásának legfőbb tényezői. Az állattenyésztési egyesületek intézményét az állattenyésztési felügyelők volnának hivatottak életre hívni, ellenőrizni, irányítani, ami annál könnyebb feladat, mert hisz számuk szaporításáról a földmívelésügyi miniszter fokozatosan gondoskodik. Az állattenyésztéssel kapcsolatos intézkedés a közlegelők létesítésének, szerzésének, legelőjavításoknak segítészésére s mintalegelők létesítésére tulkiadáskép felvett 200,000 korona. Epp a legutolsó évek husdrágasága s magas állataraink tették aktuálissá a közlegelők szaporításának a kérdését. A közlegelők felosztása a legtöbb helyütt az állatállomány csökkenésével járt, amennyiben a birtoktalan munkás- és iparosok az állattartás lehetőségétől teljesen elesett. Ezen 200,000 korona évi költség mindenesetre hatalmas emeltyűje lesz nemcsak a közlegelők létesítésének, hanem főként annak, hogy ezen közlegelők olyan karban tartassanak s oly módon hasznosíttassanak, hogy azokon az egyszerű állattartás, illetve legeltetés lehetővé váljon.

Ismét egy feladat, amelynek megoldása az állattenyésztési felügyelőségek hatáskörébe tartozik.

Az indokolás ennek kapcsán megemlékezik arról is, hogy a forduló gazdálkodás megszüntetése a legtöbb helyen az állattenyésztés határozott csökkenését vonta maga után. Ezt már magunk is megállapítottuk s ennek orvosságát abban látjuk, ha a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény küszöbön álló revíziója alkalmával módot adunk arra, hogy ott, ahol ez indokolt, az érdekeltég a forduló gazdálkodást életbeléptethesse.

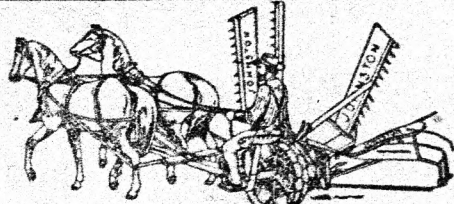
Ugyancsak az állattenyésztés érdekeit lesz hivatott szolgálni a földmívelésügyi miniszternek az a szándéka, hogy a hegyvidéki akció kapcsolatában az ottani havasokon tiszta vérben tenyésztett üszörborjúk összevásárlását, felnevelését s kiosztását tervezi. Az állam által létesítendő ezen havasi legelőgazdaságok és pepineriák talán megkedveltetik az állattartás e módját az ottani lakossággal s idővel a mi hegyvidékeink is talán oly kimeríthetetlen forrásai lesznek a kiváló tenyészanyagnak, mint ma az osztrák és svájci Alpok.

Szerény összeggel, 6000 koronával támogatja a földmívelésügyi miniszter a *sertésvesz ellen való védekezési kísérleteket*. Ez oly csekély összeg, hogy ebből a legszerényebb kísérleteket sem lehet foganatosítani. Már pedig ez az ügy van oly fontos, hogy erre az ország jelentékenyen többet áldozzon, mert ha e téren csak félsikerrel is tudunk beszámolni, ez jövedelemben máris milliókat jelent. A tőgygümőkör irtására a rendes kiadási tételkép 50,000 koronát irányoz elő a miniszter, ilyképpen ezen rég vajdó ügy is végleges elintéztét nyer.

Az állattenyésztés kapcsolatában elsőrangú fontosságú a tejgazdaság s ennek leghatalmasabb eszközei a *tejtermelő szövetkezetek*. Hogy a törvényhozás mily nagy fontosságot tulajdonít e szövetkezeteknek, mi sem igazolja jobban,

JOHNSTON

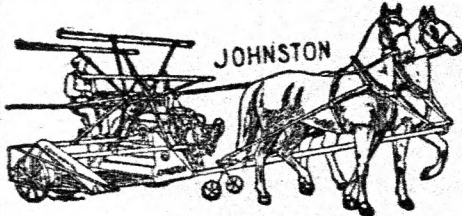
mélyvágású fűkaszálógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgiacon

és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstons-pek

csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltáért készsöggel szavatolunk.

Vezérképviselőt és főraktár: Bächer Rudolf Melichar Ferencz özégnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

essék ismertető leírást ké rni.

Tessék ismertető leírás ké rni

mint azon körülmény, hogy az 1904. évi X. t.-cz. 2 millió koronát irányzott elő a tejgazdasági szövetkezetekre. Ezen összeg új tejszövetkezetek segélyezésére és hussertések beszerzésére, valamint vajfeldolgozó központok segélyezésére fordították. Az összegnek azonban jelentékeny része még rendelkezésre áll s épp ez a körülmény teszi lehetővé, hogy a tejszövetkezetek központi szervezetének kérdését a földművelésügyi kormánynak figyelmébe ajánljuk. Míg az összes más szövetkezetek egy központi szervezet ellenőrzése alatt állanak, addig a tejszövetkezetek minden összekötő kapocs híján s minden ellenőrzés nélkül működnek, aminek természetes következménye azután az, hogy helytelen, sőt sokszor vétkes kezelés következtében a tejszövetkezetek felszámolni kénytelenek. Általában a tejtermékek központi értékesítésének kérdése egymagában kívánatosá teszi a tejszövetkezetek központi szervezését, amely elismerjük, hogy ma, amidőn a szervezkedés ezen szabad formája divik, nehezen megoldható kérdés, de nem megoldhatatlan kérdés. A földművelésügyi miniszterium kezében annyi kényszerítő eszköz van e célra, hogy egy kis jóakarattal a tejszövetkezetek legalább nagyobb részének központi szervezkedése könnyen keresztülvihető.

Igen érdekes az öntözés segélyezésére felvett 200,000 korona indokolása is. A miniszter nemcsak társulati öntözéscsatornák építését, de egyéb nemű magánöntözések támogatását is tervbe vette. Mielőtt azonban az öntözés nagyszabású propagálását tervbe venné, igen helyesen szükségesnek tartja tanulmányokat folytatni az alföldi szikes területek öntözése és trágyázásának kérdése tekintetében, mert mindaddig, amíg ez tisztázva nem lesz, lehetetlen az érdekeltséget az öntözés kérdésének megnyerni. Csak helyesebbé lehet a miniszternek azon szándékát is, hogy a népies mintagazdaságokkal kapcsolatban kisebbkörű öntözéseket óhajt berendezni, szikes, tőzeges és egyéb talajú területeken mintáöntöző telepeket szándékozik létesíteni, amelyek hivatottak volna az öntözéssel kapcsolatos összes ma még megoldatlan kérdéseket, úgy mint téli és nyári öntözések száma, rétmegújítás, trágyázás stb. tisztázni. Gazdasági iskoláinkban és a gazdasági akadémiákon az öntözés gyakorlati oktatását is a tanítás keretébe felvenni óhajtja, valamint a magánosok által az állam jelentékeny hozzájárulása nélkül mások tanulására helyesebben berendezett öntözést megfelelően jutalmazni szándékozik. Mindezek az intézkedések egy nagyszabású akció árnyékát vetik előre s alkalmasak arra, hogy ezen nagyfontosságú gazdasági kérdésnek az öntözésnek az ügyét tapasztalati alapon helyes világításba helyezték s népszerűsítsék. Ugyanebben a keretben a kerti terményeknek a bolgár kertészet mintájára való öntözését is, illetve a magyar gazdák körében való meghonosítását is programmba veszi a miniszter, miután azonban e kérdésnek gyakorlati része már meg van oldva, csak kellő szakemberről kellene gondoskodni, aki ezen ügyet kezébe véve, a bolgár kertészkedésre a magyar kőgazdákat reoktatná s a zöldségtermesztésünk parazitáit, a bolgárokat Magyarországból foko-

zatosan kiirtaná. A földművelésügyi miniszter számolt a szőlőtermesztő érdekeltség köréből felhangzott azon kívánsággal is, hogy a jövőben nagyobb súlyt helyezzen a borértékesítés szervezésére és előmozdítására, mintsem a szőlőtermesztés segélyezésére. Ma már Magyarország szőlőterülete és szőlőtermesztése eléggé tekintélyes s nem az képezi a kérdés tárgyát, hogy tudjuk-e borfogyasztási szükségletünket fedezni, hanem inkább az, hogy borfeleslegeinket hol helyezzük el. A földművelésügyi miniszter 100,000 koronát irányzott elő borértékesítés céljaira, ami persze meglehetősen csekély összeg s csak a kezdetek kezdete; tekintettel azonban arra, hogy a beruházási költségekön pinceszövetkezetek céljaira 2 millió korona összeget bocsájtott a földművelésügyi miniszter rendelkezésére, a földművelésügyi miniszternek már is elég eszköz áll rendelkezésére a bor értékesítésének nemcsak a bel-földön, de a külföldön való szervezésére is. A borértékesítés alapja a helyes borkezelés lévén, igen helyesen ezen szakismeretek terjesztésére, sőt jutalomdíjakkal való előmozdítására és jutalmazására szintén kiváló súlyt helyez.

Végleges megoldást nyert a mezőgazdasági szaktudósítók intézménye is a jelen költségvetésben, amennyiben a földművelésügyi miniszter, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági szaktudósítók elsősorban a konzuli intézménynek mint egy kiegészítő szolgáltnak, de annál a magyar kormánynyal mégis szorosabb összeköttetésben állanak, ezen állásokat mint rendes tisztviselői állásokat szervezni célozza. A mezőgazdasági szaktudósítókintézményét egyesületünk kezdeményezte ezelőtt 12 évvel s örömmel tapasztaljuk, hogy ez az intézmény annyira bevált, hogy immár annak állandósítása is lüszöbön áll. Az intézmény kapcsolatában két különleges kívánságunk volna. Az egyik, hogy az amerikai szaktudósítói állás mielőbb betöltsék, a másik pedig az, hogy a szaktudósítói állásokra a fiatalabb generáció alkalmazzassék, akik külföldi tapasztalatokkal gazdagodva, idehaza magasabb állásokban hasznosíthatnák e tapasztalataikat.

A költségvetés a növénytermesztést érdeklő két fontos intézmény szervezését is célbaveszi. Az egyik a kender- és lentermesztési szakintézet, a másik a vetőmagtenyésztési intézet. Mindkettő nagy szerepet betölteni hivatott intézmény. Hazánk presztízsínálva van kender- és lentermesztés nagyobb arányú felkarolására. Bűnös mulasztás terhel a tekintetben, hogy a termesztés e két ágát eddig elhanyagoltuk, holott terményeinkkel a nemzetközi piacon elsőrangú szerep betöltésére vagyunk hivatottak. A vetőmagtenyésztés kérdése nálunk ugyancsak csecsemőkorát éli, holott ha pl. a német gazdasági egyesület vándorkiállításainak bármelyikét megtekintjük, ugy annak mezőgazdasági s illetve növénytermesztési része mindenkit bámulatba ejt. A gazdák százai versenyeznek itt saját maguk elé állított vetőmagvakkal s csakis ezen természetesi ágnak évtizedek óta tartó gondos és széleskörű felkarolása eredményezhette azt, hogy Németország termésátlagai, dacára silány talajviszonyainak, nemcsak majdnem kétszeresen meghaladják a mi termésátlagainkat, de meghaladják a többi nyugati államok termésátlagait is. A vetőmagtenyésztési intézet létesítése ugyan-

csak szerény kezdeményezés, különösen abban a formájában, amint azt a költségvetés tervezi, de kétségtelenül az egyedüli helyes ut gabonatermesztésünk átlagos és mennyiségbeli emelésére.

A költségvetés gazdasági irányu, különösen pedig fogyasztási, termelési és értékesítő szövetkezetek, gabonatarak előmunkálatainak ismerettségére, alapítási költségeire és segélyezésére 100,000 koronával többet, azaz összesen 400 ezer koronát irányoz elő. Ezen összeggel kapcsolatban reá kell mutatnunk, hogy a földművelésügyi miniszternek a beruházási költségekön révén a közgazdasági alapon 2 millió korona a szövetkezeti gabonatarak, 2 millió korona egyéb termelő és értékesítő szövetkezetek létesítésére áll rendelkezésére. Ami különösen a szövetkezeti gabonatarak kérdését illeti, maga a miniszteri indoklás elismeri, hogy a gazdasági és politikai viszonyaink még mindig nem szilárdultak meg oly mérvben, hogy a mezőgazdasági hitel rendezésével és szervezett terményértékesítéssel kapcsolatos köz-tárházi hálózat kérdése sikeresen megoldható volna, azaz ez annyit jelent, hogy a pénzügyi piac nem alkalmas a közraktárak által kibocsátandó warrantok befogadására, amely warrantok nemcsak a raktárakban elhelyezett terményekre, de az ingózáloghitel törvényes szervezésével a gazdánál levő terményekre és állatokra is kibocsátandók volnának.

Az indoklás helyességét elismerjük ugyan, de mégis kívánatos volna a kérdés gyakorlati megoldásával foglalkozni s illetve a közvéleményt foglalkoztatni, hogy amint a pénzügyi helyzet javul, a szövetkezeti közraktárak intézménye s ennek kapcsolatában az ingózáloghitel megvalósítható legyen.

Általában az egész értékesítés egy központban volna szervezendő s illetve a vidéki értékesítő szövetkezetek egy központ irányítása és ellenőrzése alá volnának helyezendők. Sőt ugyanez állítható a termelőszövetkezetekre nézve is, amennyiben terményeik értékesítésével közvetlenül maguk foglalkoznak s azt nem egy más szervezetre vagy a tagokra bizzák. Magának a termelésnek az irányítása is sokkal helyesebben történnék nagy országos központból, amely a bel- és külföld fogyasztási szükségletét ismeri s idejében kellő utmutatásokat ad arra nézve, hogy a termelés miképp rendezkedjék be.

A földművelésügyi miniszter nagyszámú szociális alkotásait a jelen költségvetésben a népházak intézményével gyarapítja. Ezen népházak célja a munkások érdekében alkotott összes intézményeket, mint segélypénztár, munkásközvetítés, népkönyvtár, munkáskörök egy helyütt, egy helyiségben központosítani, úgy, hogy ezen intézmények könnyen igénybevehetőek legyenek. Reméljük, hogy az e célra felvett 50,000 korona mielőbb kevésnek fog bizonyulni.

A hegyvidéki és erdőlyrészi földművelő nép segélyezésére, illetve a hegyvidéki és erdőlyrészi kirendeltség költségeire a földművelésügyi miniszter újabb 300,000 koronát összesen és kereken 1,300,000 koronát irányoz elő. A felvidéki akció újabban Árva, Trencsén és Lipót vármegyékre is kiterjeszti, míg Erdélyben Kolozs, Alsóféhér, Szolnok-Doboka és Hunyad vár-

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurrencziája nincs. Kapható:

Mauthner Ödön os. és kir. udvari **Budapesten.** magkereskedésében

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

megyékre, úgy, hogy többé már nem székely akció, hanem erdélyrészi akció címén fog a kirendeltség működni. Már ismételtén reámutatunk arra, hogy épp e kirendeltségnek szüksége és sikeres működése legjobban indokolja a mezőgazdasági kamarák szervezésének a szükségességét. S előreláttuk azt is, hogy az ország mind több és több vármegyéje fogja kérni ezen akció kiterjesztését saját területére is. Sőt ez irányban előljárnak az illető vármegyék gazdasági egyesületei és sehol sem hallunk panaszt a gazdasági egyesületek részéről a tekintetben, hogy ezen kormányakció az ő működésükre békítőlag hatna, holott a hegyvidéki vagy erdélyi kirendeltség semmi egyéb, mint állami tisztviselők kezelése alatt működő kerületi mezőgazdasági kamara. Ezen kirendeltség mindazon feladatok megoldásával foglalkozik, amelyek a mezőgazdasági érdekképviselet szervezése esetén a mezőgazdasági kamarák ügykörébe vágnának, a különbség csak az lesz, hogy ezen működés irányítására maga a gazdaságszervelet fog befolyást gyakorolni s hogy ezen működés áldásait nemcsak a Felvidék, nemcsak az erdélyi egyes vármegyék, de az ország egész gazdasági közönsége élvezni fogja.

Akinek tehát kétségei volnának még aziránt, hogy mily működést hivatottak a mezőgazdasági kamarák betölteni, hogy ez a működés mily eredményeket fog szülni, azoknak ajánljuk a földmivelési költségvetést, de még inkább a székely kirendeltség működéséről szóló jelentés elolvasását. Könnyen elképzelhető, hogy az egész országban egyöntetű alapelvek és irányítás mellett működő érdekképviseleti szervezet, amely teljes egészében a gazdaságszervelettel illelkes tényezőinek a vezetésével, a földmivelésügyi kormányzat legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatásával fogja vezetni a földmivelő nép felsegélyezésének országos akcióját, oly eredményeket fog szülni, amelyek mezőgazdaságunknak s a vele foglalkozó népességnek nemcsak gazdasági, de szociális átalakulását is eredményezik s amely működés a magyar földben rejülő, maig azonban még kiaknázatlan termőerőt hatványozott mértékben értékesíti és érvényesíti a köz érdekében. R. Gy.

Gazdaságszerveleti mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Esztergomvármegyei Gazdasági Egyesület április 29-én tartotta választmányi ülését Gyapay Pál főispán elnökle alatt. Geiger Ferencz ügyvezető elnök előterjesztését a választmány, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert tízéves miniszteri évfordulója alkalmából az egyesület táviratilag üdvözölte, örömmel vette tudomásul. Geiger Ferencz indítványára a választmány elhatározta, hogy a földmivelésügyi miniszternek küldöttségileg fogja

köszönetét kifejezni azért, hogy az egyesület folyó költségeire 800 koronát, állatdíjazásra 800 koronát és a kisgazdák részére vásárolt üszökölésön kamatainak csökkentésére 1347 koronát adományozott. A küldöttség tagjainak Gyapay Pál főispán elnök vezetése alatt Geiger Ferencz, Csopor István, Elter Gyula, Vancsó Gyula, Vimmer Kálmán és Szabó Géza küldettek ki. Határozatilag kimondta, hogy a földmivelésügyi minisztertől nyert segély felhasználásával Szőlgyénben, Esztergomban, Köhidgyarmaton tenyészszarvasmarha-díjazást, Párkányban pedig lódíjazást rendez. A választmány elhatározta, hogy a Temesvármegyei G. E.-nek a vasuton szállított állatoknak baleset esetén történendő kárpótlása tárgyában intézett felirattal hasonló értelmű felirattal fordul a miniszterhez. Az OMGE. átiratára, melyben a Szerbiában levő állatok husának behozatala elleni tiltakozó felirat intézésére hívta föl az egyesületet, elhatározta a választmány, hogy a kormányhoz ilyen értelemben feliratot intéz. Csév község urbereseinek a legelő rendbetartására vonatkozó szabályrendeletét a választmány azon megjegyzéssel véleményezte elfogadhatónak, ha minden számos marhára legalább is egy hold legelő jut. A párkányjárás mezőgazdasági bizottság jegyzőkönyvét tudomásul véve, Vimmer Kálmán elnök indítványára elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz, miszerint a fertőző hüvelyhurut bejelentése és gyógykezelése kötelezővé tétessék. Ezután a választmány a közgyűlés határnapját folyó hó 27-ére tűzte ki.

A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 30-án tartotta rendes tavaszi közgyűlését Ivánka István elnökle alatt, aki a közgyűlést nagy figyelemmel hallgatott beszéddel nyitotta meg, amely beszédben vázolta a jövőben követendő agrárpolitikát. Ezután Bolgár István titkár bemutatta az egyesület mult évi zárszámadásait, amely szerint 11,915 kor. összes bevétellel szemben 10,113 kor. kiadás állott. A közgyűlés a zárszámadásokat elfogadta és úgy a titkárnak, mint a pénztárosnak a felmentvényt megadta. Hoffer Márton indítványára utasította a közgyűlés titkárát, hogy a szőlőalap és a Chorinszky-alap kamatait tőkésítse, a tagdíjhátralékokat pedig szükség esetén a közgyűlés ügyészének közbenjárásával haladéktalanul hajtsa be. Folyó hó 12-én ugyancsak Ivánka István elnökle alatt az egyesület választmányi ülést tartott. Bolgár István titkár által beterjesztett havi jelentést a választmány tudomásul vette. Ifj. Jankovich Béla dr. javaslatára Lits Gyula főispán hozzászólása után a választmány elhatározta, hogy az államvasutakon külön tejszállító kocsik forgalombahozatala érdekében felir a kereskedelmi miniszterhez és felkéri a közvetlenül érdekelt Nógrád, Bars, Esztergom és Nyitra vármegyék gazdasági egyesületeit hasonló irányú mozgalom indítására, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét pedig a mozgalom pártolására. A választmány hosszabb vita után, amelyben a jelenlevők majd minden tagja részt vett, elhatározta, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének feliratát a jégbiztosítás országos szervezésé tárgyában pártolja a felirat második és negyedik pontjainak mellőzésével. A választmány a földmivelésügyi miniszter által

még 1895-ben az egyesület részére utalt kétezer korona segély, amely időközben 3446 koronára szaporodott, mikénti felhasználására tervezetet elkészíteni határozta és a tervezet elkészítésére felkérte Ivánka István, Bolgár János, Kmareck Károly, Somogyi Béla, Farkas Géza, Gallffy István, Bolgár István bizottsági tagokat.

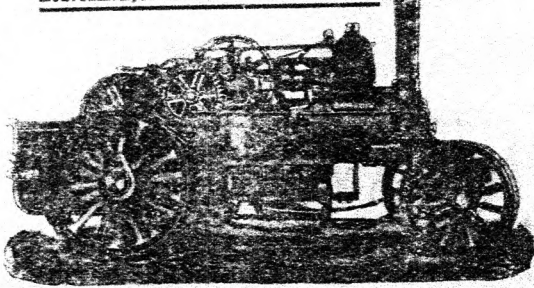
A Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya április 23-án tartotta ülését Hanzely Gyula alelnök elnökle alatt. Siklaky Iván titkár előterjesztette az egyesület mult évi számadását, valamint az 1908. évi költségvetési előirányzatát, amelyeket a választmány tudomásul vett. A június 3-tól 7-ig tartó jubilaris kiállításal kapcsolatban Nagy Mihály ügyvezető elnök bejelentette, hogy Zichy N. János gróf a kiállítási költségek fedezésére 5000 K.-t adományozott. A bejelentés örvendetesen tudomásul vétetett és Zichy N. János grófnak nagylelkű áldozatkészségeért a választmány legnagyobb köszönetét nyilvánította. A választmány Kilián Ottó törvényhatósági állatorvos meghalgtatása után elhatározta, hogy a Sopronvármegyei G. E.-nek azon feliratát, amelyben a gümökörösnak talált levágott állatok csak azon részét kéri elkoboztatni, amely fertőzöttnek találtatott, pártoló felterjesztéssel támogatni fogja. A választmány napirendre tért a Sopronvármegyei G. E.-nek a pénzügyminiszterhez intézett azon átirata felett, amelyben az új földadóreform behozatala és a kataszteri kiigazítások alkalmával létesítendő új területfelvételeknél a hektár területesség behozatalát kéri. Kimondta, hogy a Temesvármegyei G. E. azon feliratát, amelyben élőállatoknak a vasuton történő szállítása alkalmával előforduló balesetekért a vasut lenne felelős és tartozik kártérítéssel, nem pártolja. Hozzájárul a választmány a Debreczeni G. E. azon átiratához, amelyben a dohánybevéltási áraknak osztályonként legalább négy koronával való felemelése iránt indított mozgalmat. A választmány megbízta Baitner Ottó egyleti gazdát, hogy az egyesület hegyi telepén levő borház tetőzetének újbóli felépítésére a legelőnyösebbnek ígérkező vállalatával kétezer korona erejéig az egységet megkösse. Baintner Ervin báró javaslatára a választmány utasította a titkárát, hogy a legközelebbi közgyűlésig tervezetet dolgozzon ki a kisgazdák tenyésztehenek beszerzését megkönnyítő módokról.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya május hó 11-én d. u. tartotta ülését Hunkár Dénes főispán elnök elnökle alatt. Elnök bejelentette, hogy az egyesület Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert 10 éves jubileuma alkalmából üdvözölte, melyre a miniszter válaszolt s megköszönte az egyesületnek iránta tanúsított ragaszkodását.

Az OMGE. megkeresésére elhatározta a választmány, hogy tiltakozni fog a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésben megadott husbehozatali koncesszió ellen. A Temesvármegyei G. E. megkeresésére pedig hasonló feliratot intéz a kereskedelmi kormányhoz, hogy a vasuti szállítás közben megsérült állatokért az államvasutak igazgatósága kártérítést adjon és a személyzetet a tolatásoknál nagyobb vigyázatot tanúsítson. A Sopronvármegyei Gazdasági

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és azonnal feltelek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországai igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Egyesületnek a gümökáros állapotoknak csak részleges elközbását követelő feliratát, hasonló szellemű felirattal támogatni rendelte el. Trencsén vármegye közönségének a képviselőházhoz felterjesztett feliratát a mezőgazdasági szeszgyárak ellenőrzésének megváltoztatása tárgyában hasonló szellemű felirattal támogatja. Ezen feliratban kéri még a termelők részére a szeszkontingensnek szabad kihasználását.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete ajánlatát, hogy a vármegyében a fogatos szőlőművelő eszközök működését bemutatja, örömmel vette tudomásul s a gépkísérletezés helyéül Almádi szőlőtermelő községet jelölte ki, a szükséges intézkedések megtételével pedig a vezetőségét bizta meg. Elhatározta a választmány, hogy a Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület 25 éves jubileumának ünnepélyén az elnökség képviselteti magát. Deveser község 3 új országos vásárjog megadása iránti kérvényét azzal küldte vissza az alispánnak, hogy a vásárok szaporítását gazdasági szempontból károsnak tartja, evégből az engedély megadását nem véleményezi. Végül elhatározza a választmány, hogy felír a földművelésügyi kormányhoz, miszerint azon járásokban, hol a járási m. kir. állatorvos maga nem képes végezni a tulhalmozódott teendőket, egy másik járási m. kir. állatorvosi állást is rendszeresítsen.

A Kisvárdavidéki Gazdakör tavaszi közgyűlését f. hó 14-én tartotta, ezt megelőzőleg pedig választmányi gyűlést. Szalánczy Bertalan elnöki megnyitó beszéde után Böjtös Imre titkár felolvasta az 1907-ik évi jelentést, mely részletesen ismertette a gazdakör működését az elmúlt évről. Az 1907. évi számadások bemutatásánál kitűnt, hogy az 1906-ik évi 10,442 kor. ellenében 1907. év végén a gazdakör vagyona 11,918 kor. volt. Ezután az 1908. évi költségvetés hagyott jóvá, amely ezer kor. többletet tüntet fel. Az 1908 márczius hó 21—25-ig rendezett jubilaris kiállítás lefolyásáról Böjtös Imre titkár terjedelmes jelentését örömmel hallgatta a közgyűlés. Diner Gyula, Reizman Jenő, Nozdovicsky György Pollák József felszólalása után határozatilag kimondatott, hogy külön jegyzőkönyvi elismerésben részesíti a kiállítás körül és annak létesítése alkalmával elismerésreméltó odaadását és fáradságát Liptay Béla távollévő elnöknek, Szalánczy Bertalannak mint a rendezőség elnökének, Böjtös Árpád pénztárnoknak, Reizman Hermannak, aki az épületeket díjtalanul rendelkezésre bocsájította az egész rendezőségnek, végre Böjtös Imre titkárnak.

Wölbling Berthold.

(K) Mélyeségés gyász borult a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaftra, a művelt világnak egyik legelső gazdasági egyesületére, mely közel tizenhétézer taggal a szövetséges német államok gazdaközönségének színe-javát egyesíti.

Berlinben, az egyesület Dessauer-Strasse-palotáján fekete lobogó hirdeti, hogy a német haza legjobb fiainak egyike, Wölbling szombaton meghalt.

Ki volt ez az ur? Egy-két szóval el sem lehet mondani. Vissza kell térnünk a múltba, 1884-ig, mikor a magdeburgi Fowler-féle gazdasági gépgyár mérnöke, a tavaly elhunyt derék Eyth

Miksa a német gazdasági egyesületet megalapította.

Wölbling Berthold, a kiváló brandenburgi gazda, a ma is élő hallei Kühn professzor kedves tanítványa, társa volt Eythnek az alapítás munkájában s három év múlva, 1887-ben már vezetője az egyesületnek, melynek huszonegy év óta állott az élén, mint főügyvivő s melynek lelke, jószelleme volt.

Németországban mindenki tudja, hogy ez a barátságos arcu, nyájas kis öreg, akit szerénységben, igénytelenségben senki fölül nem mult, a némettség nagyjai közé tartozik, mert legértékesebb része volt a német gazdasági egyesület és a német mezőgazdaság fölvirágoztatásában.

Köztudomású, hogy a német gazdasági egyesületet Wölbling páratlan gyakorlati érzéke és fáradhatatlan munkássága emelte föl arra a magas színvonalra, melyen ma áll s bármennyire kitért is az öreg landesökonomierat minden ünnepeltetés elől, a német gazdaközönség halás szereteite uton-utfélen ünnepelte.

Népszerűsége párját ritkította az egész birodalomban. Szász létére porosz, délnémet, rajnavidéki egyaránt kedvelte. Még a Bund der Landwirte alldeutsch vezetői is nagyrabecsülték, pedig az öreg ur nem tartott velük. Irtózott a politikától s egy intézte mindig a dolgot, hogy a német gazdasági egyesületbe soha senki politikai kérdést be nem vihetett, ott soha semmiféle viszálykodás föl nem merülhetett. Még a viták kiélesedésének is elejét tudta venni. Aki olajat készült önteni a tüzre, ahhoz rendszerint szomszédul szegődött Wölbling s ha nem kapacizálhatta, valami kedves ürügy alatt kicsalogatta az ülésteremből.

Az ő kedvéért mindenki megtett mindent, mert egész lénye csupa jóságból, szeretetből, szivességből volt összerakva. Kiegyenlített a legnagyobb ellentéteket. Szavának sulya volt mindig és mindenütt. Ami Németországban a mezőgazdaság érdekében történt a legutóbbi husz év alatt, abban Wölblingnek része volt. Az ő gyakorlati érzékének, elfogulatlanságának s föltétlen megbízhatóságának kormányférfiak is kitűnő hasznát vették.

Pedig még csak a „von“ jelzöt sem illeszthette a neve elé, ami Poroszországban szépség-hibának tartatik. Édesatyja lelkes volt Weissenfelsen, a szász tartományban s ott született Wölbling Berthold 1840-ben. Tehát nem is volt olyan öreg. December 3-án töltötte volna be munkás életének hatvannyolczadik esztendejét, ha áldott jó szíve szombaton szélhűdés következtében meg nem szűnt volna dobogni.

A hatvanas években Kühn Gyula professzornak volt kedvelt asszisztense Wölbling a hallei egyetemen. Ott érlelődött meg az az elhatározása, hogy gyakorlati mezőgazdasági pályára lép s 1871-ben bérbe vette Brandenburgban, Temlin mellett a kreuzbergi lovagbirtokot, melyet a legintenzívebb üzemre rendezett be.

Tizenhat éven át gazdálkodott Kreuzbergben s mint kiváló gyakorlati mezőgazdát hívta meg igazgatóul a porosz jégbiztosító társaság. Utóbb a német gazdasági egyesület igazgatásának élére került. Ennek az egyesületnek 1887-ben, mikor Wölbling Berlinbe költözött s az ügyvivői hivatalát átvette, még nem volt négyezer tagja. Hetezer tag volt az ideális állapot, mely-

ről Eyth, Beseler és Thiel álmódóztak. Három év múlva belépett a hateredik tag s tiz év múlva már tizenkétezerrel több tagja volt az egyesületnek, ami kétszáznegyvenezer márka évi bevételt biztosított.

Mindenki meg volt az eredményvel elégedve, csak Wölbling nem, akinek az a fölfogása, hogy a tagdíjakból befolyó jövedelmet nem szabad elkölteni, azt hasznos beruházásokra kell fordítani. Szerinte jövedelmező üzemetek kell folytatni s ezekből előteremteni az évi költség-szükségletet. Fölfogása szerint az egyesület jövője csakis úgy biztosítható, ha a tagdíjak összegének megfelelő egyéb jövedelmet is produkál az egyesület.

Ennek a princípiumnak a megvalósítását tűzte maga elé az öreg Wölbling s ma már az „egyen-súly“ rég helyreállt, sőt az üzemek jövedelméből, bérletekből és kamatokból nagyobb bevétele van az egyesületnek, mint a tagdíjakból és eljutott odáig, hogy a jövedelemnek csak a felét költi el, a másik felét tőkésíti vagy beruházza.

— Ez az Arnim érdeme ám! — szokta mondogatni az öreg ur, a porosz földművelésügyi miniszterre célozva, aki évek hosszú során át az egyesület elnöki tisztét viselte. A miniszter azonban egyik közgyűlés alkalmával keményen reáczáfolt az öregre, aki minden érdemét másokra kenegette.

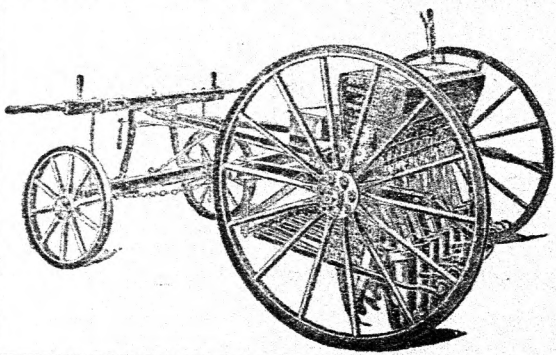
Annyi bizonyos, hogy szerencsés gondolat volt annak idején Wölblingre bízni az ügyvitelt. Már első kísérlete, az 1887. évi frankfurti kiállítás jól sikerült, deficit nélkül, sőt némi kevés tiszta jövedelemmel zárult. Ez a váratlan siker szülte az évi vándorkiállítások eszméjét és az idén, júniusban fog megnyitni Stuttgartban a huszonkettedik kiállítást, melyet a kis öreg készített elő. Huszonegyet végigcsinált s aki valaha kiállítást rendezett, az méltányolni tudja, micsoda munka az, huszonegy olyan kiállítást összehozni és lebonyolítani, mint a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft évről-évre ismétlődő nagy vándorkiállításai.

Micsoda fából volt ez a czingár ember faragva, hogy 21 esztendőn át képes volt erre az idegölő munkára! Talán nem is voltak idegei. Ugy látszott, mintha nem volnának. A leglazasabb munka idején dologtalanságot színlelve járkált a kiállítási területen. Szerinte minden mások csináltak, ő csak nézelődött s alkalmatlankodó semmittevők hőbeszédű áradozásait hallgatta jöbi türelemmel.

Neki soha sem volt semmi dolga a világon. Mindenre ráért, ha csak nem hívták ide vagy oda a tisztviselői, akiknek szeretett engedelmeskedni. A legnagyobb zürzavarban is teljes nyugalommal intézkedett. Soha sem sietett; de el sem is készt soha.

Tavaly Düsseldorfban a kiállítás megnyitásának ünnepén, mialatt a hercegek dikcióztak és körüljárták a nagyszerű tárlatot, az öreg Wölbling, mint akinek semmi egyéb dolga nincs a világon, a magyar vendégek ellátása körül buzgólkodott. A megnyitást követő banketten nekünk hordotta a csemegéket és a finom borokat, mondván, hogy öreg létére egyébre már úgy se való. Pedig rettenetes munkateher volt a vállain s az emberei bámulták, hogyan győzi roskatag testével a fáradságot!

A LEGJOBB VETŐGÉP

A SZAB. „LOSONCZI DRILL“ MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel szívesen szolgál

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

De jut
előmunkák
gazdák n
programm
kirándulá
oroszlánr
Ragyog
milyen jó
Club der
ahol ő v
sem volt
mutatóba
kihizott a
gyanánt

Hanem
az ember
s másnap
nem lehet
ülésszak
a kedve,
mindenü
fordult.

Szomb
részletez
seknek,
Megérdem
Elhunytá
gazdaság
egy igaz

Rul

A két

18-ikán

mint sz

miniszter

titkár j

Dessewff

Zselénski

gróf, mi

meleg h

tevékeny

hatását.

tatlan a

szavak

legnagyobb

lomnak

titkár i

nyomást

dotta, k

részteve

bereit p

világítás

és Bern

csak fo

zólte, k

tevékeny

pedig k

Rubinek

szolgált

ját. Jes

nyilatko

hivatalo

hanem

előtt h

Pozsony

egyesül

ünnepe

Rainpre

humor

A

De jutott neki mindenre ideje. A kiállítás előmunkáitainak közepette dolgozott a magyar gazdák németországi társas tanulmányútjának programján, irt vagy száz levelet s bizony a kirándulás sikerében is az övé volt az érdem oroszlánrésze.

Ragyogott is az örömtől, mikor tapasztalta, milyen jól érzik magukat magyar vendégei a Club der Landwirte helyiségében adott vacsorán, ahol ő volt a házigazda. Sajnálta, hogy senki sem volt ott a Bundtól s nem mutogathatta a mutatónak hozott erdélyi szász rabszolgát, aki kihizott a magyar járom alatt, vastag czáfolat gyanánt a Lügewackerek meséire.

Hanem már akkor figyelmeztettek bennünket az emberei, hogy az öreg ur agyon van fáradva s másnap el is expedáltak Kissingenbe. Sajnos, nem lehetett többé kireperálni. A tavaszi nagy ülésszak alatt sokszor vettem észre, hogy rossz a kedve, nem érzi jól magát; de azért ott volt mindenütt és kiszolgált mindenkit, aki hozzá fordult.

Szombaton... de hát mire való a további részletezés, Wöbling meghalt, egyike a keveseknek, akikre mindig bizton számíthatunk. Megérdemli az emlékezésnek ezt a néhány sorát. Elhunytával pótolhatatlan veszteség érte a német gazdasági egyesületet, a magyaroknak pedig egy igaz barátjukkal kevesebb van német földön.

Rubinek és Bernát ünneplése.

A két kitüntetett agrárius tiszteletére e hó 18-ikán este lakomát rendeztek, melyen több mint százan vettek részt. A földművelésügyi miniszter képviselőjében *Mezőssy Béla* államtitkár jelent meg; az OMGE. elnökségét *Dessewffy Aurél* gróf, *Bujanovics Sándor* és *Zselénski Róbert* gróf képviselték. Ugy *Dessewffy* gróf, mint *Mezőssy* államtitkár az elismerés igazi meleg hangján méltatták a Rubinek és Bernát tevékenységét s működésüknek szinte átalakító hatását. Ezuttal még az ellentáborban is osztatlan az a felfogás, hogy jól megérdemelt szavak voltak azok, melyeket Magyarország legnagyobb tekintélyű főura, a gazdatársadalomnak immár atyai vezére és a kiváló államtitkár intéztek a kitüntetettekhez. Mély benyomást tett *Mezőssy* kijelentése, aki elmondotta, hogy az aktív politika irányításában résztvevőknek alkalmuk nyílik a közélet embereit pongyolában megismerni s ez a megvilágítás sokszor kedvezőtlen; de Rubinek és Bernát iránti becsülése e megvilágításban csak fokozódott. *Emödy József* Bernátot üdvözölte, különösen szövetkezeti téren kifejtett tevékenysége és sikerei alapján; *Mérey Lajos* pedig költői szárnyalású, remek beszédében Rubinek Gyula munkásságának és tehetségének szolgáltatta ki a tisztelet nem mindennapi adóját. *Jeszzenszky Pál* a tisztviselői kar nevében nyilatkozott, elmondván, hogy nem a Rubinek hivatalos állása iránt való szervilitásból, hanem Rubinek magasmértékű férfias erényei előtt hajlja meg a lobogóját. *Horváth Jenő* Pozsony vármegye törvényhatósága és gazdasági egyesülete írásbeli üdvözlését nyújtotta át az ünnepelethez. *Meskó Pál*, *Förster Aurél* és *Rainprecht Antal* meleghangú felköszöntőiket a humor csillogó mezébe öltöztették. Az ünnepe-

tek közül *Bernát István* szólalt fel először, aki alig elképzelhető szerénységgel igyekezett elhárítani az elismerő szavakat és saját elismerésének és hálájának adóját nemes vezérünk: *Dessewffy Aurél* gróf lábaihoz rakta. *Rubinek Gyula* pedig a Gazdaszövetség nagynevű elnökéről, a mai földművelésügyi miniszterről: *Darányi Ignác*ról emlékezett meg a nagyra-becsülésnek oly nyilatkozataival, amilyeneket ettől a szókimondó és a kellemetlen igazságokat el nem titkoló férfitől ritkán hallottunk.

Tehát a teljes összhang jegyében folyt le az ünneplés, mely csupán azért nem öltött nagyobb méreteket, mert az idő rövidsége miatt az OMGE.-nek csak a közelebbi vidéken lakó tagjai jöhettek fel. De meg vagyunk győződve arról, hogy a gazdatársadalomnak számos tagja az ünneplőkkel együtt érzett. Mert ezeken és ezeken ismerik a Rubinek és Bernát tevékenységét, akik pedig e két férfinak munkás multját ismerik, azok nem tagadhatják meg tőlük a nagyra-becsülésnek azt az érzését, mit a munka erénye ébreszt fel minden igaz emberben.

Engedjék meg ugy a kitüntetettek, mint kedves olvasóink, hogy a tegnapi lakoma hangulatára czélozva egy szerény megjegyzést tegyünk e helyen. Végighallgatva a beszédeket, úgy vettük ki, mintha az agrárpolitika sikereit és jövőjét illetően bizonyos optimisztikus felfogás uralkodott volna. Sajnos, ez nem igazolt. Az olyan munkások száma, mint Rubinek és Bernát, nagyon kevés és számuk alig szaporodik, pedig az élet sokat követel tőlünk.

Ha végigtekintünk a gazdatársadalmi mozgalmak multján és jelenén, egy nagy fa áll előttünk, melynek érdemes vezetőitársával együtt *Dessewffy Aurél* gróf alkotja a törzsét, ki 30 év óta kitartó ideális munkásságával már szinte gondviselésszerű hivatást teljesít. Vastag, erős ágak nyulnak ki a törzsből olyan férfiak személyében, kik már évtizedek óta helyükön vannak és kik mindenkor készséggel viselik a gazdatársadalmi kérdések terheit. *De hol vannak a fa ifju hajtásai?* Hol van az a fiatalság, mely a magyarságnak a mezőgazdaság terén mozgó nagy érdekeit felismerje, megértse, belőlük eszményeket formáljon s értük a nyilvánosság küzdő terére lépjen? *És hol vannak a fa gyökerei?* Hol van az a tömeg, mely szakadatlan érdeklődéssel kísérve a küzdelmet, lelkesültségével a vezéreknak megingathatlan tekintélyt, a társadalomnak hatalmat, az eszméknek győzelmet biztosítana?! Hogy egyesek szakadásig dolgoznak s a nagy sokaságnak még érdeklődni is csak egy morzsája tud: ez még nem társadalmi élet, csak mozgólódás.

Nem áll egészen elszigetelten *Bánffy Dezső* báró, ki vasárnap Szegeden reakciós irányzatnak nevezte az agrárizmust. Mert habár ma már a sötétség felé való törekvés gyanújával inkább csak a régi rendszer utolsó bölényei terhelnek bennünket, de mozgalmaink iránt legalább is közömbösséget igyekszik teremteni az a jelszó, hogy Magyarországon nincs szük-

ség agrárpolitikára, valamint nincs szükség merkantil politikára se. Ugy mondják, mind a kettő osztályérdek, jó magyar ember tehát egyikhez sem szegődik, hanem valahol a középen halad. Hogy hol, azt mi természetesen nem tudjuk és épp úgy nem tudjuk, hogy miként haladjon, mert ha egy gazda felteszi magában, hogy tartózkodni fog önmaga és a hozzátartozók létalapjának munkálásától: akkor ez a gazda nem tarthat számot arra, hogy megértsek és nem tarthat igényt arra, hogy igazában boldoguljon. Már pedig ha ő nem munkálkodik saját boldogulásán, ki segítsen rajta? A távolabb állók lelkesüljenek olyan feladatokért, melyeket a szorosán közel álló, a legjobban érdekelt maga fel nem karol?!

A nagyközönség közömbössége miatt nagyon távol állunk még attól, hogy erőteljes agrárpolitikánk legyen. Nem szabad tehát megelégednünk a sikerekkel és nem szabad eltűnnünk, hogy akár szervezkedésünket feleslegesnek hitessék el, akár törekvéseink jelentőségét kicsinek vagy veszedelmesnek hirdessék. Lelkünkben kell élni annak a tudatnak, hogy az agrárpolitika nem egyéb, mint a legtöbb magyar embernek a legközvetlenebb tüzhelykérdése. Akik az agrárpolitika zászlója alá állanak, azok a magyarság tüzhelyének nyugalmáért, biztonságáért és jövőjéért dolgoznak. Ezerek kellenek ehhez a munkához, hogy diadalra jusson!

Az, amit itt elmondottunk, csak fokozza Rubinek és Bernát működésének jelentőségét. Hogy az elhangzott beszédekből hiányoztak ezek a mozzanatok, ennek valószínűleg a tapintatosság állotta útját. Eféle programszerű fejtegetések révén az új politikai alakulások mai vajudása közben azt a szándékot imputálhatták volna a szónokoknak, hogy szervezkedésre való felhívással akarnak belenyulni ebbe a politikai mozgalmába, pedig eféle vizet zavaró és zavarosban halászó szándékaik az agráriusoknak nem voltak, akik sohase szokták kiméltlenül előtérbe tolni saját érdekeiket akkor, mikor — mint most is — még nagyobb és általánosabb érdekek forognak szóban.

E megjegyzéseinkkel megrajzolván az ünneplés és vele kapcsolatos helyzet képét, áttérünk az ünneplés lefolyásának részletes ismertetésére.

A lakomán jelen voltak közül következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Bernát István, *Bujanovics Sándor*, *Balogh Elemér*, *Bacher Emil*, *Bernáth Géza*, *Bálint Béla dr.*, *Baross János dr.*, *Blaskovich Ferencz*, *Buday Barna*, *Czettler Jenő dr.*, *Czobor László*, *Csernay Ödön*, *Csajthay Ferencz*, *Cserny Károly*, *Dessewffy Aurél gróf*, *Dömötör László*, *Darányi Gyula dr.*, *Dobokay Lajos*, *Daróczy Vilmos*, *Elek Emil*, *Eörsy Ferencz*, *Eösz Ferencz*, *Emödy József*, *Engel Henrik*, *Fabricius Endre*, *Forrai Soma*, *Förster Aurél*, *Goldfinger Gábor*, *Gyarmathy Győző*, *Horváth Jenő*, *Hutyra Ferencz dr.*, *Harsány Oszkár*, *Halász József*, *Hermándinger Herman*, *Horváth Mihály*, *Hegedűs András*, *Herczegh Mihály*, *Jancsó Dezső*, *Jeszzenszky Pál*, *Krolopp Hugó*, *Kodolányi Antal*, *Kovácsy János*, *Küszler Henrik*, *Koós Jenő*, *Koritsánszky János*, *Kirchner Lajos*, *Koffler Károly dr.*, *Kovácsy Béla*, *Koppély Géza*, *Köpesdy Elemér*, *Láng József*, *Löherer Andor*, *Mérey*

A Magyar Gazdaszövetség

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérlet társaságok létesítésénél és tanácsot ad minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvétel és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40.

Lajos, Mutschenbacher Emil dr., Meskó Pál, Mezey Gyula, Mezőssy Béla, Matuska Béla, Molnár Béla, Mike János, Murányi Nándor, Molnár István dr., Marschall Ferencz, Matyasovszky Miklós, Mendl Jeromos, Molnár István, Moldoványi Sándor dr., Nagy Emil dr., Nérey Odön, Németh József, Ozmits Géza, Perczel Ferencz, Propper Samu, Péterfy Tamás, Parczér Gyula, Paikert Alajos, Rubinek Gyula, Ráthonyi-Reusz Henrik, Bätz István dr., Rainprecht Antal, Ruszler Károly, Schandl Károly dr., Serfőző Géza, Sierbán János, Steuer Odön dr., Szilárd Ferencz dr., Székács István, Székely Győző, Szonjas Lajos, Szentivány Zoltán, Szily Tamás, Tahy Jakab dr., Tóth Jenő dr., Vantsó Gyula dr., Varjas Adolf, Zathureczky Károly, Zselénski Róbert gróf.

A felköszöntők sorát Dessewffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke nyitotta meg az alábbi beszéddel:

Tisztelt Uraim! Kétszeres örömmünnepeket ültünk ma, amidőn egyszerre két oly férfiut ünneplünk, akik, azt lehet mondani, hogy 1890 óta egész szellemi erejüket, összes munkásságukat azon érdekeknek szentelték, melyeket mi mindannyian szolgálunk. Eppen e körülménynél fogva kell a magyar agráriusok részéről a legnagyobb elismeréssel róluk megemlékeznem. Két hatalmas munkásról van itt szó, akiknek tevékenysége maradandó nyomokat hagyott hátra a hazai mezőgazdaság legutóbbi évtizedeinek történetében. Először Bernát Istvánról óhajtok megemlékezni, aki már akkor kezdte az agrárius irányt és eszméket terjeszteni a tudomány és irodalom terén, midőn még vajmi kicsiny volt az agrárszermék híveinek a tábora hazánkban. És nem kis része van benne, hogy azóta ez a tábor nagyra növekedett. Az általa évek során át kifejtett kitartó irodalmi munkássággal nemcsak az egész magyar gazdaságot kötelezte maga iránt hálára és elismerésre, de ismereté tette nevét egész Európában is, mint kiváló szociálpolitikus és közigazdász, aki hazánkban zászlótartója volt mindig azon szociálpolitikai iránynak, melynek mi is munkásai vagyunk. (Igaz! Ugy van!) Én különös örömemnek adok kifejezést azért, hogy két kedves barátunk és kiváló tagtársunk együttesen kapták a királyi kitüntetést s az a nemes gondolkodás és az az idealizmus, mely mindkettőt munkálkodását irányítja és jellemzi, betetőződött most azzal, hogy magyar nemesekké lettek. Bernát István a szövetségi eszme nagyerdemű apostola, aki valamennyi hazai szövetségi intézményben nemcsak gyakorlati téren tevékenykedett, de teoriában, a tudomány készletével is mindig résztvevő felelősségében s ha kellett, megvédelmezésükben. Adja Isten, hogy ezt a munkáját még sokáig folytathassa. (Lelkes éljenzés.)

Rubinek Gyula szintén lehet mondani, hogy ugyanazon idő óta, több mint 15 éve működik nemcsak az irodalom és tudomány terén, de mint gyakorlati ember is. Mindnyájan ismerjük és nagyrabecsüljük az ő kiváló képességeit, az ő nagy erejét és hatalmas munkabírást, amelyekkel mindazon kérdésekben, melyek minket foglalkoztatnak, mint szervező és mint az agrárszermék jeles bajnoka kiváló munkásságot fejtett ki s e munkájáért, munkájának szép sikereit méltán részesült most királyi kitüntetésben. (Élenk éljenzés.)

Ha az ő tevékenységére tekintünk vissza, melyet a magyar közigazdaság terén és első sorban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület munkálkodásában kifejtett s mindnyájunk elismerését vívta ki, örömlőnk kell kifejeznie a fölött, hogy az ő kitartó munkásságának valódi elismerését nyerte legfelsőbb helyről s azon kitüntető ragaszkodásban, melylyel barátai és tagtársai őt körülveszik, részt vesz az egész magyar gazdaságunk diszkrét való áldásos tevékenységükét még soká folytathassák és meleg szívvel, lankadatlan munkakedvvel még számos éven át szolgálják ezen irányzatot és hazájukat. Isten éltesse őket! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Ezután Mezőssy Béla földmivelségi állam-

titkár emelkedett szólásra. Midőn — ugymond — Bernát István és Rubinek Gyula t. barátaim egészségére poharat kívánok üríteni, ezt annál szívesebben teszem, mert nemcsak saját érzesemet tolmácsolom, hanem miniszterem, Darányi Ignác Ó Nagyméltósága nevében is szólok, aki érzesében — noha akadályozva volt a megjelenésben — gondolatban velünk együtt van. (Zajos éljenzés.)

Nekünk, akik az aktív politika kerekait irányítjuk, alkalmunk van a közélet embereit pongyolában is megismerni. Ez a megvilágítás nem mindenkire kedvező. Eppen ezért kétszeres értékű, hogyha én két évi együttműködés után nyugodt lélekkel hajthatom meg egy Bernát, mint Rubinek tisztelt barátainak munkálkodása előtt az elismerés zászlaját. A gazdaságosság érdekében kifejtett munkásságuk hosszú folyamata alatt kitartásuknak oly fényes tanujelét adták, hogy én mindenkor csak elismeréssel adozom nekik. Bernát és Rubinek a mezőgazdasági kamaráról szóló törvény előkészítésénél működtek közre és hogyha ez a törvény, mire majd azzá válik, talán nem is lesz egészen olyan, amint szeretnénk, amilyennek mindnyájan óhajtanók, ezt ne méltóztassék annak tulajdonítani, mint hogyha a földmivelségi miniszteriumban hiányzanék az a mi kiváló kodifikátorainkat is átható érzék a gazdaságsadalom érdekei iránt, vagy mintha nem volna meg bennünk a szükséges elhatározási készség, de ott, ahol az egész nemzet sorsát intéző erők tusakodnak, ott a magyar gazdaságosság érdeke, jogos érdeke — sajnos — vajmi nehezen tud érvényesülni. Ám azért nincs okunk a csüggedésre. Én a magam részéről akár a mostani helyemen, akár más téren és munkakörben, ha a viszonyok innen elszólítanak, önközül egyet viszek magammal, azt, hogy amit a magyar föld és a magyar földművelője jogos érdekeinek és jogos követeléseinek érdekében eddig küzdöttünk, úgy küzdeni fogunk érettebb továbbra is s elviszem magammal azt a tudatot, hogy Bernát István és Rubinek Gyula közreműködésére ebben a nagy munkában nagy szüksége van a magyar gazdaságosságunknak. Örömmel konstatalom, hogy a magyar gazdaságosság kifejtett gazdaságsadalmai mozgalmában tudatára ébredt a saját erejének s hogy ha meg akarja vívni, meg is fogja vívni ezt a küzdelmet. Legyenek e küzdelemben, melynek diadalára emelem poharamat, Bernát István és Rubinek Gyula továbbra is az első csatasorban, mint eddig voltak. Isten őket sokáig éltesse! (Általános taps és éljenzés.)

A Magyar Szövetség nevében Emődy József az alábbi beszédet mondta:

Tisztelt Uraim! A hiteles krónikás hűségével kívánok beszámolni ama benyomásokról, melyeket a legújabb királyi kitüntetések részint a nagyközönségre, részint a kitüntetett férfiak szűkebb barátaira tettem. Én a képviselőház folyosóján értesültem az örvendetes hírről és kitűnő alkalom volt közvetlen benyomások alapján megfigyelni a hatást, melyet ezen meglepetés a legkülönbözőbb lelkületű emberekben keltett. A meglepett ember olyan, mint a gyermek, kimondja a szót úgy, amint a szívében él; a meglepett nagyközönség is kimondta a verdiket ezen kitüntetések fölött őt szóban: *végre a valódi érdem megismerése.* Ez volt a meglepett nagyközönség egyhangú felkiáltása, még pedig part-, osztály- és valláskülönbség nélkül. S most már rátérek arra, mit éreztünk mi közvetlen barátaink, midőn a királyi elhatározásról értesültünk. És itt megjegyzem, hogy csak Bernát barátomról fogok szólni, mert abban állapodtunk meg, hogy Rubinek Gyulát Mérey Lajos fogja felköszönteni. Nekem uraim a királyi kézirat mondhatom semmiféle meglepetést nem okozott, mert én Bernátot nemesnek tudom azóta, hogy ismerem, nemes ember volt már akkor is, a nemesek egyik legnemesebbje, mikor évek hosszú során láttam őt nap-nap után feledhetetlen nagyvezérünk: Károlyi Sándor gróf oldalán, mikor vele tépelődve, tőprengve a hazasorsán, sokszor fáradtan és kimerülten, de re-

ményvesztetten soha, a nagyvezérrel együtt dolgozott; nemes volt ő akkor is, mikor felkarolta, magáévá tette a szegények, az elhagyottak, a gyámoltalanok ügyét, amidőn önzetlenül odaállt az uttorok közé s elébe fogta magát a szövetségi eszme nehéz szekereknek s azóta huzza ezen nehéz terhet hegyen-völgyön lankadatlanul. (Lelkes éljenzés.) Nemes volt ő akkor is, midőn megirta szociális munkáinak egész sorozatát s amidőn betetőzte ezen munkálkodását a magyar földterhentesítéséről írott munkájával; százazreknek, millióknak szenvedései, fájdalmai vonultak akkor át az ő nemes lelkiületén.

Nemes ma is igen tisztelt uraim, királyi megerősítéssel vagy anélkül, amidőn a szövetségi eszme egyes intézményeiben: a Hangyában, a Központi Hitelszövetkezetben, a Magyar Gazdaszövetségben, a Gazdák Biztosító Szövetkezetében, a Magyar Gazdák Szövetkezetében, a Magyar Tudományos Akadémiában vagy akár a képviselőház és a főváros közügyeinek porondján is a magyar nemzetnek erkölcsi javaiért küzd. (Igaz, ugy van!) Engem tehát az ő kitüntetés nem lepett meg, ugy éreztem magam, mint az a gazda, aki a szárazság után egy termékeny májusi esőben bőrig ázik, összes érdekeivel, idegeivel, egész öntudatával tudomást vesz a jókor jött áldásról s ezt a jóleső hírt másnap az újságban olvassa. De tisztelt uraim, még egy dologról kell megemlékeznem. A királyi kézirat szövegében bennfoglaltatik, hogy Bernát a magyar nemességet a szociális és szövetségi téren szerzett kiváló szolgálatai elismeréséül kapta. Ez nagy szó, érdemes, hogy kissé elmélkedjünk. Én emlékeztetném hozom azoknak, azt hiszem sokan vagyunk itt, akik emlékeznek azon időre, amidőn a szövetségek s különösen a falusi kisfogyasztó szövetkezetekről csak halk hangon lehetett beszélni, volt idő, mikor magának a mi nagy és feledhetetlen vezérünknek, Károlyi Sándor grófnak beteg és fáradtan be kellett utaznia az egész országot s végig kellett élvezni a sok inséges bankettet és egyéb csoportosulást, csak hogy a szövetségi eszme ébrentartásáért s ha nem is úgy, mint az első keresztényeknek, mindenféle barlangokban, de azt lehet mondani eldugott helyeken kellett összejönnünk. S ime ma 1908-ban előtűnik van a szövetségi működésnek nyilvános, legfelsőbb királyi elismerése. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Ugy veszem észre, hogy ez a kitüntetés nem pusztán Bernát Istvánnak magának szól, hanem azon zászlónak is, melyet Károlyi Sándor gróf előttünk kibontott s amelyet Bernát István, az ő hűséges zászlótartója, diadalmasan körülhordozott az országban. Én Bernát egészségéért, az ő boldogságáért s zászlójának sérthetlenségéért és diadalára ürítem poharamat!

Az éljenzés lecsillapulta után Mérey Lajos országgyűlési képviselő az OMGE. választmánya nevében Rubinek Gyulát üdvözölte az alábbi beszéddel.

Uraim! Midőn az OMGE. igazgató-választmánya részéről azon rám nézve kitüntetésszámba menő megbízást kaptam, hogy mai ünnepelésünk ünnepelteinek egyike: Rubinek Gyula barátunk és igazgatónk iránti tiszteletünk és nagyrabecsülésünk tolmácsa legyek, átláttam, hogy nehéz és kemény feladat előtt állok. Odavezetik a közélet egyik tikkadó, lankadó parányi utasát egy nagy hegyre, melyet én Rubinek Gyula munkásságának nevezek és azt mondják, mérd le fűre ruganyos léptekkel a hegyet és tüzd ki ormára tiszteletünk zászlaját. Odavezetik a közélet csendes vizein is evezni alig tudó sajkást egy nagy áradat elé, melyet én Rubinek Gyula szorgalmának nevezek és azt mondják: evezz sajkáddal ez áradaton és lengesd fenn nagyrabecsülésünk palmaágát. A nyirettyűvel banni alig tudó vidéki muzsikusként él egy csodás hangszert tesznek, melyet én Rubinek Gyula tevékenységének nevezek s azt mondják, játszzál e hangszeren, a mi meleg szeretetünk szívélyes, örömtelt hangjain. (Lelkes

éljenzés
mint eg
volna e
dés ha
gondol
Tudom
nagy a
gozzam
kámna
Uraim
mészet
Károlyi
az az e
anyag
En e k
és azt
nélkül,
Az any
az any
Az any
sejtek,
munká
milliárd
anyag
nincs
ember
tatásán
egyéb,
végső
nyugvá
anyag
anyagg
összhan
munka
désék
nagy e
az ő m
ő ereje
lommak
gazdas
kintély
erejéne
(Hossza

Az ő
a mi t
érdeme
meinek
Rubine
szemne
gén m
ben e
ben e
pedig e
tudjuk,
növény
fának
tölgyne
van me
sága. E
tudunk
anyagá
amenny
vényei
sajátos
lajra, k
Rubine
a magy
rata v
gazdat
volt a
ki Rub
sága é
nisége.
sek vol
lett k
is. És
lem po
maradj
akarata
fényese
hova v
mienk,
és mun
munká
segített
királyi

éljenzés és taps.) Eltűnődtem helyzetemen és mint egy folyó partján lakó hiszgasza, mit is tettem volna egyebet, minthogy elvettem az elmélkedés halászszerzőségeit, kihorgásztam néhány gondolatot és elmondom. (Halljuk, halljuk!) Tudom, nem lesznek jók arra, hogy feladatomban nagy anyagát csekély erőmmel sikeresen dolgozzam fel, de jók lesznek arra, hogy munkámmal jó szándékot biztosítsák.

Uraim! Ezelőtt egy századarmaddal a természet bölcsészeinek, Büchner Lajosnak és Vogt Károlynak könyveiben olvastam, hogy az anyag: az az erő és hogy az erő: az az anyag. Nincsen anyag erő nélkül és nincsen erő anyag nélkül. En e kettőhöz harmadiknak társítom a munkát és azt mondom, nincsen anyag és erő munka nélkül, nincsen munka anyag és erő nélkül. Az anyag ad erőt a munkára, az erő ad munkát az anyagnak, a munka ad anyagot az erőnek. Az anyag és az erő nem egyéb mint munka, a sejtek, a szervek, a szervezetek az elemek örökös munkája, harcra és küzdelme, még a porszemek milliárdnyi részeiben is, mert abban is van anyag és erő. E küzdelemben, e munkában nincs pihenés, nincs megnyugvás; még az ember életében sem, amely születésének, fogantatásának első pillanatától kezdve szintén nem egyéb, mint munka, küzdelem és harc a végső lehelletig és ezután sincs pihenés, megnyugvás, mert a megmaradó anyag más anyagokkal, más erők munkájával ismét új anyaggá, új erővé lesz. Rubinek Gyulának csodás összhangban nyilvánul az anyag, az erő és a munka. Ott feküdt a magyar közgazdasági kérdések nagy anyaga s Rubinek Gyula az ő nagy erejével vette porszemként munkába és az ő munkája adott a nagy anyagnak erőt, az ő ereje adott az egész magyar gazdaságnak munkát és most ez a munka ad a gazdasági kérdések nagy anyagának olyan tekintélyt, melynek kivívásában Rubinek Gyula erejének és munkájának hatalmas része van. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Az ő munkásságának nagy anyaga vivta ki a mi tiszteletünket, az ő szorgalmának ereje érdemelte ki nagybecsülésünket, az ő küzdelmeinek minősége nyerte meg igaz szeretetünket. Rubinek Gyula a nagy mindenségben egy porszemnek milliárdnyi része. A föld kerekességén már egy porszem, a magyar közéletben egy pont, a gazdaságsadalom életében egy erős férfiú, az OMGE. jelenében pedig egy óriás. (Éljenzés és taps.) Mi gazdák tudjuk, hogy egy gabonának, mint a kapásnövénynek, egy virágnak, mint a gyümölcsfának és egy cserjének, mint a hatalmas tölgynek már magjában, magjának csirájában van meg minden tulajdonsága, minden sajátága. Hasztalan mesterkednénk bármiként, nem tudunk semmiféle erővel és munkával a csírák anyagából többet és jobbat kihozni, mint amennyit az isten akarata és a természet törvényei benne elhelyeztek. De ahhoz, hogy ezen sajátosságai kifejlődjenek, szüksége van jó talajra, kellő éghajlatra és kedvező időjárásra. Rubinek Gyulának, az OMGE. volt a jó talaj, a magyar gazdaságsadalom vezéreinek jóakarata volt a kellő éghajlat és az egész magyar gazdaságsadalomnak támogatása és lelkesedése volt a kedvező időjárás. Ezek mellett fejlődött ki Rubinek Gyulának mind e kifünő tulajdonsága és sajátága, egész ereje, kimagasló egyénisége. Az ő munkája mindig nemes volt, nemese voltak céljai és eszközei, nemese voltak lelkének eredményének és sikereinek is. És amikor én az ő egészségére emelem poharam, nem is tudom, mit kívánjak: maradjon-e ő közöttünk vagy helyezze az isten akarata egy nagyobb, tágabb, hatalmasabb és fényesebb műhelybe! De nekem mindegy: bárhova vezesse jó csillagzata, mienk marad, ő a mienk, azon gazdaságsadalomé, amelynek erejét és munkáját szentelte s amelyet erejével és munkájával erőssé, tekintélyessé tenni nagyban segített. És így nem érhetett férfiút méltóbban királyi kegy, mint az ő kitüntetése, melyért őt

szeretettel övezzük körül. Kívánom, hogy a mindenható a magyar gazdaságsadalom j. vára, hazánk dicsőségére még sokáig éltesse. (Szűnni nem akaró, hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Jesszenszky Pál az egyesület ügyvezető-titkárja az OMGE. tisztviselőikara nevében üdvözlő Rubinek Gyula igazgatót. Ha az imént elhangzott gyönyörű felköszöntő után dicséret szavakat vennék ajkaimra, ez úgy tűnhetnék fel, mintha ez elől az OMGE. tisztviselőikara úgy sem térhetne ki, hivatalból kénytelen lenne hízlelni igazgatójának. A hivatali főnök nyilvános dicséretére ily esetben lehet talán kötelessége bármely más tisztikarnak, de az OMGE. tisztviselőikarának nem. Az OMGE. tisztviselőikara nem hajol meg semmiféle igazgató előtt, csak akkor, ha az illető kiváló szellemi és erkölcsi tulajdonságai előttünk a kellő tekintélyt meg tudja szerezni és a vezető szerepre való rátermettségét egyéb kiváló kvalitásai révén velünk elismertetni képes. Rubinek Gyula ki tudta magának vinni a tisztviselőkar osztatlan szeretetét és tiszteletét, meg tudta magának szerezni kiváló kvalitásaival a feltétlen tekintélyt is s ezért a tisztikar szívesen hajtotta fejét és készséges odaadással támogatja abban a munkálkodásában, amelyet az agrárérdekek előbbrevitele körül kifejt.

Hipokriták volnánk, ha nyíltan be nem vallanók, hogy az OMGE. tisztviselőikarának minden egyes tagja irigye Rubinek Gyulának. De mi csupán a szó nemesebb értelmében vagyunk irigyei s külső sikereit, egyéni érvényesülését nem irigyeltük soha. De igenis irigyeljük az ő nagy szellemi képességeit, vas energiáját, törhetetlen munkabírását, nagy ambícióját, amelyeknek révén érte el azokat a nagy eredményeket a mezőgazdaság fejlesztése körül, amelyekre jogos büszkeséggel tekinthet vissza. Én úgy gondolom, hogy a legszebb elismerés, amelyet egy ambíciós és önérvényesítő tisztviselőkar főnöke magának megszerezhet, az, hogyha tisztviselőitársai az elismerés és tisztelet zászlaját igaz szívvel meghajlítják előtte és nyíltan elismerik, hogy őt a vezetésre is méltónak tartják.

Tisztviselőitársaim nevében tisztelettel hajtom meg zászlónkat igazgatónk előtt s amidőn őt magas kitüntetése alkalmából meleg baráti szeretettel köszöntöm, kívánom, hogy az Isten megkezdett munkájához adjon neki továbbra is erőt, kitartást és tartós jó egészséget. Az Ur-isten őt sokáig éltesse! (Lelkes éljenzés.)

Meszkó Pál: Gyönyörű kép rajzolódik a szemem elé, ha arra gondolok, hogy milyen lenne ma ez az ország, ha negyven éven keresztül a magyar közéletben Bernát István és Rubinek Gyula nagyobb szerepet játszottak volna s hogyha az eszmék, melyeknek ők hirdetői, irányjelző vezérszavak lettek volna és hogyha az ország vezetői azon eszmék megvalósítását tekintették volna legsürgősebb feladatuknak, mely eszméket ünnepeit barátaim méltán hirdettek. Hogy a mulasztások pótlása megindult és hogy az agrár-eszmék diadalmos előnyomulásában gyönyörködhetünk és hogy az agrárszellem behoósztatást nyer ma minden politikai szalonba, azt főképp Bernát és Rubinek működésének köszönhetjük. Husz évvel ezelőtt a gazdaságsadalmi mozgalom még ártatlan sarkantyupengetés volt, igaz, hogy ma sem földet rázó vihar, de oly figyelemreméltó mozgolódás, amely előtt szememet hunyni nem szabad. Afelett eltérők a vélemények, hogy meg lehetünk-e elégedve az elért eredményekkel, az agráriusok közül sokan keveslik, ellenfeleink pedig a keveset is sokalják. Nemrég azt mondta egy merkantil férfiú, hogy Magyarországon az OMGE. az egyetlen testület, amely a közgazdaság terén érvényesült. Hogy ily jó renomének örvendünk, ezt Bernát és Rubineknek köszönhetjük és hogyha az agrárhadakat mozgósítják, akkor Bernát és Rubinek az a szellemi öreg ágyú, amely a legnagyobb pusztítást viszi véghez az ellenség soraiban. Méltán irigykedhetnek az ellenfelek, mert a mi eszméink előtt a legerő-

sebb várfalak kezdenek összeomlani, a kaszárnyák nehezen nyúló k. p. u. is kezdenek kitarulni s apostolaink a kaszárnyák falain belül is hirdetik az agrár igazságokat. Még megeljük, hogy Blau Bernát és Útkül-Ghyllenband hadtestparancsnokok is résztvesznek a szociális tanfolyamokon, mint rendes hallgatók. (Derűltség.) Az is érdekes agrárvivmány, hogy faragják már az érdekképviselet gerendáit és hogyha ősi magyar szokás szerint össze nem vesszünk, bokrétaünnepet tarthatunk nemsokára; ha kedvez a hadiszerencse, ki fogjuk vinni a diadalok diadalát és bemarsirozunk a börtérre, a gazdaságsadalom vezére beleül a gyémántokkal kirakott elnöki székbe és ott veri ki pipáját Simonyi öbester módjára. (Zajos derűltség.) Hogy ily szép reményekkel nézhetünk a jövő elébe, annak köszönhetjük, hogy oly kiváló bajtársaink vannak, mint Bernát és Rubinek s hogyha az agráriusoknak káptalanjuk lenne, Bernát István éneklő, Rubinek Gyula pedig olvasó kanonok lenne. (Derűltség.) Sok szépet mondtak már Bernátról és Rubinekről, de ami nálunk a legszebb, arról még nem beszéltek, arról a két fenkolt lelkű urasszonyról, akik rózsát hintenek az agráriusok pályájára, akik nem a feminista mozgalom sivár mezején keresik az érvényesülést, hanem a családi élet boldog, derült és enyhe féskében teljesítik bonleányi kötelességüket, akik nem egy még fel nem osztatott közös konyha rossz kosztijával, hanem mint a férjeiken is meglátszik, közvetlen a termelőtől és pedig nagymennyiségben vásárolt élelmiszerekkel fokozzák az agrárius gyarapodást. (Élénk derűltség és taps.) Szívemből kívánom, hogy agrárius barátaink örangyalai, Bernátné és Rubinekne öngyászok, férjeik dicsőségére, az agráriusok örömeire, sokáig éljenek.

Ezután Horváth Jenő a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület nevében és a pozsonyvármegyei gazdakörök és szövetségek nevében szívélyes, meleg szavakkal üdvözölte a két kitüntetett igazgatót!

Bernát István: Tisztelt Uraim! Mindegyre súlyosabbá válik a helyzetünk, mert a dicséreték és magasztalások lavinászerűleg nőnek és képtelenek vagyunk deszperátuson észrevenni, hogy felelni aligha leszünk képesek. Oly világtásban vagyunk feltüntetve, amelyhez a szerény és kitartó munka emberei szokva nem voltak. Mondhatnám azt, amit a bankettek és toasztokra az öreg Gyulai Pál mondja, hogy ő azokat nem szereti, mert azokban fel szokták dicsélni. Ez alkalommal azonban az öreg urnak nincs igaza, mert a felszólalók részesei voltak annak a szíves küzdelemnek, amely bennünket idáig vezetett. Én igazán demokratikus meggyőződéssel és demokratikus hajlandósággal indultam e pályán és hogy mily gyenge az emberek akarata, láttam ezelőtt három-négy nappal, hogy ő Felső nemessé nevezett ki. Én csak abban látok vigasztalást, hogy ez a kitüntetés nem nekünk szól, hanem az ügynek és hogy azt az ügyet viszi előre, amelyért sokat kell még tennünk.

De azt hiszem még ennél expiálni is lehet, mert hiszen minket úgy tüntetnek fel, hogy mint agráriusok a sötét reakciónak, a feudális felfogásnak, a multnak vagyunk hivei és rabjai. Igazában véve mi agráriusok jogosan ragaszkodunk az emlékekhez, melyeket őseink ránk hagytak, jogosan ragaszkodunk a földhöz, melyet őseink ránk hagytak s azt találjuk s az a meggyőződésünk, hogy a jelen a multból fakad s hogy a jelen lesz atyja a jövőnek, tehát nekünk bizonyos mértékig van jogunk visszatekinteni a multba. De engem mindezeknél jobban kielégít ő Exzellenzciájának jelenléte, aki köztünk a legmagasabb arisztokráciát képviseli és mégis a munkának olyan fenkolt definícióját adta, amelynél szebbet és megfelelőbbet, meg vagyok győződve, hogy még Mérey Lajos barátunk sem tudna adni. S hogyha nekünk kötelességünk a multért hálá saknak lenni, akkor lehetetlen meg nem emlékezni azon intézményről, amelyből törek-

véseink fakadtak, amely melegágya, bölcsője volt a mi törekvéseinknek is. Lehetetlen, hogy hálám ki ne fejezzem az OMGE. iránt, amely bennünket védett, oltalmazott és előbbre vitt. Szabadjon tehát kifejeznem mély hálám Dessewffy Aurél Öngyméltósága iránt, (Lelkes éljenzés és taps.) aki immár 30 hosszú év óta járja azt a hosszú utat, mely 1879-től, a székesfehérvári kongresszus óta, az agrárius törekvésekben a mai napig is tart. Nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő, bizonyos az, hogy voltak a multban férfiak, kik teljesítették kötelességüket, ezek közül a legkiválóbbak egyike Dessewffy Aurél gróf, akire őritem poharamat. (Élénk éljenzés.)

Ezután az OMGE. igazgatója, *Rubinek Gyula* emelkedett szóra.

Tisztelt Uraim! Ha valakit vezető állásban kitüntetés ér, sohasem tudhatja, hogy a kitüntetésnek mily mértéke eshetik azon munkásságra, amelyet kifejtett és mily mértéke azon irányzat és eszmék fontosságának elismerésére, melyeknek szolgálatában áll. Én osztom azt az elvet, amelyet tisztelt barátom, Emődy József fejtegetett, hogy kitüntetésünk nem a személyeknek, hanem az eszméknek kitüntetés, elismerése az általunk szolgált agrárius irányzat fontosságának. Azt hiszem, nem vonok le semmi érdemet Bernát István barátom munkásságából, ha ezt a tételt ezen mai ünnepre is alkalmazom s állítom, hogy elfoglalt állásunk exponált volta hozta tulajdonképp magával, hogy személyünk a ma ünnepelt kitüntetés alanyául szolgált.

Ha visszatekintek a multba és visszagondolok azon állapotra, mikor mi mint agrár és szociális eszmék szerény lantpengetői miniszteri ankéteken, nyilvános gyűléseken megjelentünk, mikor mi még ott csak a sötét háttérrel képviseltük, mert nekünk az előtérben hely nem jutott, amikor gyanus tekintettel néztek bennünket végig, akik erőteljes hangon új ideákkal frissítették fel a zöld asztal vitáit, hogy mennyi gáncsban és kicsinylésben volt részünk, hogy a sötét reakció lovagjainak nevezettünk, ha mondom összehasonlítom a multat a jelenel, akkor úgy érzem magamat, mint az a vándor, aki a hegyszorosú völgy visszhangját próbálja ki s az elkialtott szó százszorososan visszaverődő hatalmas harmoniájában gyönyörködik, mert azon eszmék, amelyeket mi 15—17 évvel ezelőtt gyengé hangon, szerényen megvonulva, csak szárnypróbálgatásképpen hangoztattunk, ma az ország minden részéből általános követeléseképpen hangzanak fel s az agrár és szociális eszmék immár nagy politikai alakulások jegezesedési pontjává szolgálnak. Úgy érzem magam, mint Goethe boszorkánymesterének segéde, aki eltanulta a szellemidézést, felidézte az agrárszellemet, mely immár messze föléje nőtt.

A hasonlat csak annyiban sántít, hogy a nagy tanítómester ma már maga is szellem, kinek szelleme azonban szívünkben és emlékezetünkben örökké él s megtestesülve annak a férfinak a személyében, aki ma a földmivelési ügyek élén áll s aki az agrárpolitikai irányzatot uralni tudja. Az isteni gondviselés úgy gondoskodott, hogy boldogult Károlyi Sándor grófnak méltó utódja legyen azon férfi, aki a Magyar Gazdaszövetség élén állva az ő egyik legkiválóbb alkotásának elnöke, aki Károlyi Sándor szövetségi alkotásainak hűséges gondozója, atyja, segélyezője mindenkori, amikor arra szükség van. (Felkiáltások: Éljen Darányi!) Én nem tehetek ma egyebet, minthogy erre a férfira, a mi mesterünkre, vezérünkre, az agrárpolitikai irányzatnak a kormányzatban való hűséges képviselőjére, Darányi Ignác ur Öngyméltóságára emeljem poharamat, arra kérve az államtitkár ur Öngyméltóságát, legyen hűséges tolmácsolója a mi érzelmeinknek, hódolatunknak és ragaszkodásunknak, biztosítsa ő Exzellenzciáját arról, hogy mi mindenkori hűséges munkásai voltunk és leszünk az agrárszervezet szolgálatában. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Majd *Rainprecht Antal* üdvözölte a két ünnepeltet az idősebb magyar gazdák nevében, akik a harcos sorokban elmaradtak a nagy tudásu és szorgalmu fiatalok mellett.

Ezután *Mesko Pál* felolvassa *Majláth József* gróf, *Keglevich gróf*, *Ruffy Pál* üdvözlő táviratait is, ugyszintén felolvasta *Molnár István* dr.-nak Bernát kitüntetésé alkalmából írott költeményét, melynek szerzője humoros beszédében jelentette ki, hogy *Mesko* indiszkréczió folytán hozta nyilvánosságra az ő szerzeményét. Szintén humoros beszédet mondott *Förster Aurél* is, aki a töle megszokott ritka zamatosságú s adomákkal fűszerezett modorban mondotta el, hogyan lett belőle agrárius. Az előkelő társaság vidám kedélyhangulatban a késő éjjeli órákig volt együtt.

Az OMGE. tisztviselői kara Rubinekénél.

Az OMGE. tisztviselői kara folyó hó 16-án testületileg tisztelt *Rubinek Gyula* igazgatónál legfelsőbb kitüntetésé alkalmából. Az egyesület tisztviselői kara nevében *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár az alábbi beszédet intézte az igazgatóhoz:

Nagyságos Igazgató Ur! Mélyen Tisztelt Barátunk! Megjelentünk előtted — az egyesület tisztikara — azon öröndetes alkalomból, hogy ő Felsője a király, azon bokros érdemeidért, melyeket a hazai közgazdaság és különösen mezőgazdaságunk fejlesztése körül szerztél — a magyar nemességgel kitüntetett. E kitüntetés a legnagyobb, melyet a középosztály embere elnyerhet, mert bár a nemesség előjogait negyvennyolc eltörölte is, a nemesi osztály fennmaradt és fenn fog maradni s meggyőződésem szerint a magyar nemességgel kitüntetett a legszebb jutalom, melyet a közügyekért fáradozó ember elnyerhet.

Mi, a Te sok év óta hűséges munkatársaid legjobban ismerjük azokat a nagy érdemeket, azokat a hasznos szolgálatokat, melyeket úgy az OMGE. felvirágoztatása, mint mezőgazdasági érdekeink szolgálata és előbbrevitele körül szerztél. Mi ismerjük legjobban a Te nagy tudásodat, páratlan munkabírádsodat és ambíciódat s épp ezért elsősorban mi tudjuk leginkább értékelni s méltányolni, hogy e nagy kitüntetést, melynek fényéből egy kis sugár mi ránk, a Te munkatársaidra is hárul, mennyire kiérdemelted.

Amikor összes tisztviselőtársaim nevében magas kitüntetésed alkalmából a legmelegebben üdvözöllek s legőszintébb szerencsekívánatainkat tolmácsolom, egyuttal annak az őszinte óhajtatásunknak is adok kifejezést, hogy jól megérdemelt kitüntetésednek igen számos éveken öröndhesél s hogy e kitüntetés újabb őszintézt adjon neked a további eredményes munkálkodáshoz, melyben a magunk részéről legjobb tudásunk és tehetségünk szerint mindenkori becsületesen támogatni fogunk. Fogadd szívesen szerencsekívánataink ismételt kifejezését és tarts meg bennünket továbbra is baráti jóindulatodban. (Lelkes éljenzés.)

Az üdvözlő beszédre *Rubinek Gyula* igazgató a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt barátaim! Nagyon rövid időn belül másodizben jelennek meg előttem és ha szabad azzal a kifejezéssel élnem, talán nem egészen a konvenczió hozta önöket ide, hanem talán a személyem iránti szeretet és azon eszmék iránti szeretet is, melynek szolgálatában mindnyájan állunk. Önök eljöttek ide, hogy részt kérjenek azon öröm és megtiszteltetésből, mely az én személyemet és az én személyem által képviselt eszméket érte, mert bármennyire banális frázisnak lássék is, de tény és igaz az, hogy ezen kitüntetésemben és ezen kitüntetés érdemében önöknek is része van. Mi tulajdonképpen egy családot képzelünk s ha a családfőt öröm vagy megtiszteltetés éri, annak részesei a család összes tagjai. A kitüntetés azért érte személyemet, mert eredményeket tudunk felmutatni azon eszmék szolgálatában, melyeket agrárszervezet gyűjtőnév

alatt ismerünk. Hogy ezt sikerült elérnünk, annak a munkásságnak köszönhető, melyet én is, Önök is egyszerűsággal, letkesedéssel művelünk. Az egyesület szerencsés beosztása és ügykörénél fogva nálunk a helyzet olyan, amely egyetlen más társadalmi testületnél nincs, amennyiben mindenkinek az egyéni szabadsága teljesen biztosítva van s Önök a saját hatáskörükben mind mint vezérek működnek és hogyha mégis egyöntetű a mi működésünk, az annak köszönhető, hogy egy eszme szolgálatában állunk. Az én feladatomból könnyű s csakis az ellenőrzésre szorítkozik, mert oly tisztviselőkkal igazán öröm együttműködni, mely kötelességét teljesíti. Ha módomban állana, legyenek meggyőződve, a királyi kitüntetés megosztanám Önökkel, ami azonban nem lehet, de él a lelkekben s tudom, hogy Önök között él ez a tudat. A tisztviselőkar fiatalabb generációját arra kérem, hogy merítsenek erőt e kitüntetéséből az agrárszervezet szolgálatára és ha nem is tudnak ráemlékezni azon időkre, midőn első ízben hangoztattuk az agrárszervezet, tanulmányozzák azon időt s meg fognak győződni arról, hogy a legnagyobb gunnyal, rágalmozások özönével és kicsinylésekkel kellett szembeállanunk, míg odajuthattunk, hogy azon eszmék, melyeknek propagálói voltunk, foglalkoztatják a politikai köröket is és az agrárszervezet mindegyre áthatják a magyar közvéleményt. Ez fényes diadala azon eszméknek, amelynek szolgálatában állunk s melynek szolgálatára Önök fiatal barátaim teljes erejüket, tudásukat szentelik. Befejezem szavaimat azzal, amivel voltaképpen kezdenem kellett volna, hogy hálás köszönettel tartozom önöknek: *Dessewffy Aurél* ur ő Exzellenzciájának és a földmivelésügyi miniszter: *Darányi Ignác* ur ő Nagyméltóságának, akik ezen tényekkel is hozzájárultak ahhoz, hogy két agrárintézményünk vezető egyéniségei legmagasabb kitüntetésben részesüljenek s tanujelét adták ezáltal annak, hogy kiváló érdeklélssel viseltnek azon férfiak iránt és elismeréssel méltatják azokat, akik az agrárszervezet szolgálatába szegődtek. Midőn szíves üdvözlésüket megköszönöm, kérem Önöket hogy azon ügyek szolgálatában, melyeknek életműködésüket szentelik, az eddig tapasztalt lelkesedéssel és egyszerűsággal működjenek továbbra is. (Élénk éljenzés.)

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1103
Földmivelésügyi költségvetés	1106
Wöbling Berthold	1110
Rubinek és Bernát ünneplése	1111
Az OMGE. tisztviselőikara Rubinekénél	1114
Tárca.	
Egy magyar gazdaságtudós emlékezete	1104
Gazdátársadalmi mozgalmak	1109
Vegyesek	1114
Kivándorlásra való csábítás levél útján. — Baross Károly emlékezete. — Tanulótársak találkozója. — Agrárszociálista mozgalmak. — Vetések állása. — Szociálisták az állatbuzgatás ellen. — A szociáldemokrácia ellen. — Hajózási hírek. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok	1116
Kereskedelem, tőzsde	1116
Szerkesztői üzenetek	1117

Kivándorlásra való csábítás levél útján.

Az új kivándorlási törvényjavaslat szövegének szönyegrekerülése éppen aktuálissá teszi azt a levelet, mely néhány nap előtt Vörösköz zala-megyei községből lapunkhoz érkezett.

Az illető község jegyzője, *F. Miszler* kivándorlási válatának egyik levelét küldte be hozzánk azon megjegyzéssel, hogy hasonló levelekkel az egész vidék valószínűleg el van árasztva. *Miszler* levele egy rövid menetrendet tartalmaz, a Brémenbe induló vasutak s onnét Amerikába

menő hajók menetjegy-ár

Ezen meneti tanács a hatóságok megakadályozására akar. reményei Anseknek rossz Miszler úgy szórványosak hettek meg, kat alávetni. Egyébiránt a tárol s arról igénybe, bizt

A fenti az 1903-iki nyitgatni jelent, idejét törvényvel őrzése dolg maz. A jav demények, maznak, a lefoglalandó illetékes kö

Miután csupán az bírāja jogos és vállalatok borítékban törvényjavaszt cseletravezet szerint az nyessé tesz gyors és mert ha az alatt, míg ratikusán vállalatok

A siker tartjuk, mint a földmiveseknek le a levelek a levelek nek febru

Ha a máliák elk lezettség levelek az azonnali dessenek gátásunk s sülének: vényjavas mondhatn czelt érn abban, hog öltött, azo korrespond lényeges s Szükség aktualitása met a tör

Baross gazdák a magyar sának, az Károlynak rövid idő kép megfe az egyes mely érik Az arczk leleplezni.

Tanuló földbirtok mint ifjus keszthelyi hogy igen ünnepén

menő hajók indulási idejét, csatlakozását s menetjegy-árait ismertetvén.

Ezen menetrendkivonathoz fűzi aztán Miszler atyai tanácsait. Kioktatja a kivándorlókat, hogy a hatóságoknak nem áll jogukban bárkit is megakadályozni abban, hogy ne arra utazzék amerre akar. Ami pedig azt illeti, hogy némelyek reményei Amerikában nem teljesültek, sőt egyeseknek rosszul is menne a dolga, erre nézve Miszler úgy nyilatkozik, hogy ezen esetek csupán szórványosak s csak oly ügyetlenekkel történhetek meg, kik az új haza szokásainak magukat alávetni s a próbaidőt kiállani nem tudták. Egyébiránt biztosítja a kivándorlókat jóindulatáról s arról, hogy aki az ő „oltalmát” veszi igénybe, biztosan szerencsésen eljut az új hazába.

A fenti közlési jegyző értesítése kapcsán az 1903-iki kivándorlási törvény hiányait bizonyítani most, hogy az új törvényjavaslat megjelent, idejét mult dolog volna. Utóbbi az 1903-iki törvényvel szemben a postaküldemények ellenőrzése dolgában is lényeges javításokat tartalmaz. A javaslat 50. §-a értelmében postai küldemények, ha nem engedélyezett vállalatról származnak, vagy törvénybe ütköző tartalmuak, lefoglalandók, amely „lefoglalást rendszerint az illetékes közigazgatási hatóság rendeli el”.

Miután azonban „a zárt levelek lefoglalására csupán az illetékes királyi törvényszék vizsgálóbírája jogosult, a levelek pedig az ügynökök és vállalatok raffinériája folytán egyszerű fehér borítékban minden czéggelzés nélkül érkeznek, a törvényjavaslat ezen utóbb idézett megszorítását célszerűnek nem tarthatjuk, mert nézetünk szerint az ellenőrzés munkáját igen körülményessé teszi. A siker pedig ez esetben éppen a gyors és egyszerű lebonyolításhoz van fűzve, mert ha az eljárás lassú és nehézkes, úgy az alatt, míg egy ilyen levél ügye a maga bürokratikus lassu utját megteszi, az élelmes vállalatok száz és száz újabb áldozatot szedtek.

A siker érdekében okvetlen szükségesnek tartjuk, hogy a postahivatalok olyan esetekre, mint a fentemlített zalamegyei, midőn egyszerű földmives emberekhez külföldről tömegesen érkeznek levelek, tehát már a feladás helye és a levelek száma is alapos gyanura ad okot: a levelek visszatartásának kivételes jogával legyennek felruházva.

Ha a postahivatalok ezen jogához — anormálisan elkerülése végett — egyúttal az a kötelezettség is járulna, hogy a visszatartott gyanus levelek az illetékes közigazgatási hatóságnak azonnali elintézés végett haladéktalanul beküldessenek s úgy a postahivatalok, mint közigazgatásunk ezirányú megfelelő utasításban részeseülnének: ez esetben, ily módosítással a törvényjavaslat idevonatkozó részét tökéletesnek mondhatnók. Ezen módosítás nélkül azonban czélt érni az új törvényvel sem fogunk, mert abban, hogy a kivándorlás oly ijesztő mérveket öltött, azon körülménynek, hogy a kivándorlási korrespondenciát ellenőrizetlen hagytuk, igen lényeges szerepe van.

Szükségesnek s hasznosnak tartottuk a helyzet aktuálitása folytán a belügyminiszter ur figyelmét a törvényjavaslat e hiányára felhívni.

Baross Károly emlékezete. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete elhatározta, hogy a magyar agrárpolitika elhunyt kiváló harcosának, az egyesület megalapítójának, Baross Károlynak az arcképét megfesteti. A terv rövid idő múlva valóra válik, miután az arckép megfestéséhez szükséges összeg egybegyűlt: az egyesület legutóbb bizottságot küldött ki, mely érintkezésbe lép egyik festőművészszel. Az arcképet kellő ünnepek között fogják leleplezni.

Tanulótársak találkozója. Körmeny István földbirtokos, nagybajomi lakos (u. p. Nagypacsal), mint ifjusági elnök felszólítja az 1898. évben a keszthelyi gazdasági intézetet végzett hallgatóit, hogy ígéretükhöz hiven, 1908. pünkösd második ünnepén találkozás céljából Keszthelyen jelen-

jenek meg. Továbbá kéri, hogy mindenki a fentjelzett címre pontos lakezimet küldje meg.

Agrárszociálista mozgalmak. A nemzetközi szociálista párt földmivelő-mozgalmának bukása után most új oldalról indult meg a szervezkedés. Achim András fölélesztette régi pártját: a paraszt-pártot és pünkösdre országos kongresszust rendez Békéscsabán. Lapjában, a Békéscsabán megjelenő „Paraszt-Ujság”-ban féktelen módon izgat a törvényes rend ellen és aratósztrájkkal fenyegeti a gazdákat, figyelmezteti a mezőgazdasági munkásokat, hogy a párt által megállapított feltételekből ne engedjenek és az aratósztrájkot lehetőleg az utolsó napokban kössék meg. A „Paraszt-Ujság” szerint eddig nagyon kevés szerződést sikerült megkötni Békés megyében. A gazdaközönség ennek az ellenkezőjét állítja. A csabai kongresszuson Achim főleg a régi Várkonyi-szervezeteket akarja meghódítani és egy nagy egységes pártot akar alakítani. Ezért az összes földmivelő-szervezeteket — vagy háromszázat — hívja egybe. A párt minden erejét az általános választójog kivására fordítja és az aratósztrájk rendezésétől sem riad vissza. Harcot indít azonban az egységes aratósztrájkok érdekében és mindent elkövet, hogy a munkások csak május hó végefelé szerződjenek. Az akciónak eddig alig érezhető a hatása és Békéscsabán kívül jelentéktelen a mozgalmuk. Érdekes, hogy Achiméknak most új versenytársuk támadt. Baross Gyula volt trencsényi darab-foispán ugyanis „Földnépe” czime alatt lapot indított és abban egy országos földmivelő-párt érdekében agitál. Kétségtelen, hogy e mozgalom mögött a bukott alkotmányellenes rendszer néhány embere áll, akik ily módon, szociálista köpeny alatt népszerűséget hajhásznak. A két párt most egyesült ugyan, de már is egyenlenségek merültek föl táborukban. A nép egy része ugyanis nem akar Baross és társaival semminemű összeköttetést. A pünkösd kongresszuson dül el az a kérdés is, hogy a paraszt-párt milyen álláspontot foglal el az új jövevényekkel szemben.

Vetések állása. A földmivelésügyi miniszter most tette közzé a vetések állásáról május 15-éig beérkezett tudósítások alapján készült jelentését. E jelentés szerint a vetések állása — miként azt mi már rendes heti jelentéseinkben is kiemeltük — a kedvező májusi meleg és esős időjárás folytán általánosságban lényegesen javult. A vetések mindenütt erősödtek, bujább zöld színt nyertek sőt ahol sok eső volt, immár a megdőléstől is kell tartani. Kivételt csak az alföldi síkság képez, ahol, mint rendszerint, most is kevesebb volt az eső és így a vetés fejlődésében visszamaradt, a gaz és különösen pedig az azot elhatalmasodott. E jelentést ily rövid vázlatban azzal közöljük, hogy a vetések mai állapotából a remélhető termésre még csak nagyon kevésse következtethetünk. Mindenesetre nagyon jó jel, hogy a kedvező májusi időjárás a vetéseket megbokrosította és így a legnagyobb veszély, mely a kedvezőtlen tél folytán fenyegetett, egyelőre elmult. A vetéseket azonban aratásig még annyi baj érheti, hogy azok mai állapotából a remélhető termésre még alig következtethetünk, arra pedig teljességgel nem számíthatunk, hogy a netalán kedvező termésből a most annyira megcsappant készleteket fődzhessük. Az egyes gabonafajtákra vonatkozó termésmenületek ismétlését feleslegesnek tartjuk. A szőlő és gyümölcs szintén szépen fejlődik, de még ezt is igen sok baj érheti.

Szociálisták az állatbehozatal ellen. Sajnos, nem a mi szociálistáink hagytak fel ábrándozásaikkal, hanem ausztriai elvtársaik kezdenek arra az utra lépni, melyen haladva el fognak jutni a tévedéseiket belátó önbeismerésig. Odaát ugyanis évek óta lelkesen küzd a *Zentralstelle* a vámkülföldre való állat és állati nyerstermékek behozatala ellen, egyrészt tenyésztők érdekében, akiknek zömét kigazdák képezik, másrészt azon ipari munkások érdekében, kik állati szőr, bőr stb. feldolgozásával foglalkoz-

nak. Magyarország-Ausztria állategészségügye oly kiválóan van szervezve, hogy állatbetegségek járványszerű terjedése ugyszólván kizárt dolog. Mégis száj- és körömfájás, lépfene minduntalan mutatkozik. Be van igazolva, hogy Oroszországból és a Balkán-államokból kapjuk e nyavalyákat. Néhány év előtt 20 tonna Oroszországból származó húst foglaltak le *Stettinben*, melyről orvosi vizsgálat alapján megállapították, hogy az lépfene és fertőzőképes volt. Mi sem természetesebb tehát annál, hogy ugy Ausztria, mint Magyarország gazdaközönsége iparkodik sorompóit a határon leereszteni, mi sem természetesebb, minthogy a szociálisták nem ezt akarták s a gazdák ezen üdvös törekvéseit egyszerűen agrár-plancznak nevezték. Történt azonban a mult évben, hogy Ausztriában egy pár kefekötőmühelyben egy munkás megbetegedett antraxban: a vizsgálat megállapította, hogy az inféziálás külföldről behozott állati hulladékok útján történt. Ily megbetegedések hol itt, hol ott minduntalan előfordultak s legújabbban is van egy antraxos haláleset, amelyről beigazolódtott, hogy szintén vámkülföldi állati szőrök inféziójának a következménye. Ez utóbbi eset élénken foglalkoztatja az ausztriai szociálista sajtót s kezdenek arra az álláspontra helyezkedni, hogy nemcsak a szociális tanok az egyedül üdvözítők, de az agrárpolitikának is van némi létjogosultsága. A megkötendő állatkereskedelmi vámszerződések megkötése alkalomával mindenesetre kívánatos lenne minden néven nevezendő állati termékek és hulladékoknak a vámkülföldről való behozatalát lehetlenné tenni. Nemcsak az állattenyésztő gazdák érdeke ez, de amint az ausztriai esetekből látható, a közegészség ügye szempontjából — közérdek is. A Szerbiával kötendő állatkereskedelmi szerződésnek különösen nagy horderejű tétele kell, hogy ez legyen, mert amint általánosan tudva van, Szerbia azzá rendezkedik be, hogy élőállatok helyett feldolgozott húst és állati hulladékokat hozzon Magyarországra-Ausztriába.

A szociáldemokrácia ellen A Nemzeti Állam szerkesztősége a szociálizmus elleni akcióját a hó 12-én Békés-Gyulán folytatta. A gyűlésen a polgárság nagy tömege jelent meg, de ott voltak a szociálisták is. Tali Ferencz megnyitó beszéde után Biró Aladár tartott előadást a szociálizmusról, azon terrorizmusról s nemzetellenes állásfoglalásról, melyet a szociáldemokrácia a mai társadalmi rend ellen kifejti.

Hajózási hírek. A Magyar kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közöli, hogy a Budapest-Visegrád és Dömös között f. évi május 16-tól kezdve — a már tavaszkor kiadott menetrend szerint — péntek kivételével naponként még egy második gőzöst fog járni. Az említett naptól kezdve a gőzösök a következő menetrend szerint fognak említtet vonalon közlekedni: *Felfelé:* Indulás Budapestről d. e. 8 óra 30 perc és d. u. 2 óra 20 perczkor. Erkezés Dömösre d. u. 12 óra 40 perc és este 6 óra 20 perczkor. *Lefelé:* Indulás Dömösről reggel 4 óra 45 perc és este 6 órakor. Erkezés Budapestre reggel 7 óra 45 perc és este 9 órakor. A Budapestről d. e. 8 óra 30 perczkor felfelé és Dömösre este 6 órakor lefelé induló gőzös pén-teken nem közlekedik.

Gyümölcsértékesítési viszonyok a fontosabb német és osztrák piacokon. A *berlini* piacz nagy fogyasztó képességéről már megemlékeztünk. Ennek azonban a magyar gyümölcs-termelők csak úgy vehetnek hasznát, ha az árakat az olasz olasz gyümölcs árára méksékelnek. Tekintettel azonban a magyar gyümölcs kiváló minőségére, ez aránylag csekély áldozat árán meg lehetne a berlini piacot hódítani. Mindaddig ugyanis, míg a berliniek meg nem ismerik és kedvelik gyümölcsünket, — ami bizonyára hamarosan bekövetkeznék, ha a magyar áru nagyobb tömegben kerülne piacukra — meg kellene élegetni az olasz gyümölcs értékesítési viszonyával. Ha aztán a német közönség megismerte a magyar gyümölcs kiváló ízét és zamátját, biztos reményünk lehet a magasabb árakra. A csoma-

golásra azonban igen nagy gondot kell fordítani. Izléses kiállításra a berliniek nagyon sokat adnak. *Hamburgban* némileg jobb árat lehet elérni: a kockázat azonban, mely a szállítással és értékesítéssel jár, szempontunkból Hamburgot még Berlinnél is alárendeltebb piaczcá degredálja. *Lübek, Bréma, Stettin, Danzig* jó fogyasztó piacok ugyan, de e helyekre kerti terményeinkkel csak akkor juthatunk el, ha megfelelő szállító eszközök állnak majd exporttermelőink rendelkezésére. Elmondottakból az következik tehát, hogy gyümölcsünket csak a közlelbi német és osztrák piacokon értékesíthetjük biztosan és haszonnal.

Az Országos Magyar Katolikus Iskola-Egyesület biztosításiügyi akciója. Az Országos Magyar Katolikus-Egyesület érdekes és eredményeiben messze kiható intézkedést létesített azért, hogy egy oly irodát szervezzék, mely iroda feladata lesz a katolikus iskolák ügyei iránt érdeklődő tagjai magánbiztosításait, valamint az összes magy. kath. iskolák és templomok *biztosításait* egységesen eszközölni. Ezen biztosítások részére igen előnyös feltételeket szerzett meg az egyesület azon szerződésben, mely a napokban jött létre az Iskola-Egyesület ügyvezető-igazgatósága és a *Gazdák Biztosító Szövetkezele* között. Ezen biztosítások után az összes szerzési jutalékokat és a közvetítésért járó illetményeket a *Gazdák Biztosító Szövetkezele* az Iskola-Egyesület céljaira engedi át, mely összegek ezen egyesületnek oly tekintélyes mértékben képesek leendő a katolikus iskolák ügyét erőteljesen támogatni. A *Gazdák Biztosító Szövetkezele* előnyös feltételei s a szerződés megkötése körül tanúsított kuláns, áldozatkész eljárása körül tanúsított ház főpásztorai között is általános tetszésre talált, úgy, hogy ezen intézkedés folytán az Iskola-Egyesület ezen akciójának eredménye a katolikus tanügy iránt érdeklődők körében immár teljesen biztosítva van.

Apró hírek. Gazdák tanulmányutja. A sopronmegyei gazda- és erdőművelők május hó 29-én a martonvásári Dreher-nagybirtokot nézik meg. Ugyanezkor ennek a mintaszerű birtoknak megismerésére indul a temesmegyei gazdasági egy-let egy csoportja is.

Lóversenyek Szatmárnémetiben. A szatmárnémetyi lóverseny-egyesület a folyó évben tartandó lóverseny határnapjával szeptember 27-ét tűzte ki. Versenyen hat futam lesz. Díjakat a gazdasági egyesület, szatmár városa és az urlovasok szövetkezele, valamint a földmívelésügyi miniszter adtak.

Ujabb házinyultenyésztő egyletek. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének kezdésére következő házinyultenyésztő egyesületek alakultak. Irsai, Miskei, Mesterszállás és vidéke, Nagykikindai, Nagykovácsi és Seregélyesi Házinyultenyésztők Egyesülete.

Tenyészállatdíjazás. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület arról értesítette lapunkat, hogy eredetileg előbbre tervezett tenyészállatdíjazását, közbejött akadályok miatt, Eleken június hó 14-én, Glogovácson pedig június hó 21-én fogja csak megtartani.

Sopron megye hidegvérű lovakat tenyészt. Sopron megye több tekintélyes gazdája hidegvérű lovak tenyésztésére határozta el magát s az e célból tartott értekezleten azonnal mintegy 120 hidegvérű kanozát jelentette be, melylyel a Sopronmegyei Hidegvérűlovakat Tenyésztők Egyesületét megalapította.

Gazdasági dátumok. Május 3-24. Méhészeti tanfolyam földmives kigazdák részére Marosvásárhelyen; ugyanoly tanfolyam; május 25-től június 7-ig lelkészek számára; június 14-27-ig és július 5-18-ig néptanítók részére.

Május 23-ig bezárólag gázmotorkezelők tanfolyama Budapesten a felsőiparisiskolában.

Május 26-27. Fehérmegyei Gazdatiszti Kör kirándulása a kisbéri ménésbirtokra.

Június 3-8. Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület kiállítása Balassa-Gyarmaton.

Június hó 14-én tenyészállatdíjazás Eleken. (Arad megye.)

Június hó 21-én tenyészállatdíjazás Glogovácson. (Arad megye.)

3 havi tanfolyam házinyultenyésztésre a Mezőgazdák Szövetkezetének házinyultenyésztő telepén Budapest, Mester-utca 68. sz.

Augusztus 8-12. Méhészeti vándorgyűlés Bécshelyen.

Augusztus első felében gazdasági gépkiallítás Szatmáron.

Szeptember 6., 7., 8. Gyöngyösi mezőgazdasági és ipari kiállítás.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar felvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép-és kisbirtokosok segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban

tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egy zárú levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR.)*

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vess- és hólyagbajknál, köszvényes, cukorbetegségű és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 Kapható Ásványvízkereskedésben vagy a Sénye-Lipócut Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezele gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A földmívelésügyi miniszteriumnak a vetések állásáról szóló publikációja általánosságban kielégítőnek mondja a helyzetet. A magánjelentések ezzel szemben az ellenkezőről tesznek tanúságot. Különösen aggodalmat kelt azon körülmény, hogy egész május hóban nem volt csapadék és a legnagyobb baj az, hogy nem is igen van rá kilátás, hogy változzék a helyzet.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, a világpiacokon legutóbbi jelentésünk óta csökkenés következett be, ami a redukált fogyasztásnak volt betudható. Az angol piacok eléggé el vannak látva készletekkel. Franciaországban az időjárási viszonyok igen kedvezőek. Az árak nem igen változtak. Németországban csökkentek a készletek és tekintettel azon körülményre, hogy az árutulajdonosok kínálatukban tartózkodóbbak lettek, az árak némileg szilárdabbak.

Ami a magyar és az osztrák piacokat illeti, az árak az időjárási viszonyokhoz képest változtak és alapos kilátás van rá, hogyha nem fordul kedvezőbbre az idő, magasabb áremelkedésben lesz részünk. Az abnormális nagy hőség ártalmára van a vegetációnak. A készáru-üzlet szűk korlátok között mozog. Kevés Buza jön a piacra és ami kínálódik, elég jó és azonnali elhelyezésre talál. A malmok liszt- és buzakészletei csökkentek, a fogyasztás csak a legszükségesebb vásárlásokra szorítkozik és nem tüntet fel nagyobb méreteket. A vidéki piacokon a forgalom szintén korlátozott.

Az osztrák tartományokban jobb a vetéskiallások mint nálunk, daczára azonban a jobb terméskiallásoknak, az árutulajdonosok nem mutatnak nagyobb eladási hajlandóságot. Ami az egyes gabonaneveteket illeti, *rozsbán* a kínálat szűk keretek között mozog.

Árpában már az idény vége felé közeledvén, alig van forgalom. A sörgyárak az új szezonra való előkészüle-

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Nemzetközi gabonapiacz 1908 május 16-tól 1908 május 20-ig.

Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Buza	19	24.20	20.10	25.80	21.—	27.37	22.04	19.86	18.52 ¹	17.97	21.17	Május	23.14	19.74 ³	25.91	21.86 ²	18.52
	15	24.30	20.10	25.70	24.—	27.37	22.20	19.86 ¹	18.90 ¹	17.97	21.17	Június	20.30 ⁴	18.86 ^{3a}	25.40 ³	21.80	16.42 ³
Rozs	19	20.40	—	21.90	21.60	24.30	16.66	—	—	—	16.80	Május	—	—	23.04	16.82 ²	—
	15	20.40	—	21.90	21.60	24.30	16.66	—	—	—	16.80	Június	17.72 ⁴	—	22.70 ³	16.86	—
Zab	19	15.20	—	16.40	15.60	21.67	—	—	—	—	—	Május	14.40	—	19.18	—	—
	15	15.20	—	16.20	15.60	21.67	—	—	—	—	—	Június	13.72 ⁴	—	19.44 ³	—	—
Tengeri	19	13.30	15.40	14.40	16.—	19.76	—	15.26 ¹	15.06 ¹	11.35	—	Május	13.08	15.18	18.40	—	15.06
	15	13.20	15.40	14.30	16.—	19.76	—	15.20 ¹	14.82 ¹	11.35	—	Június	13.22 ³	—	17.28 ³	—	—
Árpa	19	13.80	—	17.20	16.—	25.96	—	—	—	—	—	Május	12.94	15.40	18.42	—	14.82
	15	13.80	—	17.20	16.—	25.96	—	—	—	—	—	Június	13.14 ³	—	17.40 ³	—	—

Jegyzet: ¹) május. ²) július. aug. ³) július. ^{3a}) szeptember ⁴) október.

tekkel foglalkozó árutulajdonosok olcsóbb árat maguk tartása a Tengeriben a Zabban a foglárdeklódés. Az ban végbement molunk be.

Napje

A földmívelési állását feltüntetett mert közben a közismert áruhi sem képesek nyosan kínálni maguktartása a vissza.

Mindössze 40 20 fillér árengé *Rozsbán* kész változatlanok. *Tengeri* ártár K.-át, fizetnek *Árpa* Állandó fizetik Budapest *Zabban* jobb rel javultak.

Eladott: Buza, Tiszavi mm. 78.5 k. 24 100 mm. 77 k. — f., 300 mm K. 80 f., 400 mm Fejérmegyei: 76.5 k. 23 K. 2 Pestvidéki: 77.3 k. 23 K. 90 Felsőmagyaror Zab: 100 mm mm. 14 K. 80 rakva.

Buza má " okt Rozs má " okt Zab máj " okt Tengeri "

Budapesti t utca. 1908. m igazgatóság jele Felhozott a szóna, 21 széké alomszalma, — tengeriszár, 3 — zabosbúkkón A forgalom la Arak állérek 620—820, muba szalma 40)—50 tengeriszár zabosbúkköny 7 700—700, köles 560—600. Össze

Gazdasá

(A Magyar M jele *Fémpiacz.* A k ség uralkodott. zatot tüntettek. A horganyárak sokat teljesített után. Ólomárak

Változatlan sz utóbbi zárlatjeg Elkelt finomító zatlanul 63.50— Élesztőszesz a nagyban azonna Denaturált wa val együtt kötés Mezőgazdaság azonnali szállit 60—60.50 K. aj Budapesten a Bécshben konti 61.70—61.80 K.

tekkel foglalkozván, üzemüket beszüntetik és így az árutulajdonosok a még fennmaradt készleteiket némileg olcsóbb árak mellett kénytelenek eladni.

Tengeriben az üzlet irányzata elég élénknek mondható. Zabban a fogyasztás iránt mutatkozik némileg jobb érdeklődés. Az egyes czikkek áraitól, valamint az azokban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1908 május 19

A földmivelési kormányzat f. hó 15-ig terjedő vetések állását feltüntető jelentése nem talált kellő méltánylásra, mert közben esőhiányra újabb panaszok érkeznek. A közismert áruhiány és az éppen nem kedvező kilátások sem képesek a malmokat arra bírni, hogy a szórva-nyosan kínálatba hozott tételeket megvásárolják, eme maguktartása a rossz liszteladási viszonyokra vezethető vissza.

Minössze 4000 q. buza cserélhetett tulajdonost végül 20 fillér árengedménnyel.

Rozsban készletek fogyóban, forgalom csekély árak változatlanok. Árérték 2040 K. Budapest paritsában.

Tengeri ártartó: tiszavidéki állomásokon 1230-1240 K.-át, fizetnek Kőbánya paritsában 1320 K.-át.

Árpa állandó vevőkört talál, takarmányárut 1370 K.-ig fizetik Budapest távolágában.

Zabban jobb fogyasztást észlelünk, árak néhány fillérrel javultak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 785 k. 23 K. 90 f., 100 mm. 785 k. 24 K. 20 f., 200 mm. 775 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 23 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 300 mm. 77 k. 23 K. 90 f., 500 mm. 76 k. 23 K. 80 f., 400 mm. 758 k. 24 K. — f.

Féjérmegyei: 203 mm. 79 k. 23 K. 89 f., 200 mm. 765 k. 23 K. 20 f.

Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 23 K. 80 f., 203 mm. 773 k. 23 K. 90 f., 350 mm. 76 k. 23 K. 50 f.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 77 k. 23 K. 40 f.

Zab: 10 mm. 15 K. — f., 100 mm. 14 K. 80 f., 100 mm. 14 K. 80 f., 100 mm. 14 K. — f. kpf. kocsióra rakva.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza májusra	22-06 K.
" októberre	20-20 "
Rozs májusra	20-40 "
" októberre	17-68 "
Zab májusra	14-30 "
" októberre	13-84 "
Tengeri májusra	13-14 "
" júliusra	13-26 "
" 1909 májusra	12-05 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. május hó 19-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 110 szekér réti széna, 21 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 430 zsák szecska.

A forgalom lanyha. Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 620-820, muhar 800-860, zsupszalma 660-700, alomszalma 400-500, takarmányszalma — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 480-520, zabosbukkony 700-720, löhére —, zöld luczerna 700-700, köles —, sarju —, szalmaszecska 560-600. Összes kocsióra 174. Összes súly 195,890 kg.

Gazdasági áruszükségleti czikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Fémpiacz. A londoni fémtözsden az elmúlt héten élénkség uralkodott. Kezdetben a vörösrézárak lanyhult irányzatot tüntettek fel, később azonban az árak emelkedtek. A horganyárak csökkentek. Önban nagyobb mérvű eladásokat teljesítettek, ami az árak csökkenését vonta maga után. Ólomárak javultak.

Szeszüzlet.

Változatlan szilárd irányzat mellett a szeszárak a leg-utóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomított szesz adózva 16250-16350 K., adózatlanul 6350-6450 K.

Élesztőszesz adózva 16150 K., adózatlanul 6250 K. nagyban azonnali és későbbi szállításra

Denaturált szesz nagyban 54-5450 K. kelt el hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt azonnali szállításra 59-5950 K., későbbi szállításra 60-6050 K. ajánlottak változatlan jó vételkedv mellett.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 5950-6050 K. Bécsben kontingens nyersszesz szilárd irányzat mellett 6170-6160 K. kelt el.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyersszesz	5950-6050
Finomított szesz adózva	16250-16350
" adózatlan	6350-6450
Élesztőszesz adózva	16150-16250
" adózatlan	6250-6350
Nyersszesz adózva	16150-16250
Denaturált szesz	54-55

nagyban koronákban

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőek.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet irányzata lanyha volt. A vevők igen tartózkodók vásárlásaikban, miután a jelenlegi magas árakkal még mindig nem tudnak megbarátkozni.

A malmok árjegyzései változatlanok voltak. Rendelkezések elég kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 99,398 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	3440	3440	3360	33	3260	3220	3140	3020
			7 1/2	7 3/4	8			
			2750	2460	1440			

Rozsliszterek:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	H/B.	III.
Ár K:	3320	3260	3160	3040	30	2920	2760

A korpa. Az irányzat szilárd volt, miután a malmoknál prompt árban még mindig hiány mutatkozik. Őszi korpa iránt elént érdeklődés mutatkozik.

Heti korparforgalom 18,497 q. volt.

A többi abraktakarmányczikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. május száll.	12-1190
Goromba " " "	1220-1210
Finom korpa 1908. jun.-aug. szállításra	1130-1120
Goromba " " "	1160-1150
Finom korpa 1908. szept.-decz. száll.	1060-1050
Goromba " 1908. " " "	1080-1070
Rozskorpa " " "	12-1190
Árpadara és árpadercze	12-1180
Malomkonkoly	1180-1160
Budapesti gyári repcepogácsa	1390-1370
Derby melasse ab Halvan v. Pozsony	1080-1060
Szárított moslék zsák nélkül	14-1390
Malátacsira " " "	1250-1240
Szárított répaszelet, " ab állomások	13-1290
Szörplé 48-50% cukortart. hordó nélkül	
ab czukorgyár	1020-1010

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 május hó 18

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hízott marhában felhajtás	drb 3849
Csontozni való marhában felhajtás	drb 641
Összesen	4490
Eladatlan maradt	136
Nem szerint:	
Ökör	381
Bika	778
Tehén	579
Bivaly	28

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I.	II.	III.
	rendű	rendű	rendű
Magyar hízott ökör	74-73	62-72	48-60
Galicziai hízott ökör	78-84-86	68-76	62-67
Tarka hízott ökör	82-90-91-96	72-80	62-70
Bikák	50-66-68-72		
Hízott tehén	52-72		
Legelőmarha			
Kisgazd. hízó ökör	48-56		
Bivaly	40-52		
Bozsniai marha			

Irányzat: lanyha, prima ökör 1 koronával olcsóbb. Középmínőségű ökör multheti árt nagynehezen megtartotta. Bika 2 koronával drágább. Csontos marha mint múlt héten. Az üzlet menete nehézkes, vonatott. A múlt héthez viszonyított kisebb felhajtás dacára a kínálat a keresletet jóval felülmuta.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	211-111
Öreg közép	300-400
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly 130-131
" közép	251-320 kg. 132-134
Fiatal könnyű	250 kg.-ig 136-140 fillérig
"	251-300 kg.-ig
Szerbiai nehéz	260 kg. felüli
" közép	240-260 kg.
" könnyű	240 kg. terjedő súlyban

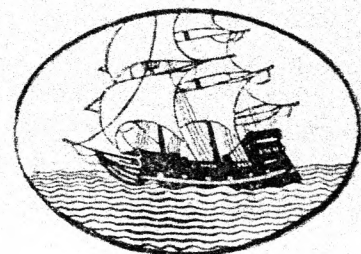
Irányzat: változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Ujabbán Olgvai Molnár Pál ur sertés-vész elleni óvszere s a feltaláló lakhelye iránt számos kérdést intéztek hozzánk. Fáradtságot akarunk ugy magunknak, mint további érdeklődőknek megtakarítani, midőn e helyen is közöljük, hogy Olgvai Molnár Pál ur lakhelye Budapest, Bastya-u. 22.

Többeknek. A „Meteor” időjelző levele megrendelhető annak szerkesztőségében (Budapest, II., Donáti-u. 2. sz. 1. ajtó.) Előfizetési ár 1 évre 8 K., megjelenik havonta négyszer.

K. I. Nagykosztolány. Okleveles gazdatisztakat az 1900. évi XXVII. sz. 27. t.-czikk 25. §-a szerint az abban felsorolt állami, egyházi, hitbizományi s a többi birtokosok kötelesek tartani. A §-t itten egész terjedelmében nem közölhetjük, de tessék azt a „Patria” r.-t. könyvkereskedéséből (Budapest, Üllői-ut 25. sz.) megfizetni. A részletekért ártérve: a főintézői állást bármely uradalomban és bármely magyar állampolgár minden előképzettség feltétele nélkül betöltheti, ha ezt az állást eddig is jogosan viselte és ezt annak idején a hatóság előtt igazolta. Nem oklevéles gazdatiszt ilyen birtokokon azonban 1906 május 1-étől kezdve gazdasági szolgálatba föl nem vehető. A netán tapasztalható visszaéléseket a főszolgabírói hivatalnál kell bejelenteni. Az okleveles gazdatiszt felmordási határideje, ha azt egyébként írásbeli szerződés másképp nem szabályozza, a felmondási naptól számított egy év.

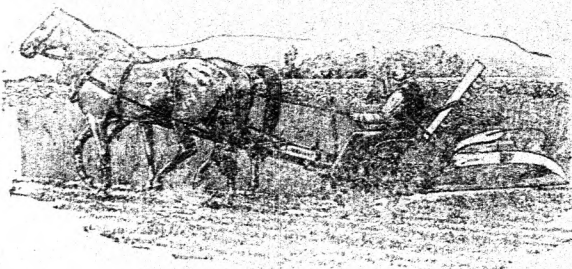
Meinl Gyula

Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávé behozatal
téma behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyarországra minden helységébe.
Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

[Utólérhetetlen teljesítésben és könnyű járásban]

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógereblyék

Uj fűkaszálo „Darling“

kedvence minden tulajdonosának, szolidabb az amerikai gépekénél.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozdonyok 200 HP-ig.

868/908. szám.

Földbérleti hirdetmény.

Temes megyében Oh.-Forgáchi és Dragojesti községek határában fekvő, a magyar vall. alap tulajdonát képező **632^{419/1000} holdas birtok** a buzásfürdői kir. közalap. főtisztviselnél **1908. évi június hó 11-én d. e. 11 órakor** megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás útján 1908. évi október 10-től 1920. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évre haszonbérbe fog adatni.

Ajánlatok elfogadtnak úgy házigazdálkodás céljából előírt s a főtisztviselnél betekinthető feltételek és 54 hold legelő feltörésének engedélyezése és ugyanannyi szántóterület begyepesítése, valamint tisztán legeltetési haszonvételekre, mely esetben a feltételekben felvett építkezési kikötések figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatokhoz 1264 kor. készpénz vagy értékpapír vagy ennek letételét igazoló adóhivatali nyugta csatolandó.

Az ajánlattevők közötti szabad választási jog a nagyméltóságú vall. és közokt. m. kir. miniszteriumnak tartatik fenn.

A részletes feltételek alólirott főtisztviselnél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Buzásfürdő, 1908. évi május hó 14-én.

659

A m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviselnél.

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinog kévekötelegéphez.

Zsákok minden célra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinog és **varró-spárga**.

Szőlőtáposó-zsákok. Szőlőkötőző-fonalak.

Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden célra.

Kötélárak hosszu szálu bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötel- és sportáru
kézműipar telepén

Dunacséb (Bácska).

Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

614

Lovassy Ferencz régi jóhírnevű, többszörösen kitüntetett feketebátori sertésenyészetéből kiváló szép 1/4 éves szőke kondor mangalicza

tenyészsertések

vannak eladásra. Megkeresések a tulajdonos avagy **Szlávik Ede kasznárhoz** intézendők. **Posta és távirda Feketebátor, pályaudvar.** 661

46569/908. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap zalavármegyei Zalaerdőd község határában fekvő **520^{1053/1600}** kat. holdas mezőgazdasági birtokának 1908. évi szeptember hó 1-étől 1920. évi szeptember hó 30-ig vagyis 12 évre és egy hónapra leendő haszonbérbe adása iránt az alólirott miniszterium IX-ik ügyosztályában (Vadász-utca 33. sz.) 1908. évi június hó 15-ik napján déli 12 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, mely zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál érdeklődők jelen lehetnek.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, lepecsételt írásbeli ajánlatok az alólirott miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb **június 15-ének délelőtti 10 órájáig** nyújtandók be. A borítékon jelzendő „Ajánlat a zalaerdődi bérletre“. Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyaltnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerüleg két tanu ellőtemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 1200 K. vagy készpénzben, vagy biztosítéképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a közalapítványi közp. pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kelleleg ki nem állított avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. Akik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén akik az uradalommal szemben tartozásban vannak vagy bármilyen czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a miniszterium segédhivatalai igazgatóságánál (Hold-utca 16. sz.) a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Budapest, 1908. április havában.

649

A m. kir. vall. és közokt. minisztertől.

Gazdák figyelmébe!

Van szerencsém tisztelt vevőim és gazdatársaim becses tudomására hozni, hogy a 60 év óta fennálló eredeti tisztavérű **berni** tehenészetemet békéscsügi kamuti gazdaságból somogy megyei **németladi** gazdaságomba áttettem, ahol ezentúl is állandóan tisztavérű **berni** bikák eladásra fel vannak állítva.

Ugyanott telivér és féivér ardenni mének és mén-csikók eladók.

Posta és távirat: **Németlad.**

Gróf Hoyos Miksa.

577

■ **ELADÓ** ■

egy Hofherr és Schrantz-féle nyolcz lóerejű öt éves

gőzmozgony

teljesen jókarban, melynek kazánpróbája kifogástalan
eredménynyel f. hóban ejtetett meg.

Levélbeli tudakozódások

Lengyel Testvérek, Dáka, (Veszprém m.)
czimen kéretnek. 642

Minden termelőnek nélkülözhetetlen
a most megjelent

MEZŐGAZDÁK ÜZEMI ÚTMUTATÓJA

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapi üzleti életben folyt nosan előforduló szükséges tudnivalókról van szó. Czélszerű és hasznos segédkönyv, mely a gazdasági életben olyannyira megkívántató kereskedelmi ismeretek gyakorlati elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt.

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Miként értékesítsük terményeinket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereskedelmi szokványok. Erőtakarmányozók beszerzése körüli tudnivalók. Hogyan adjuk el borainkat? Elelmiszert-értékesítés módzatai. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lóvásárok, országos vásárok jegyzéke időszertint sorrendben. Vetőmagvak beszerzése, értékesítése. Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás. Fakeskedelmi rész. Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása. Haszonbérlet. A balesetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Ára bérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

■ Megrendelésnél kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni. ■

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát töl ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserű gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. Tanácsot ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy **állandó ellenőrzését**. Kivégzi a gazdaság számadatainak elkütyvelését, időszakai jelentések alapján. Bvi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokberbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben**. **Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal szolgál és vitás ügyekben** a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági **értékcselekedeteket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok** törzskönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatiszteket és egyéb képzetlebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az **adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését** kieszközli. **Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.**

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok: 543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementárnyárral, iparvágány a méreggel, urilakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1908

187 m. hold pilléscsügi vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertéstenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csörökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás iverez, zárt verandával. 455

200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3949

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold diszkerrel, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körüli I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencvárosától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1075 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Érmelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Tomcsvár határában, a várostól 2 kilométerre, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görényvel, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **permissum hasznos kecskei talaj**, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. Növényvetelt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtésztes köles. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsúti 1/4 óra, vasútállomástól máton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 130 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésű keresztű szőlővel, 4701

200 drb bányával. Nagymennyiségű széná, takarmány és szalma. 4701

588 hold Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/4 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640

264 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, tehertemter, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

2488 hold Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/4 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640

280 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061

555 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak, 40 h. dohányengedély, /okarban levő kelő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 1335

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1198

513 m. h. Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Elegeted gazdasági épületekkel és külön belsősséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 234

2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1900 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jai elhelyezett majorban kelő gazd. épülettel. Uri lakó holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ára 700.000 kor. Teher 400.000 kor., mely rajt maradhat. 294

75 m. hold Temes m.-ben, vasútállomás mellett, épületek nélkül kat. holdanként 600 K-ért. 309

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, csiládnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkjal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

1000 holdig cserbe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 3967

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 5050

200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, czukorrépa vidékén, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal. Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5216

800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehertemter vagy olcsó amortizációs kölcsonnel. 1214

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/4 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

800-1000 hold jó földet és épületekkel, instrukcióival. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok: 480 m. hold Abony megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik: 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rala tejgazdaságú fizhető. 2530

800-1000 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezen kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** telepitésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek. 494

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

M. kir. földmivélsügyi miniszter.

3708.—1908. II. 1. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti- és jászberényi osztályainál elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1908. évi november hó 1-től 1909. október hó végéig szükségendő **kenyér, zab, széna, alomszalma és kemény tüzifa** biztosítása tárgyában **1908. évi május hó 29-én d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog a debreczeni méntelep parancsnokságnál megtartatni.

A szállítási feltételek egy a debreczeni méntelep parancsnokságnál, mint az egyes teleposztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkesztésére, valamint a czikkek mikénti szállítására vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelmé a hatóságilag kifüggesztett árlejté-i hirdetményekben foglalt mintára.

Budapest, 1908. évi május 9.

M. kir. földmivélsügyi miniszter.

Gulyabeli marha eladás.

A gróf Eltz hitbizományi uradalom Ludvince gazdaságában (vasut és bajó-állomás Vukovár) folyó évi május hó 27-én délelőtt 8 órakor eladásra kerül számelelti, továbbtenyésztésre alkalmas

**16 drb gu'yatehén borjával együtt,
42 drb hasas és meddő gulyatehén,
16 drb 3 éves gulyaüsző,**

amelyre a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghívattak.

Ugyanítt 2-2 1/2 éves gulyabikák is kaphatók.

Vukovár, 1908. évi május hó 14-én.

658

Uradalmi felügyelőség.

688/908. sz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A m. kir. közalap. uradalomhoz tartozó, Temes megye Bachovár község határában lévő **454²³/1600 hold kiterjedésű mezőgazdasági birtok** 1908. évi október hó 1-től 1920. évi szeptember hó 30.-ig terjedő 12 évi időtartamra a Buziásfürdőn székelő kir. közalap. gazd. főtitzség hivatali helyiségében **1908. évi június hó 11-én d. e. 11 órakor** tartandó zárt ajánlatu verseny útján a házi gazdálkodás kötelezettsége mellett bérbe fog adatni.

Erről bérelni szándékozók azzal értesítettnek, hogy 1 K bélyeggel ellátott s kellő bánatpénzzel felszerelt, sajátkezűleg írt, vagy két tanu előtt aláírt zárt ajánlatukat, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, borítékozva az árverés megkezdése előtt a főtitzségnél benyújtandó lesz.

Bánatpénzül 1000 K készpénz vagy ily értékű óvadék-képes értékpapír lesz az ajánlathoz csatolandó.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén kik az intézettel szemben hátralékos tartozatban vagy perben állanak, a versenyből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok, valamint kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelték figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlattevők közti szabad választás a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak tartatik fenn.

A részletes haszonbérleti feltételek a kir. közalap. gazd. főtitzségnél Buziásfürdőn a hivatalos órák alatt betekintheők vagy az érdeklődőknek költségükre posta útján elküldetők.

Buziásfürdő, 1908. évi április 20-án.

680

A m. kir. közalap. gazd. ker. főtitzség.

Szmrecsányi László kassai királyi közjegyzőtől.

18387/1908. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

A szepesi püspökség és szepesi káptalan tulajdonát képező Abauj-Torna vármegyében Kisida községben fekvő, a kisdai 1. és 115. sz. tkvben foglalt erdő- és mezőgazdasági birtok, melyből:

szántóföld	---	---	---	173 kat. hold	280 négyszögöl
kert	---	---	---	6 " "	1018 "
rét	---	---	---	45 " "	36 "
legelő	---	---	---	2 " "	50 "
erdő	---	---	---	780 " "	---
adómentes	---	---	---	2 " "	74 "

összesen ... 1008 kat. hold 1458 négyszögöl

melynek biróilag megállapított becsértéke: 440.964 K 3 f.

1908. évi június hó 15. napján délelőtt 10 órakor alulírott kir. közjegyző hivatalos helyiségében nyilvános árverésen eladatik. Kikiáltási ár a becsár, melyen alul a birtok el nem adatik. Bánatpénz 44.096 kor. 40 fillér.

Bővebb felvilágosítást nyújt Görgey Jordán jószágigazgató Lőcsén és alulírott kir. közjegyző.

Kassán, 1908. évi május hó 12. napján.

Szmrecsányi László
kir. közjegyző.

646

**Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat** //
levélpapirokat // //
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít //

"PÁTRIA"
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

/// BUDAPEST ///
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel Kész-
séggel szolgálunk. "

Kölcshör

ma
gabor
burgony
liszt
gyap"HUNGÁ
Szólóköv

Magy

BUDAP

Budap

Nagy

Peronospora

kezést nyújt az
mölcskerékben
szer. Hatása hi
és munkamegta
kezes peronosy
1 üveg használ
6 üveg 8 koron
metezéséhez 3
Sándor M.-
kultura" me
Budapest, V

5989. sz. 1908.

Temesv

AN I

ORSZ

folyó év

1-ig bezár

Mindenféle

május hó 28-tól,

meg van engedve.

Temesvárott,

656

10 darab

te

a nagy york

elején imp.

uradalom

Acetyl

Kézi, kooi-

asztali, udv

Acetyl

BÁRD

Budapest, VI

Főváros

Telefon 4100.

Arjegyzék kv

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

mag-
gabona-
burgonya-
lisztes-
gyapju-**ZSÁK**behordási-
kazai-
repcze-
rostaalj-
waggon-**PONYVA****NAGEL ADOLF**

zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cseréles.

BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.

Sürgönyezim: **NAGELA BUDAPEST.**

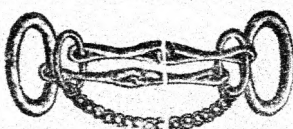
Vidéki telefon: 35-92.

„HUNGÁRIA“ kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kévekötözők.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.**Magyar Gazdák Értékesítő
Szövetkezete**

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczél: **BUDAFOKON.****Értékesít** hűveléket, baromfi, vadfélék, tej-
terméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
söt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKÉY.
Herdőber-értékesítő osztály. Égetett aszazze-
N-ök értékesítése.A Magyar Országos Méhészeti Egyesület
vezérképviselői.A szövetkezet tagjai kedvezményben részesül-
nek. Mindennemű értékesítéssel egybe-
dítkezni nyújt felvilágosítást.**Védalam a baleset ellen!**Nem törhet ki a ló többé, ha
a szab. biztonsági záblá
használjuk.Ára 4-9 korona darabonként. Prospektusok ingyen.
J. PFEIFFER, WIEN, III/2, Stammgasse 15.**Peronospora** szőlőmoly, szőlőpenész és az összes
kártékony rovarok ellen biztos véde-
kezést nyújt az „Extirpátor“ kivonat. Szőlő- és gyü-
mölcskeretekben egyaránt nélkülözhetetlen permetező
szer. Hatása biztos. Eső nem mossa le! Őrlési idő-
és munkamegtakarítás. Legjobb és legolcsóbb véde-
kezés peronospora ellen. Nem por, hanem folyadék.
1 üveg használati utasítással 2 kor., 3 üveg 5 kor.,
6 üveg 8 korona. Egy katasztrális hold szőlő per-
metezéséhez 3 üveg elegendő. Utánvétellel kapható
Sándor M.-nál, Mohol (Bácska) és az „Agri-
kultura“ mezőgazdákot ellátó részvénytársaságnál
Budapest, V., Zoltán-utca 12. 632

5089. sz. 1908.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Pünkösdi

országos vásárMájus 28-án május hó 28-tól június hó
1-ig bezárólag fog megtartatni.Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra
május hó 28-tól, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve
meg van engedve.

Temesvárott, 1908. évi április hó 22-én.

A városi főkapitányságtól:
Reő Ferencz, főkapitány.

656

Nincs többé büz!A Bonodor folyadék a legbüzősebb árnycsók
szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegy-
súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50
K. (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag
2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.
A Bonodor por vízelédék azonnali szaga-
talanításra kitűnő szer. 5 kilós posta-
csomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag
2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés
kiszáraztatás vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ

Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

A Boros-féle kutyaeledel

a leghatásosabb és legolcsóbb tápszer

kutyák és sertések részérehusrost karikákban ... 26 kor. mm.-ként
husdara és huskorpa 30 " "Próbarendelés 5 kilós postacsomagban 3 K portó-
mentesen. **Kutyaeledel-Zwieback**, kitűnő kutya-
tápszer 40 kor. métermázsánként. Próbarendelés 5
kilós postacsomagban 3 kor. 40 fill. portómentesen.**BOROS SAMU**szappan, kutyaeledel, huskorpa és husdaragár **Erzsé-
betfalva, Soroksári-ut 50.** Telefon 26.**Eladó**

10 darab, 10-12 hónapos tisztavérű

tenyészkoczaa nagy yorkshirei fajtából, importált kanok után nevelve és május
elején imp. kanokkal begatva. Kérdések intézendők a **sárvári**
uradalom ujmajori intézőségéhez Sárvár, Vas m.

643

Eladó.Bérlet megszünte miatt saját nevelésű, szimmentháli keresz-
tezés, szépen fejlett **vöröstarka 10 db előhasu 2 1/2**
éves üsző, 10 db 1 1/2 éves üsző és 10 db 2 1/2 éves
ökörtnő. Hoffmann Testvéreknél, Rárósmulya-
don, posta, vasut: Nógrád-Szakál.

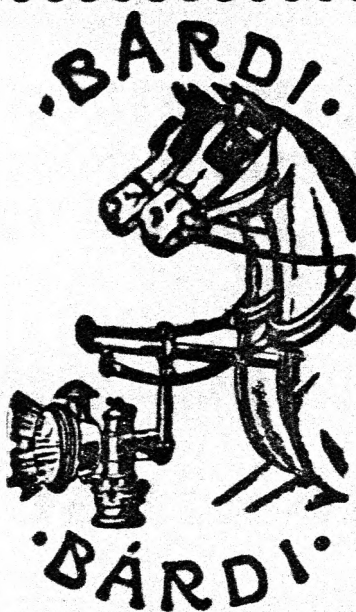
644

GÖZEKE**Acetylen-lámpák.**Rijeli szántásoknál gözekre
különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.**Automobil-lámpák.**Kézi, kocsi-, spritzbogen-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-**Acetylen-lámpák.****BÁRDI JÓZSEF**

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgönyezim: Pneumatika.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bér-
mentve.**Pinzgau**
tenyészbika.18 darab 1-1 1/4 éves elsőrendű kiváló pinzgau
tenyészbika, importált eredeti pinzgau tenyész-
állatoktól származva és az országos törzs-
könyvbe felvéve, eladó **CZUKORGYÁR-
NÁL, Botfalva, máv. állomás, Brassó megye.**

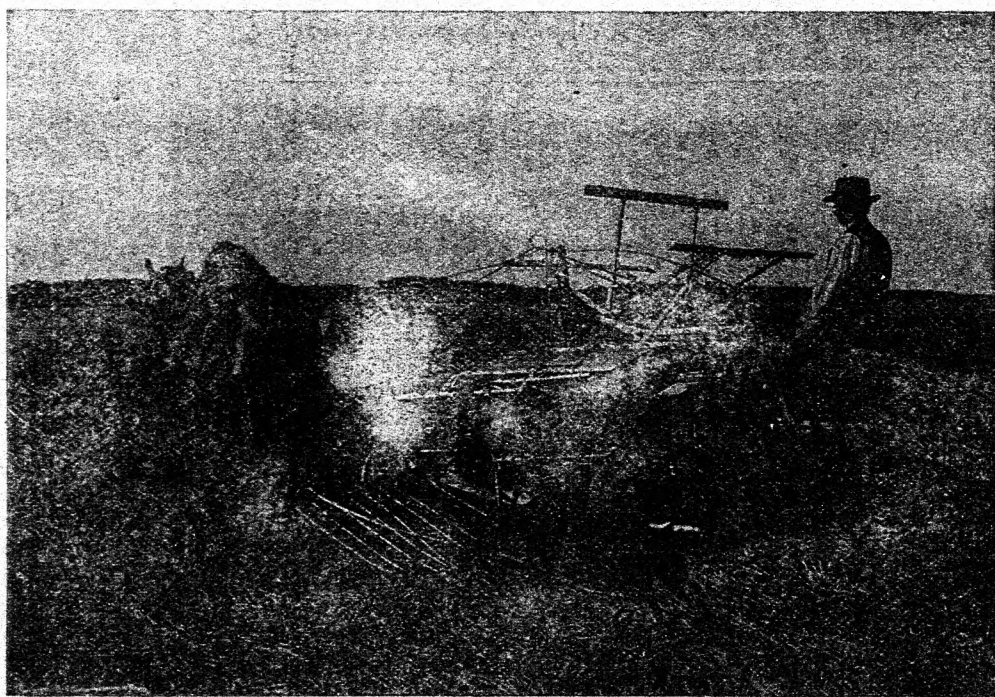
631

„MILLENNIUM“

fűkaszáló, marokkrakó- és kévekötő-aratógépek
1908. évi szerkezet.

Csekély
vonóerő

Nagy
munka-
képesség

„MILLENNIUM“ kévekötő-aratógép.

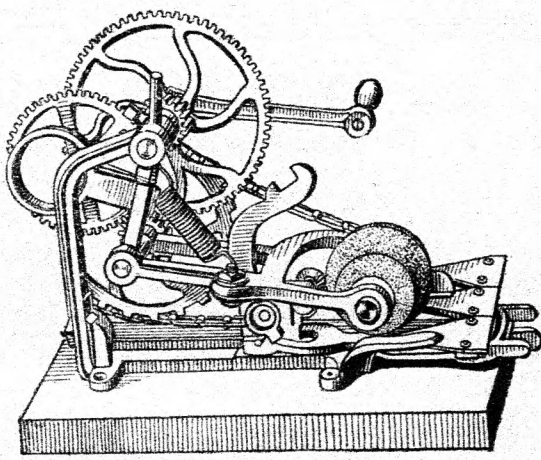
Tartós
gépek

Olcsó árak

MANILA KÉVEKÖTŐZSINEG OLCSÓ ÁRON.

„WESTERN“

amerikai önműködő köszörülőgép

Benzinmotorok, ELEKTROLOKOMOBILOK, gőzlokomobilok, szántási czélokra is alkalmas utimozdonyok, gőzcséplőgépek, szalmakazalozók, „LOSONCZI DRILL“ vetőgépek, RESICZAI ekék stb. stb.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32. sz.

40. SZÁM
Erdélyi Keres
Társasá
Fodor és T
megbízásokat e
járomos ökrök
sörtések, juhok,
egyéb tenyész- v
nálai állatok bes
és azokat felelőss
gyorsan és jután
rejt forrásból
Czlm: Erdélyi Ker
Társaság Kolozsv
egyház-utca 2-
Telefon 3

Murak
hidegvérű (no
tenyé
lova

és tenyész
vásárlásánál kö
tenyésztőtől, s
semet feljárom
évből Muraköz é
tartandó lóvásá
zékét kívánatra
küldöm. Elsőrend
cziák rendelkezés
Czimem
idősb Heinrich
lóvásárló ügyn
Csáktornya (C
Sürgönyczi
Heinrich S
Csáktornya

Vegyes
Társ kerestetik 12 é
álló exporok p
hoz 100.000 koronával
ban egyedül áll és na
lemmel jár. Specziál
a kiadóhivatal tovább

Eladás
Alkalmi zongor
Büsendorfer Sch
for Korn-Wirtl
mesterek gyárát
200 frittől fogjelt
nek 160 fritt, új
vagy planinó 20
feljebb, minden
Zongora-, cimbr
gélások helyben
kon, szakmunka
sok. Által gyor
: eson esakbúit
REMÉNYI MI
Magy. Kir. Zene
szállítója, B U D A
VI., Király-u. 59.

Gödöllön közvetlen
mellet 2 bérház ad
ház 4 szép szoba,
összes melléképítség
zött udvar elkülönített
udvarból áll. Ugyanc
bérház 4 lakással, mely
1100 korona, szintén elár
értésítés „Ház” jelt
kiadóhivatalban ügyh
54 éves tapaszt
a hazai sertésenyészt
lás terén. Irta Fodor
bírtokos. 1 kor. 70 f
beküldése ellenében
szállítja a „Pátria”
könyvkereskedése Bud
Ullői-nt 25. szám. (K)

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 424

Muraközi hidegverű (nori) igás tenyész-lovak

és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem: idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgőnyezim: Heinrich Mór Senior, Csáktornya. 5729

Vegyesek

Társ keresték 12 év óta fennálló export cég vállalatához 100.000 koronával, az Országban egyedül áll és nagy jövővel jár. Szociális cimen a kiadónivalat továbbít. 4024

Eladás

Alkalmi zongoravétel Bösendorfer Schweighofer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 fűtől felebb. Pianónak 160 fűt, új zongora, vagy pianó 250 fűtől felebb, minden árban. Zongorák, ezimben hangulások helyben és idegen, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközözve nek. REMÉNYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zeneakadémia szülője, BUDAPEST, VI., Király-u. 58. 5472

Gödöllön közvetlen a vasút és szép arany liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szob, hozzávaló összes melléképítmények, parkozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Ház” jelleg alatt s kiadónivalatban nyerhető.

54 éves tapasztalataim a harai sertéstenyésztés és hizlalás terén. Irta Fodor Antal földművelési 1 kor. 70 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Jutányosan eladók: egy benzinmotor, egy orosz tüzelő; mindegyik egy-egy 8 lóerjű cséplőgarnitúra. Megtekinthető Törökzentmiklóson. Kanizser-féle telken. Ugyanott benzinhordók is eladók. Felvilágosítást ad özv. Kanizser Gyuláné Debreczen, Jókai-utca 7. 3535

40 q muharmag 4 14 K. 200 darab nyul, orosz belga, ezüst és bécsi, 4-5-6 hónapos, 4-5-6 K. 5 hónapos Berkshiri kanok, 2 K. kilója. 5 darab Yorkshiri 10 hónapos kan, 180 K.-val különkint. Milleniumtelep Nagysz. 4042

Légszárított tölpi pótküli szalonna, oldalanként 35-35 kg. nehéz, kaplató Rauchauber Nándornál Újszentannán (Arad megye). 4013

Budapesti bérház, mely tisztán szalonna, oldalanként 35-35 kg. nehéz, kaplató Rauchauber Nándornál Újszentannán (Arad megye). 4013

Rét- és legelőművelés. Gyakorló gazdák részére. Irta Károly Rezső. 101 ábrával. 3 kor. 60 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Krassószőrényben Lu-gos mellett 6,5 kat. holdas birtok épületekkel és egy gőzmalommal 175.000 forintért, ugyanott 720 holdas, épületekkel, 210 és holt felszereléssel és vétessel 220.000 forintért eladó. Fővárosi Közevitési Iroda Dohány-utca 30. 4045

A kajmádi gazdaságban egy levő, 10 lóerjű teljesen jó karban levő, 10 lóerjű a magyar államvasutak gépjárműosztályán készült szarvasi cséplőgarnitúra eladó. Érdeklődők forduljanak az intézőséghez Kajmád, u. p. Tolna, vasútállomás Hidja-puszta-Apát. 4046

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világhírű törekrostat. Megrendelhető Bencsik Pálnál Tisza-Alpár. 4018

Eladó prima paprika-hóles mázánként 12 fűtért. Irta Farkas Mihály dr. 1 kor. 30 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Tökmag. Sok éven át álltam sikeresen a magyar államvasutak gépjárműosztályán készült szarvasi cséplőgarnitúra eladó. Érdeklődők forduljanak az intézőséghez Kajmád, u. p. Tolna, vasútállomás Hidja-puszta-Apát. 4046

Az év 12 hónapja. Mezei és kertgazdászok emlékeztetője. Irta Farkas Mihály dr. 1 kor. 30 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Tarkabab cselédeknek és aratóknak konvenczióit, ugyancsak tökmag és napraforgómagok legújabbabb beszerzéséről bármely mennyiségben Klein Ferenc és Fia cégénél Budapest, Kálmán-utca 17. 3862

Vizsla idomítása. Függetlenül a beteg gyógykezelése. Irta Fomagy József. Köve. 6 kor. 20 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Eladó Mikola községben Szatmárnémetyben, fővonal mellett 95 holdas nemesi birtok 22000 forintért. Kétféle buza-termő földet kertészetre alkalmasak. Teher 20000 forint. Ott államasvuti marokrakó aratógép is eladó. Válaszbélyeg. Rácz Gyula tulajdonos. 4021

Automobil. Egy 7 HP és egy 12 HP és egy 15 HP 1 1/2 évig használatban volt, garantált, jó karban levő automobil eladó. Bővebbet: Szedenik Péter, Budapest, Váci-körút 57/a.

Vadászfegyver. Több kitanó poton fron eladó. Közük Top-lewakuclu Lancaster 20 fűt. Előlekvő lakatszerkezeti modern Hammerles 28 fűt. Orszegszaru Bäckstünte 40 fűt. Snelleres-Man-Echer és 15bb más jó puská. Radó Pál Egyetem tér 5. Nehány Hammerles revolver, ismétlő pisztoly, régi kardok, kovás pisztolyok, flobert és czellővő pisztoly és revolver. 4036

Telefon- és távírdá-oszlopok

50gytábiól 6 1/2, 8 és 10 méter hosszúak, valamint 2 1/2 m. hosszú faragott 50gytá kerítés-oszlopok jutányos áron kaphatók Bányász Mór és Fia cégénél Temesvár. 4038

Prairie Királynőtengeri, bõtermõ, 100 kg. 16 K.

Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 18 kor.

Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100kg. 18K.

Amerikaidió, szil, körissorfák 100 db 70 kor.

Pekingi kacsatojás tuczaja 8 kor.

Olaszemdeni libatojás tuczaja 24 kor.

Bronzulykatojás tuczaja 12 kor.

Fehér és fekete Orpingtontojás tucz. 12 kor.

Magyar úszók 1-2 évesek élõ kg.-kint 80 fill.

Magyar úszók 2-4 évesek élõ kg.-kint 70 fill.

Magyar igásökrök dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600-1600 kor.

Lámpanélküli melegvifűtésű keltetõgép 130 tyuktojásra 120 kor.

Gróf Teleki Arvéd uradalomban, posta, távírdá, vasut KÖNCZA.

Magyar gazdák a német földről. Az OMGE által 1907 május-junius havában rendezett németországi tanulmányúton szerzett benyomások és tapasztalatok ismertetése írásban és képen. 5-30 K. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mézszárkából, istállóból, vágohidról biztosan elűzettek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 m²-méterre, 5 kg. leirással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető FODOR FERENCZNÉ Budapest, VIII., Kistaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Nedves falak

gyökeres száraztétel, istálló-mennyezetek

tökéletes páramentesítés, szab. „Kosmos” hornyolt aszfaltfémekkel

Kitűnően bevált.

Felvilágosítást ad: Greif Antal mernök Budapest, VIII., Salétrom-utca 10. (Telefon)

Szépességi Kárpáti fenyőborovicska,

valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, kálfelújító, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorháj ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerosztó, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. Nemesak Magyarországon és más európai államokban, hanem Amerikában is a legjobb hírnévnek örvendő. 5 kilós kosáréveg bérmentve, postautánvétellel 12 kor. Ganovszky Gusztáv fenyőborovicska-gőzfőzetársaság, Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Adófizetők tanácsadója. Utibárgiztatást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Irta: Honffy Lajos. 2-ik javított és bővített kiadás. Áll. bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépelet lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

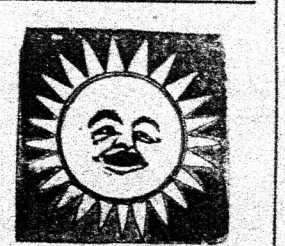
KELTETÕGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetõgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetõgépek sok száz kilós állományban és ajánlatok egész Ausztriában és Magyarországon, melyek bárkinek díjtalanul megküldenek. Keltetõgépek tyuk-, liba-, fogoly-, fűz- és kacsatojásokhoz. Keltetõgépek részletes leírása. Keltetõgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Klok, Reisenberg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Préselt buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Báoska). 6808

650 holdas nemesi birtok

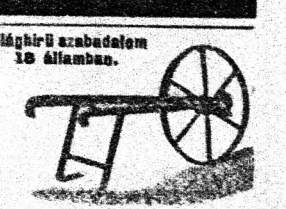
és pedig 350 hold szántó, 50 rét, 10 belsőség, park és szőlő, 210 erdő és legelő, 7 szobás modern kastély, gazdasági épületekkel, közel vasúthoz, felszereléssel, vételekkel együtt 135.000 forintért eladó. Közéletben komoly vevőnek Ötvenróthor Bernátnál, Nagykanizsán. 615e

KELTETÕGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetõgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetõgépek sok száz kilós állományban és ajánlatok egész Ausztriában és Magyarországon, melyek bárkinek díjtalanul megküldenek. Keltetõgépek tyuk-, liba-, fogoly-, fűz- és kacsatojásokhoz. Keltetõgépek részletes leírása. Keltetõgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Klok, Reisenberg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Eladó bérház!

Budapesten (IX., Mester-u, 12. sz.) a Ferenoz-körut közelében, 175 m² m. Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgál. — Ügynökök kizárva.

Stádel-Torkos földmérõ-taliga

kapható Stádel gépgyárban, Gyõrff. Vétel

Szikfivirág. Flor chamomillát minden mennyiségben veszek. Ugy a gyűjtés, valamint szállítás és ára névre felvilágosítást adok. Detsinyi Frigyes Budapest, Marokkó-utca 2. sz. 4020

Bérlét

Bérbe vennék egy mezőgazd. szeszyárat, 600-900 hektoliter kontingenssel, birtok nélkül, burgonyatermő vidéken folyó évi szeptember 1-től. Esetleg társasviszonyba is lépnek. Részletes ajánlatokat Schwarzer Nándor, Nyiregyháza kérés. 4023

Vadászterület. 2650 holdnyi területen a vadászat egy vagy több ére augusztus hótól bérbeadó. Bővebbet Klein Sándor Ruzs, posta Karánsebes. 4057

39045 I. B/1 1908. sz.

Faeladási hirdetmény.

A liptó-újvári m. kir. főerdõhivatal kerületéhez tartozó alább megnevezett m. kir. erdõgondnokságokban 1908. évtõl kezdõdõleg, bezárólag 1912. évig, tehát egymástán következõ öt éven át termelhetõ fenyõ- és esetleg szil-, uhar- és köris- épületi és műszerfának, valamint lágy és kemény tűzfának tövön az erdõben, kat. holdankénti egységárok mellett, illetve a kincstár által házilag kitermelt és a farakodókra leszállított szálfá- és rönkfátoménnek köbméterenkénti egységárok mellett való értékesítése iránt a liptó-újvári m. kir. főerdõhivatali iródjában zárt írásbeli versenytárgyalás fog 1908. évi június hó 1-én d. e. 10 órakor tartatni és pedig I. II/a csoport. Az oszadai vízfűrészhaszárlatával az oszada-revuezai erdõgondnokság „A” üzemszatólyának IV. vágásosorozatában és a „B” és „D” üzemszatólyában a fennebbi 5 év alatt kihasználandó 504,9 kat. holdon termelhetõ mintegy 53.300 m³ fenyõ épületi és műszerfára és mintegy 4800 m³ lágy és 15.300 m³ kemény tűzfára. Kikiáltási ár kat. holdanként 1255 korona. Bónálpénz 12.000 koróna.

2. II/c, II/d és II/e csoport. A likavai m. kir. erdõgondnokságban a fent megjelölt 5 év alatt a Csebrád és pod Szokole nevű vágásterületeken kihasználandó 54,55, illetve 41,4 kat. holdon a kincstár által kitermelendõ és a Vág melletti rakpartokra s a „Lucska” nevű vágásterületen kihasználandó 54,2 kat. holdon ugyancsak a kincstár által kitermelendõ és a lucski-erdei farakhelyre leszállítandó mintegy 5700, 5500, illetve 8600 m³ fenyõ szál- és rönkfára. Minden csoportra külön adandó ajánlat.

Kikiáltási ár: a) A II/c és II/d csoportnál a Rózsahegyen a Vág melletti rakhelyen átadandó fa után: 10-19 cm. középátmérõig m³-ként ... 13.- kor., 20-28 cm. középátmérõig m³-ként ... 16.- kor., 29 és több cm. középátmérõig m³-ként ... 18,50 kor.

b) A II/e csoportnál a lucski-erdei rakhelyen átadandó fa után: 10-19 cm. középátmérõig m³-ként ... 11,40 kor., 20-28 cm. középátmérõig m³-ként ... 14,40 kor., 29 és több cm. középátmérõig m³-ként ... 16,90 kor.

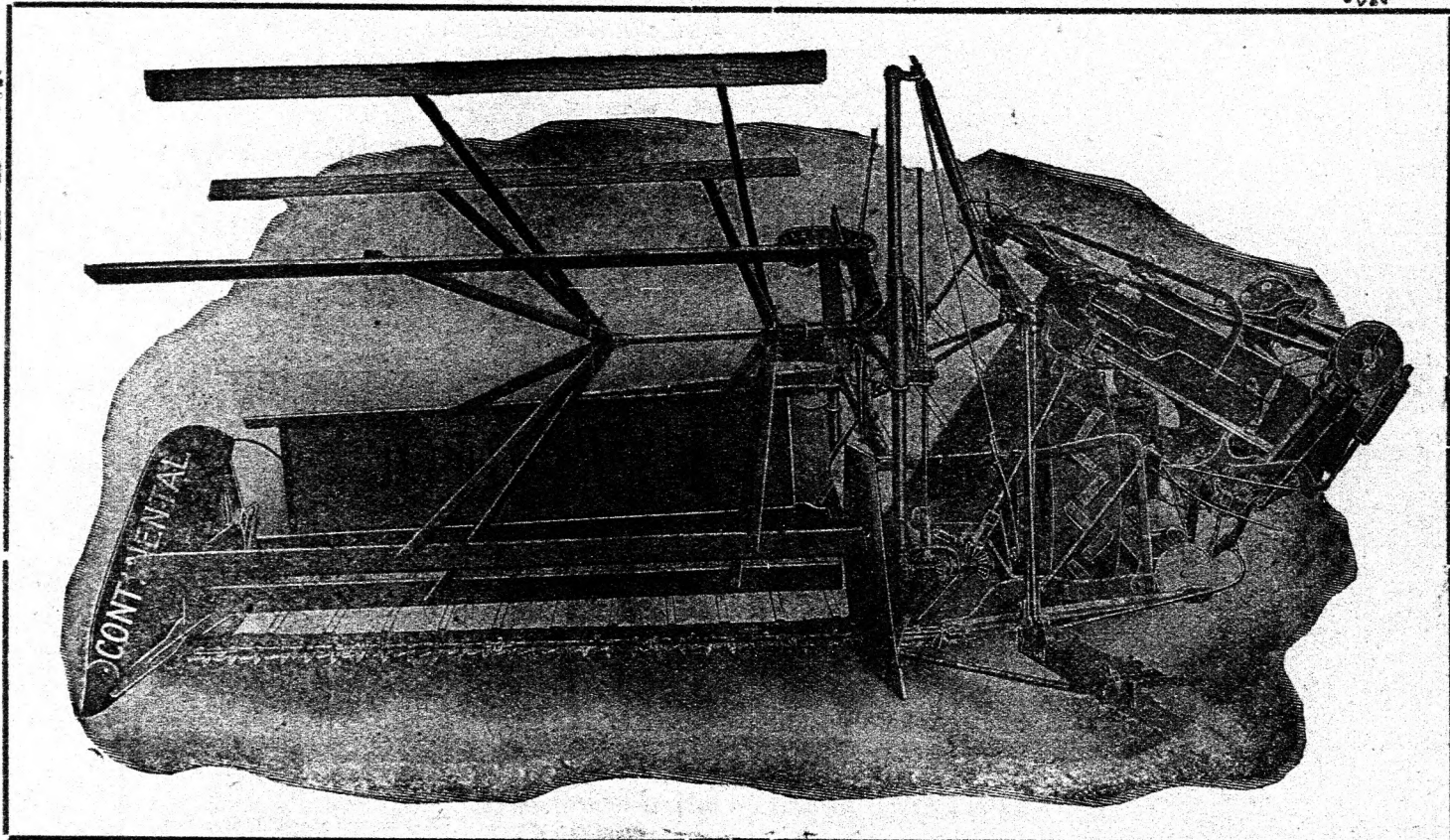
Bónálpénz a II/c és II/d csoportnál 1500-1500 és a II/e csoportnál 2000 korona.

Az eladásra kerülõ összes vágások a helyszínén ki vannak tűzve és az érdeklõdõk által bármikor megtekinthetõk és becsülhetõk is. Bõvebb felvilágosítással a liptó-újvári m. kir. főerdõhivatal szolgál, ahol az általános árverési és a szerzõdési feltételek is megtekinthetõk. Ezek a feltételek úgy a m. kir. földmívelésügyi miniszterium erdészeti fõosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 18.), valamint a liptó-újvári m. kir. főerdõhivatalban átrhetõk. Kelt Budapesten, 1908 május hóban.

M. kir. földmív. miniszterium. 663

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kévekötő aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-

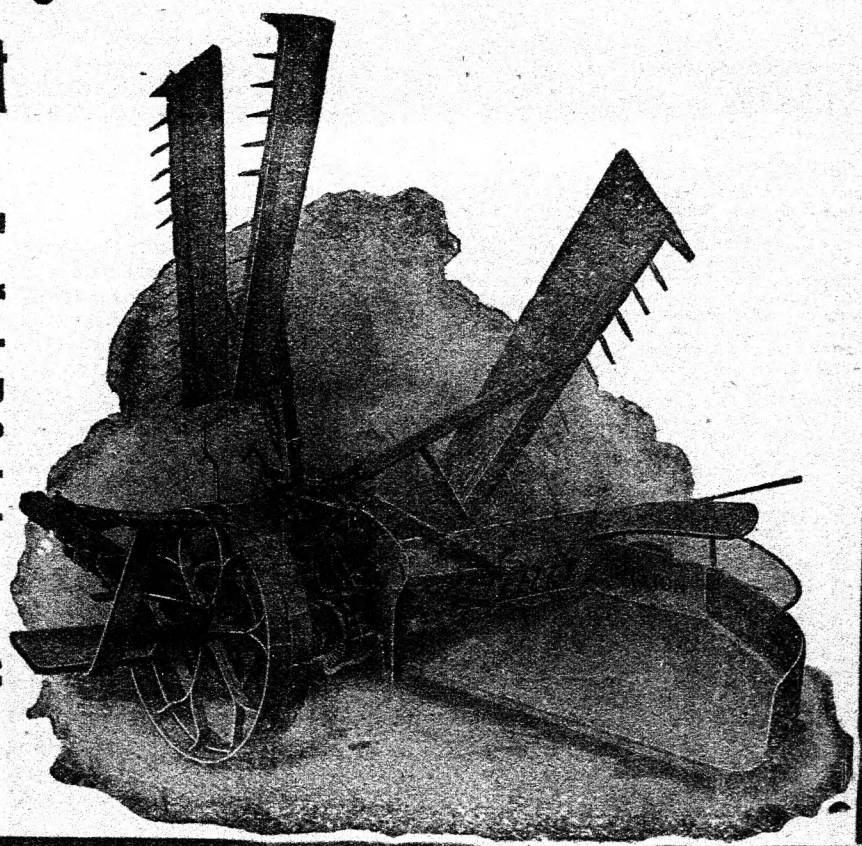
gépek a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A „JOHNSTON” aratógépek dőltek gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1907-iki idényben 1600 „JOHNSTON” gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; 1908-ra már eddig is beérkezett több mint ezer darabra szóló utánrendelés a „JOHNSTON”-gépre birtokosainak megelégedését minden dicséretnél meggyőzőbben bizonyítja:

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési ár 2
minden szó
... den szó.
A legkisebb

Betölti
birtokos
KIS

Földbirtokos

Díjmentes

A Magyar

és Erdélyi

Értéktudós

IX., Ulló-ut 2

birtokos

ügyeimet

állást közvet

bol gazdálkodók

zobb állásokra

gyezve.

Az állásokhoz

díjmentes.

esetén az ag

gatók a b

lára megfelo

tet ajánl a a

az illetők bir

solatott és od

sútra vonath

megküldi.

Írta: L. L. L.

birtokos a

kat, hogy gar

sok betöltés

irofi egyes

külvilág

igénybe ves

kedjenek.

A. N. Gazdálkodó

Országos Egyet

Betöltés

Egy 2000 hold
részre olva
tiszt keresték, k
daságokban hossz
resen működött.
nyitványmásolat
vissza nem küld
Jónás Budapest,
kéretnek.

Keresetnek

végzett fiatalok

és irnok teendő

tés: lakás, fűtés,

80 korona. Oly s

lyes fiatalok

biztosítani akarják

másolatukat küld

lf. Jankovich Béla

Zayzon Béla gazd

tur, Hont megye.

Gözeke-gépek

zást mélt. Ham

báró Pta-Sári ura

gő. eke kezelő

Járassággal

minden más gazd

lési és javítás

esését szakértel

tudja, nagyobb

készítő-kamra ber

esetleg motoros

abban gyakorlat

kezésére álland

mint a műhelyi

szerszámok

Ajánlatok, hivatal

levélre és eddigi

fizetési igények

az uradalmi

Pta-Sári, u. 1

Bács megye in

mélyes jelentkezés

tásra kívánatlak, n

vasuti költség az

megértetik.

Tejgazdaságba

ember, több évi g

a magyar, német

ugy irásban, mint

birja, irodai teem

képes, junius else

előbb is fizetési

lésevel ajánkozók

salu Uradalom, 1

Számtartót ker

meg

das gazdaságban

gazdasági kettős

tökéletesen járta

szerep igényű, o

kik már ily állásb

volnak. Külső gaz

nem lesz felada

melyek vissza ne

bizonytványmáso

tési igényekkel Bo

Dombrád címre k

Gazdasági köny

tas, mérlegképes, g

a német, horvát

magyar nyelv tel

megbízható erő, ju

belepéssel kerest

ványmásolatok és

tési igények meg

Noskovics Urada

Noskovicsra, Szlavon

dók.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér betűtáblásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér betűtáblásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó bírtaokos vagy bérlo címzések kitételei és a Kis Hirdetésekre előre fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza székes levélbéllyel vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdasítók és Erdőgazdák Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-út 25.) felhívja a birtokosok és bérlo urak figyelmét

állást közvetítő osztályára, hol gazdasítók a legkülönbözőbb állásokra elő vanunk jegyzve.

Az állásközvetítés teljesen díjmentes. Megkeresés esetén az egyenlőt igazgatósága a betöltendő állásra megfelelő gazdasítót ajánl a tulajdonosnak az illető bizonyítványmáskolatát és eddigi működésére vonatkozó adatokat megküldi.

Tisztelettel felkérjük a birtokosok és bérlo urakat, hogy gazdasítói állás betöltésére először az illető egyesület állásközvetítő osztályát igénybe venni szíveskedjenek.

A Magyar Gazdasítók és Erdőgazdák Országos Egyesülete elnöksége.

Betöltendő állás

Egy 2000 holdas bérzöldgazdaság részére olyan intéző gazdasítót keressünk, ki bérzöldgazdaságokban hosszabb ideig sikeresen működött. Ajánlatok bizonyítványmáskolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, Strasser János Budapest, Váci-utca 34. kéretnek. 3957

Keresetlik

azonnali belépésre végzett fiatal ember tehetségéhez és iróni teendői végzésére; fizetés: lakás, fűtés, világítás és havi 80 korona. Oly szorgalmas, erélyes fiatal ember, kik jövőjüket biztosítani akarják, bizonyítványmáskolatukat küldjék meg nagyra, Jankovits Béla urhoz, címzve: Zayzon Béla gazdasítójához, Földvár, Hont megye. 3977

Gözeke-gépezés

nyer éves alkalmatosságot mélt. Hammerstein Richárd úr Pta-Sári uradalmában, ki a gépek kezelésében és a járművelés minden más gazdasági gép kezelését és javítását elvégzi, a csaplést szakértelemmel vezeti tudja, nagyobb takarmányelőkészítő kamra berendezéséhez esetleg motoros erővel, az abban gyakorlatlan. Segédkezelőre állandó egy a külső, mint a műhelyi munkának: 1 segédkezelő és 1 gépfitő. Ajánlatok, hivatalos oklevelek és eddigi működése, a fizetési igények megjelölésével az uradalom intézőjéhez: Pta-Sári, u. p. Bajnok, Bács megye intézők. Személyes jelentkezés csak felszólításra kívánatik, mely esetben a vasúti költség az uradalom által megtérül. 4012

Tejgazdaságban

jártas, nőtlens, fiatal ember, több évi gyakorlattal, aki a magyar, német és tót nyelvet úgy írásban, mint szóban teljesen bírja, iródi teendőket végezni képes, június elsejére vagy még előbb is fizetési igények megjelölésével ajánlkozzék. Cím: Bicsesfalva Uradalom, Trencsén m. 4016

Számartató

keresek szabócsalás gazdaságomban. Pályázhatnak gazdasági kettős könyvelésben tökéletesen jártas, mérlegképes, szerény igényű, oly nos egyének, kik már ily állásban alkalmazva voltak. Külső gazdasági teendő nem lesz feladat. Ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, bizonyítványmáskolatokkal és fizetési igényekkel Bodor Zsigmond Dombvár címre kéretnek. 4014

Gazdasági

könyvelő, a kettős könyvvitelben jártas, mérlegképes, gyors levelező, a német, horvát és lehetőleg magyar nyelv teljes bírásával, megbízható erő, június végével belépéssel keressük. Bizonyítványmáskolatok és ajánlatok fizetési igények megjelölésével, a Noskovei Uradalom címére Noskovecra, Szlavóniában intézendők. 4017

Gözekekhez

hosszabb gyakorlattal bíró és gözekekezésre jogosított, a gözekekeztést teljesen érő szakember azonnali alkalmazásra keressük. Pályázatok bizonyítványmáskolatokkal, melyek vissza nem küldetnek. Sváb Gyula Czibakháza címzendő. 4013

Segédítási

állás van üresedésben a Szirmay György gróf ur szomatori gazdaságában. Pályázhatnak tanítványok, akiket a gazdaságban tanítványként eleget tett némi gyakorlattal bíró egyének. Bizonyítványmáskolatok W. G. J. urhoz, László intézőhöz, Szomotor (Zemplén megye) küldendők. 4037

Lónyay Menyhért

gróf ur bátyai gazdaságában egy segédítási állás jön ki, és június 1-én üresedésbe. Pályázhatnak gazdasági akadémiát vagy tanítványt végzett oly egyének, kik a gazdaság minden ágában, valamint a könyvvezetésben teljes jártassággal bírnak. Ajánlkozások: Tiszvártornyó címre Bányu, Bereg m. 4038

Állást keresők

Gazdasítót, 13 évi kintő gazdasítói, 35 év s, több nyelven beszélő, nős, gye. mektelek, azonnali belépésre állást keres. Hofnag Ferenc Ráczalmás, Fehér m.

Gazdasítót, 40 éves, nős, izr., kis családdal, kintő gazdasítói, legutóbb egy gazdaságban töltött 13 évet, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, ugyasint az iródi teendőket is. Június 1-én belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3935

Önálló intézői állást keres, jelenleg felmondatlan állásban lévő. Intéző okl. gazda, 14 évi mezőgazdasági gyakorlattal állást oly állással cserélné fel, hol kényelmes lakása lenne és megköszölné. Cím a kiadóhivatalban. 3858

A gróf Eszterházy-féle földművelőiskolát június végén, részben a katonasorozaton már tulvó növendék végre, kilenc egy része felesleges. Mindannyi egyszerű földművelő, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtok forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatóságához Csákvárra. 3776

földművelőiskolát, kintő sikerrel végzett, 29 éves, ev. ref. vallású, nős, családtalan, 6 évi gyakorlattal, melyből 3 évet mint kezelőt töltött, a gazdaság minden ágában jártas. Nagyszorgalmas, minden tekintetben megbízható, hűséges. Egy nagy intenzív birtokon ismét állásban van. Román, tót, rutén nyelven, szóban és írásban jártas. Azonnali belépésre állást keres. Bővebb leírásért, Cím a kiadóhivatalban. 3987

Kezelőitzi állást keres június elsejére a mezőgazdaság minden ágában és kettős könyvvitelben teljesen jártas, 10 évi kintő bizonyítványval rendelkező, 32 éves, r. kath., okleveles gazdasítót. Szíves megkereséseket "Szorgalmas és erélyes" jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 4010

Intézői, ismét állást keres, jelenleg is hasonló s felmondatlan állásban lévő okleveles, gyermekkorától gazdaságban nevelkedett, 30 éves, róm. kath., nőtlens gazdasítót, aki a mezőgazdaság minden ágában, könyvvezetésben, gazdasági terepeltetésben, azokról pontos tervrajzok, épülettervek készítésében is teljes jártassággal bír. Állást oly uradalom vagy gazdaságnál óhajta felcserélni, hol megköszölné. Cím: X. Y. N. Topolovec (Poste restante) 4009

Főkezelő, 33 éves, nős, beszélt, német és szláv nyelven és egy kissé magyarul. A gyümölcsészet, szőlő- és borsgazdasági kertészeti iskolát végzte, igen szorgalmas és teljesen megbízható, főkezelői állást keres Fargas A. Horócra, Trencsén m. 4034

Földművelőiskolát

kintő sikerrel végzett, 20 éves, ev. ref. vallású, nőtlens, 4 évi önálló gyakorlattal, melyet intenzív kezelt birtokon töltött, azonnali belépésre állást keres, nős állást is elfogad. A gazdaság minden ágában jártas, kintő bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 4008

Földművelőiskolát

jelenleg és kintőn végzett, 23 éves, róm. kath., nőtlens, józan, szorgalmas, az egyszerű könyvvezetést is érti, kisebb gazdaságban irónki vagy gyakorlók állást keres azonnali belépésre, lehetőleg földbirtokosnál, fizetést kiérdemlés szerint kér. Levelet a kiadóhivatal továbbít. 4033

és tejjgazdasági iskolát végzett, 37 éves, róm. kath., 12 évi kintő gyakorlattal bíró, szorgalmas, megbízható, kiscsaládu egyén ismét, kulcsári vagy tejszövetkezetbe vajmesteri, üzletvezetői állást azonnali vagy későbbi belépésre keres. Megkeresések fizetési megjelölésével "Megbízható" jellegre Kisterenyé, Nógrád m. kéretnek. 4031

Gazdasági intézői vagy számvevői állást keres azonnali belépésre, m. óvári gazdasági akadémiát jeles sikerrel végzett, 36 éves, róm. kath., nőtlens egyén, ki a legnagyobb grófi uradalmak egyikében több éven át működött mint intéző, nagyobb gazdaságokat kezel, azok számvevőként és közben a birtoki számvevőségben is alkalmazva volt. Ugy a gazdaság kezelésében, mint az iródi munkákban teljesen jártas és kintő bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 4032

Hosszabb gyakorlattal bíró, 31 éves, izr. gazdasítót, ki jelenleg is állásban van, ismét vagy kulcsári állást keres. Levelet "Megbízható" jelleg alatt Tencs Gyula hírdőkjéhez Szerviz-tér 8. kőr. 4035

24 éves gyakorlattal bíró, általános gazdasági ismeretekkel, 14 évi önállóan gazdálkodó, önkéntes, 40 éves, izr. nős, 2 gyermek atya vagyok. Mint lelkiismeretes és passzorator, tapintatos gazda, kitaró szorgalmam és becsületességem irán állandó állásra reflektálok, állásomat teljes szerint foglaltatom el. Bővebb megkeresés, szíves meghívást kér poste restante "Erélyes gazdasítót" Nagygye. Zala megye. 4026

Állást keres 18 évi gyakorlattal rendelkező, több hazai nyelvet értő nyitra megyei gazdasítót. Cím a kiadóhivatalban. 4028

gazdasági tanítványt végzett, 25 éves, nőtlens, izr. egyén, négy évi gyakorlat, melyből 2 évet dunántúli, 1 évet alföldi bérzöldgazdaságban töltött, mely idő alatt a cukorrépa- és burgonyatermesztésben, szeszgyártásban, hizlalásban bő ismereteket szerzett, mellobbi belépésre ellenőri, ismét, szíves segédítési állást keres. Szíves megkeresések B. Zs. alatt Pusztapóra kéretnek. 4025

intézői állás keres, földművelésben, nagy tehetség vezetésében, kereskedelmi növények termesztésében, szőlészet, dohányművelés stb. gazdasági ágakban nagy gyakorlattal rendelkező, 36 éves, erőteljes, nős, szakvizsgát tett gazdasítót. Cím a kiadóhivatalban. 4029

30 éves gazdasítót, családtalan, keres gazdag urat vagy özvegy urat, ki egy nagyobb összegeggel segíthetné egy félretelét felé, adott összeg felhasználására betáblázható, viszont zsalu gyermekét szeretettel ápolná az illető amíg él. Cím a kiadóhivatalban. 4030

ajánlkozók magános urhoz falura vagy pusztára a falusi háztartásban teljesen jártas, feltétlen megbízható, nőtlens és magyarul beszélő, fényes nyelvezetű bizonyítványval rendelkező, 36 éves intelligens ur. Ajánlatok kéretnek "B. S." alatt Pécs, Munkácsy Mihály-utca 5. 4050

Keszthelyi

tanítványt kintő eredményekkel végzett kath. vallású, 29 éves, nőtlens, 4 évi jelenleg egy 2000 holdas bérzöldgazdaságban, omlóan közel, olyan intézői, kezelőitzi állást keres, ahol bi. tos jövője lenne és megköszölné. Kiváló gyakorlata van a tehetség, hizlalás, fő és sertésnyésztés, állatvadász, csikókorlát, len- és szőlőtermelés terén. Cím: Koppány Termész. Szend, Komárom m. 4056

Szamos

évi gyakorlattal, ma-német és tót nyelvet bíró gazdasítót szeptember 1-ig foglalkoztatni keres. Cím a kiadóhivatalban. 4049

iskolát jó sikerrel végzett, 19 éves gazdasítót szerény feltételek mellett kisebb gazdaságban állást keres. Cím: Frank Sándor Szabadka. 4051

támaszul v. magányos urhoz ajánlkozók 40 éves, csinos nő, tejjgazdaságot, baromfitenyésztést érti és kintő főző, hosszú bizonyítványokkal rendelkezik. Szíves levelet kér "Lenke" címre Batta, Fejér m., poste restante. 4052

állást keres néhány évi gyakorlattal bíró okleveles gazdasítót. Beszél magyarul, németül. Az állást azonnali elfoglalhatják. Levelet "Kisegítő" jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4053

évi gyakorlattal bíró okleveles gazdasítót — öszig terjedőleg — kisegítői állást keres. Beszél magyarul és németül. Szíves levelet ér. Levelet "Kisegítő" jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4054

róm. kath., nőtlens, 33 éves, a gazdaság összes teendőiben teljesen jártas, magyarul, németül, románul beszél, kintő bizonyítványokkal és nagy gyakorlattal bíró, nagyobb uradalomba ajánlkozók. Cím a kiadóhivatalban. 4055

Állatok

Eladó tenyésztőállatok. A Pusztai Újnép uradalom (u. p. Nagykantassa) többszörösen első díjakkal kitüntetett tenyésztőből telivér szimmenthali tenyészbikák, telivér westfalai kanok és kozkák állandóan kiváló minőségben kaphatók. 3960

eredeti Angliából importált, legnagyobb fehérjás egyenes ivadéka, minden nem és kor elősúlyra legelőcsőbb áron eladó. Hat és nyolcz hetes választási malacok darabonként 15-21 korona. Megrendelésre Frey Károly hercegi uradalmi intézőhöz Pusztavacs, Pest m. 3974

50 darab és pedig 8 darab telivér szimmenthali, 10 darab telivér pingzslu és 32 darab bonyhád-szimmenthali keverék eladók. Tudakozóhatni dr. Braun Adolfnál Budapest, V., Lipót-kört 15. szám. 3999

tiszta bérni bérni keresztelési tenyészbikák. Magyarbéli uradalomban. Pozsony megye. 4040

Skablics örökösök zala-szentmihályi tisztavérű rambollett tenyésztésből 30 db 1 éves kos az állomány csökkentése végett. Bővebbet tudakozóhatni: Skablics örökösök Zala-szentmihály. 4036

5 darab 10 hónapos és 1-80 K. kintőként Ugyanitt Berkshire kanok 5 hónaposok 2 K.-val. 40 méter muharnag 14 K. 200 darab 4-5-6 hónapos belga, ezüst, orosz és bécsi nyul 4-5-6 K. Milleniumtelep Nagy-ösz. 4041

22 db elsőrendű francia irányu husme-rimó (soissonais) kétéves anyabikák, egy db megfellelő törzskos és 22 db 5 hónapos bárány. Cím a kiadóhivatalban. 4039

Beállítani

való és bízott sertéseket vezetünk. Ajánlatokat az ár, anyk és mennyiség megjelölésével alant címre kértük: Csornai sertéstelep Csorna. 3953

15 drb kiváló telivér szimmenthali bika

1 1/2-2 éves, eladásra felállítva

Pajzs Gyula gazdaságában

Ráczalmás, Fejér m. 581

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszöborjakat

ugyisint legprímabb lekötni való és járművekreit legutányosabb áron ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelésre egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak.

Bonyhádi faj vöröstarka

ökör- és üszöborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyisint hasas vagy friss fejős teheneket a legutányosabb áron egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye. A „KIS HIRDETÉSEK” folytatása 1123. oldalon van.

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökor és üszöborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyisint hasas v. friss fejős

teheneket a legutányosabb áron egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 289

Spitzer és Weller "Kis-Czell"

HAMPSHIRE-DOWN tenyész-

kosok

kerülnék eladásra Reizman Herman Kisvárdai juhász-tábor. Érdeklődőknek közelebbivel Reizman Herman gazdaságának központi irodaja, Kisvárdán szolgál.

Kiválóan csontos nemes és jófejűdesű Bonyhád-Szimmenthali

keresztelésből eredő 1 1/2-2 éves tenyészbikák

eladók. Fedeztetés kipróbálva. Yorkshire tenyész. Puszt-Forna, posta Csákvár. 589

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesztén, Üllői-út 24.

Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönyezim: Flaschner Sándor

4743 tehénkereskedő Bpest, Ferenccs-kört 40.